

**"Tek bir kişi
haksızlığa
uğruyorsa
hiçbir
genel yarar
korunamaz"**

İoanna Kuçuradi'nin Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları'na basılan "Çağın Olayları Arasında"¹ kitabının hemen başında "Kişi" başlıklı iki sayfalık bir yazısı vardır. Bu yazı 27 Mayıs 1960 tarihli askeri darbe ardından askeri cuntanın üniversitelerden uzaklaştırdığı öğretim görevlilerinin (147'ler) başına gelenler üzerine 1960'ta yazılmıştır. Metin kısacıktır ama Kuçuradi Etüğü'nün çerçevesini çizen çok güçlü, temel bir metindir ve dün yazılmış kadar günceldir. (Evet evet biliyoruz, değerli felsefe metinleri kolay kolay eskimezler. Ama "56 yılda hiçbir şey mi değişmez" dedirtiyor okuyunca.). 56 yıl sonra, 15 Temmuz askeri kalkışması ardından OHAL koşullarında, KHK'larla yönetilen Türkiye'nin bugününde yeniden ve hala çok anlamlı bu metin. Üzerine ahkâm kesmek yerine metni doğrudan paylaşıyoruz. Zira bizim üzerine fazladan söyleyecek tek bir sözcüğümüz yok. >> s.20

"Güneşli bir Ankara sabahından merhaba

Arsen Keskin >> s. 2

Hacı Bayram Camii ve Augustus Tapınağı UNESCO Kültür Mirası Geçici Listesinde ama...

Mehmet Onur Yılmaz >> s. 3

Katledilen Ormanlar, Açılış Şovları ve 80. Madde

Uğur Şahin >> s. 5

KHK'ler Sonrası Üniversitelerde Son Durum

Alanur Çavlin >> s.7

Sonrası Ol(a)mayan Travma

Türk Psikologlar Derneği >> s. 9

Hilmi Yavuz Söyleşi: "Ben Arat'tayım"

Yılmaz Ruhi Demir >> s. 10-12

Zihnimizi Temizleyen Müziği ile Janusz Szprot

Zeynep Ömür Yılmaz >> s. 16-17

Korkunun Resimleri

Önder Şenyapılı >> s. 18

Farklılıklar Üzerine Çocuk Kitapları

Hatice Kapusuz >> s. 23

Güneşli bir Ankara sabahından merhaba!

Arsen Keskin

Bu sabah, darbe girişimi sonrasında "Oooo bir sürü kadro açılır şimdi olur ya belki memur oluruz" fırsatçılığıyla kayıt olduğum YDS'ye girmek için Bahçelievler'de bir imam hatip ortaokuluna gittim. Otobüs kartımı, bozuk paralarımı, anahtarımı, güneş gözlüğümü, kol saatimi, küpelerimi (kısaca kopya çekmek için gerekli düzeneği kurabileceğim bütün malzemeleri) evde bırakmam gerekiyordu, zira biliyorsunuz 2010 KPSS'de soruların belli hanelere servis edildiği skandalı ortaya çıktığından beri "en azından kopya çekmesinler" diyerek ÖSYM sınavları sıkı yönetiliyor.

Neyse ki 27 yaşında hala ailesiyle yaşayan kocaman bir kadındım ve beni babam bıraktı. Girişteki kadın polisin beni çeşitli yerlerimden okşamasını müteakip, başvuru koşulları gereği en az yüksek okul mezunu olan kaderdaşımla, en son ortaokulda oturduğum genişlikteki sıralarda konforlu bir 180 dakika pozisyonunu aramaya giriştik. Bu sene şeker yoktu, peçeteler seviye atlamış ve çoğalmıştı. Sebebini neden sonra anladım, minimum 135 dakika sonra gidebileceğim tuvalette minimum hijyen koşullarını sağlamak için birden fazlasına ihtiyacım olacaktı. Her neyse, kitapçıklar açıldı, karekodlar yapıştırıldı. Bu yıl optik formlar ortadan kalkmıştı ve ÖSYM el yazımı daha yakından tanımak istiyordu, tek tek karakterler girildi, sınav başladı. İtiraf edeyim, memleketin bütün potansiyel memur kadrolarını iklim değişikliği ve çevre meseleleri konusunda haberdar etmek için ÖSYM sınavlarını kullanmak takdire şayan bir plandı!

Sonunda sınav bitti, EGO kartım olmadığı için metroya binemedim. Onun yerine Kızılay taraflarına yürümem gerekti. Yürürdüm yürümesine de, en azından güneş gözlüğüm olsa ne iyi olacaktı. Vurdum Anıtpark'tan yukarı, önce Kara Kuvvetleri'nin önünden geçtim, telsizli abiler şüphe katsayımı tespit edene kadar çatık kaşlarıyla baktılar. Yol bitince İnönü Bulvarı'na döndüm ve şubatta patlatılan Merasim Sokak'ın önünden geçtim. Belli ki o zamandan beri kapalıydı, polis abiler bariyerlerin arkasında çay içiyordu, onlar da şöyle bir süzdüler. Sonra 4 yıl önce metro inşaatının çöktüğü ve bir vatandaşımızın hayatını kaybettiği yerden geçtim. Daha sonraları öğrenmiştik ki aslında oranın altında Dikmen ve Sokullu dereleri birleşiyordu. Devam ettim, bu sefer 15 Temmuz gecesi bombalanan meclis binasının önünden geçtim. Hayat ve inşaatlar devam ediyordu, demokrasi anıtı olarak korunacak kısmı göremedim. Açıkçası meclisin önündeki bahçelerle aramda bariyer olmaması, o merdivenlerden koşarak çıkarak meclise ulaşabilme fikri beni hep cezbetmişti, ama kendimi vazgeçirdim. Çünkü büyük ihtimalle o bahçeler devriye gezen askerlerle değilse de İçişleri Bakanlığı'nın çatısındaki keskin nişancılarla korunuyordu. Yarımşar metre genişliğindeki iki kademeli kaldırımdan bir yukarıda bir aşağıda yürümeye devam edip, tıpkı 13 Mart günü yaşanan patlamadan yarım saat önce yaptığım gibi güneşli ve sakin bir günde Meclis durağından otobüse bindim.

Fark edeceğimiz üzere, hala umut doluyum. Dört nala gelip Uzak Asya'dan Akdeniz'e bir kısırak başı gibi uzanan bu memleket, bu Ankara bizim.

Devlet Tiyatroları'nda FETÖ'yle Mücadele "IV. Murat"a Emanet!

Devlet Tiyatroları yeni sezonunda Çehov, Brecht, Dario Fo ve Shakespeare dahil olmak üzere tüm yabancı yazarlara ait oyunların programdan çıkarıldığını ve bu sezon yabancı oyunların sahnelenmeyeceğini açıkladı. Tiyatroları tek tek telefonla arayarak oyunları kaldırtan Genel Müdür Vekili Nejat Birecik, aldıkları karara gerekçe olarak, "Bu yıl yalnızca 'yerli ve milli oyunlar' sahnelenebilecek" demişti.

Hamlet "OUT", IV. Murat "IN"

Kaldırılan yabancı oyunlar yerine programa konan ve DT tarafından lanse edilen oyunların başında Turan Oflazoğlu'nun yazdığı Bozkurt Kuruç'un yönettiği "IV. Murat" adlı oyun var. Oyun gücünü kimseyle paylaşmak istemeyen, yasakları ve yaptırdığı idamlarla ünlü Sultan IV. Murat'ın yaşamını anlatıyor.

Alınan karar ardından geçen sene programda yer alan ve bu yıl devam etmesi beklenen Çehov, Brecht, Dario Fo ve Shakespeare gibi evrensel kültürün birer parçası olan yazarların oyunları programdan çıkarıldı. Programdan oyunu çıkarılan yazarlardan Nobel Edebiyat ödüllü İtalyan oyun yazarı Dario Fo, darbe girişiminin ardından oyunlarının Türkiye Devlet Tiyatroları'nda sahnelenmesine engel konulmasına ilişkin olarak, "Bundan onur duyuyorum" dedi.

Dario Fo: "Bu Benim için ikinci bir Nobel kazanmak gibi"

İngiliz Times gazetesinden Tom Kington'a konuşan Nobel ödüllü yazar, kararı bir 'sansür' olarak nitelerken, "Türkiye'de yasaklanan dört yazardan hayatta olan tek kişi benim. Bu benim için ikinci bir Nobel ödülü kazanmak gibi" ifadesini kullandı. / Solfasol

Size Bir İyi Bir de Kötü Haberimiz Var! Hacı Bayram Camii ve Augustus Tapınağı UNESCO Kültür Mirası Geçici Listesinde ama...

Fotoğraf: Mehmet Onur Yılmaz - Nisan 2013

Geçtiğimiz günlerde Hacı Bayram Camii ve çevresi UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesine kaydedildi. Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılan çalışma ile 13 Nisan 2016'da dosyası UNESCO'ya teslim edilen Hacı Bayram Camii ve çevresi için sıradaki adım Dünya Kültür Mirası listesine girebilmek için adaylık. Adaylık ve listeye girişin onaylanması ise uzun ve yoğun bir çalışmayı gerektiriyor. Hacı Bayram Camii ve çevresinin UNESCO Kültür Mirası Listesine girmesinin önünde görünen en büyük engel ise Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin geçtiğimiz üç yıl içinde tüm kural, yasa ve restorasyon ilkelerini hiçe sayarak yaptığı inşaat çalışmaları ve çevre düzenlemesinin yarattığı tahribat. Adaylık sürecinde yapılacak çalışmalarda ortaya çıkacak olan bu tahribatın alanın listeye kabulünü etkileyeceği düşünülüyor.

Geçici Listeye kayıt için hazırlanan dosyada Hacı Bayram Camii ile birlikte Augustus Tapınağı, dört tarihi cami (Ahi Turan Camii,(14.YY)- Ahi Yakup Camii, (139,2), Şeyh İzzettin Camii, (14. YY.), Balaban Camii (14. YY.)) ve 5 türbe (Hacı Bayram Türbesi, (15 YY.), Osman Fazıl Paşa Türbesi (18 YY.), Gül Baba Türbesi, Şeyh İzzettin Türbesi ve Ahi Yakup Türbesi) de yer buldu.

“Saraçoğlu Mahallesi, AOÇ, Roma Dönemi Ankarası gözden çıkarılmamalı”

Konu ile ilgili görüş bildiren Şehir Plancısı ve Akademisyen Savaş Zafer Şahin “bu sonucun ortaya çıkmasında emeği geçen başta Kültür ve Turizm Bakanlığındaki arkadaşlarımız olmak üzere tüm katkı verenlere teşekkür ediyorum” dedi ve uyardı: “Ancak, bu yıl içerisinde gerçekleştirdiğimiz "UNESCO Yolunda Ankara Kentinin Kültürel Değeri ve Kimliği" Panel ve Çalıştayında da dile getirildiği gibi bu sonuç, başta Saraçoğlu Mahallesi, Atatürk Orman Çiftliği gibi modern mimarlık mirasının, Hipodrom ve amfiteyatrosu gibi Roma Dönemi Ankara'sının gözden çıkarılması için bir fırsat olarak kullanılmamalıdır. Ankara'nın tarihsel mirasının bir bütün olarak değerlendirilmesi için çabalar devam etmelidir.” Geçici listeye girmenin bir durak olarak görülmemesi gerektiğini belirten Şahin “Yönetim planı yapılarak alan yönetimi oluşturulmalı ve vakit kaybedilmeden asıl liste adaylığı için gerekli çalışmalar yapılmalıdır” dedi.

Listeye Girmek için Yol Uzun, Yapacak İş Çok

UNESCO sisteminde “geçici liste” bir doğal ya da kültürel varlığı dünya mirası ilan edilmesinin sadece ilk aşaması ve bu listeler UNESCO'ya üye ülkelerin periyodik olarak güncellemesi gerekiyor. Bu aşamadan sonra Hacı Bayram Camii ve çevresinin “Dünya Kültür Mirası” ilan edilmesi için 4 aşamanın daha geçilmesi gerekiyor.

Bu aşamaların ilki adaylık dosyasının hazırlanması ve teslimi. 9 bölümden oluşan adaylık dosyasında alanın koruma ve yönetim planı, varlığını tehdit eden riskler ve nasıl bertaraf edileceği, restorasyon yöntemi ve niteliği gibi konularda detaylı belge ve bilgilerin yer alması gerekiyor. Bu aşama tamamlandıktan sonra UNESCO adına (ICOMOS (The International

>> Saraçoğlu Mahallesi, Atatürk Orman Çiftliği gibi modern mimarlık mirasının, Hipodrom ve amfiteyatrosu gibi Roma Dönemi Ankara'sının gözden çıkarılması için bir fırsat olarak kullanılmamalıdır

Council on Monuments and Sites) ve ICCROM (The International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property) kurumları tarafından oluşturulacak bağımsız danışman ekiplerce incelemeler yapılacak ve Dünya Kültür Mirası Komitesine değerlendirme ve önerilerini sunacak.

Yılda bir kez toplanan Dünya Kültür Mirası Komitesi kendisine sunulan verileri değerlendirip dilerse daha fazla bilgi talep edebileceği gibi önerilen varlığın listeye eklenip eklenmeyeceğine karar verecek. Bu kararı verirken UNESCO tarafından ilan edilmiş olan kriterlere uyup uymadığı değerlendirilecek. Tüm bu aşamaların 3-5 yıl sürmesi bekleniyor.

UNESCO'nun Seçim Kriterleri

Bir alanın Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilebilmesi için UNESCO Dünya Mirası Komitesi tarafından belirlenen olağanüstü evrensel değerini ölçen 6 kültürel kriteri ve 4 doğal kriterden en az birini karşılaması gerekiyor. Bu kriterler şöyle:

- 1- İnsanın yaratıcı dehasının üst düzeyde bir temsilcisi olması,
- 2- Dünyanın bir kültür bölgesinde veya bir dönemde mimarlık veya teknoloji, anıtsal sanatlar, kent planlama veya peyzaj tasarımı alanlarında önemli gelişmelere ilişkin insani değer alışverişlerine tanıklık etmesi,
- 3- Yaşayan veya yok olan bir kültür geleneğinin veya uygarlığın istisnai, ender rastlanan bir temsilcisi olması,
- 4- İnsanlık tarihinin önemli bir aşamasını veya aşamalarını gösteren bir yapı tipinin, mimari veya teknolojik bütünü veya peyzajın istisnai bir örneği olması
- 5- Özellikle geri dönüşmez bir değişimin etkisi altında hassaslaşmış olan çevre ile insan etkileşiminin veya bir kültürün/kültürlerin temsilcisi olan, geleneksel insan yerleşimi, arazi kullanımı veya deniz kullanımının

- 6- İstisnai evrensel önem taşıyan sanatsal veya edebi eserler, inançlar, fikirler, yaşayan gelenekler ve olaylarla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olması (Komite bu kriterin tercihen diğer kriterler ile birlikte kullanılmasını gerektiğini kabul etmektedir.)
- 7- Üstün doğal görünelere veya eşsiz doğal güzelliklere ve estetik öneme sahip alanları içermesi,
- 8- Yaşamın kaydı, yer şekillerinin oluşumunda devam eden önemli jeolojik süreçler veya önemli jeomorfik veya fizyografik özellikler dahil dünya tarihinin önemli aşamalarını temsil eden istisnai örnekler olması,
- 9- Kara, tatlı su, kıyı ve deniz ekosistemleri ve hayvan ve bitki topluluklarının evrim ve gelişiminde devam eden önemli ekolojik ve biyolojik süreçleri sunan istisnai örnekler olması,
- 10- Bilim veya koruma açısından istisnai evrensel değere sahip tehlike altındaki türleri içeren yerler de dahil, biyolojik çeşitliliğin yerinde korunması için en önemli ve dikkat çeken doğal habitatları içermesi.

En Büyük "Risk" Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Yaptıkları ve Yapmadıkları

Gördüğümüz gibi Ankara'nın gözbebeği Hacı Bayram Camii, Augustus Tapınağı ve çevresinin Dünya Kültür Mirası Listesine girmesi için yol uzun, yapılacak iş çok. Ne yazık ki alanın korunması için sorumlu ve ana paydaş olması gereken Ankara Büyükşehir Belediyesi ise şimdiye kadar yaptıkları ve yapmadıkları sebebiyle paydaş olmak bir tarafa alanı tehdit eden risklerin başında geliyor. Ankara Büyükşehir Belediyesi Hacı Bayram Camii'nin kapasitesini artırmak ve çevre düzenlemesi amacıyla 2013'te başlattığı çalışmalarda meslek odalarının, koruma uzmanlarının ve üniversitelerin tüm itirazlarına rağmen tarihi çevreyi ve arkeolojik kalıntıları tahrip eden, kimi zaman yok sayan, birinci derece Arkeolojik Sit niteliği olan alanda iş makineleri ile kazılar yaparak vahşi bir inşaat çalışması yürütmüştü. Bu konudaki haber ve yorumlara Solfasol'da daha önce yer vermiştik. (Solfasol 25 - Mayıs 2013, Solfasol 43- Kasım 2014)

Tüm engellerin aşılacak Hacı Bayram Camii ve Augustus Tapınağı ve çevresinin UNESCO listesine girmesini ve bunun Ankara'nın kültürel mirasının korunması için bir motivasyon yaratmasını diliyoruz. / Mehmet Onur Yılmaz

Ankara Üniversitesi Öğretim Üyeleri:

"Arkadaşlarımıza kefiliz. Bu yanlışlık bir an önce düzeltilsin!"

01.09.2016 tarihinde yayımlanan 672 numaralı KHK ile kamu görevinden çıkarılan Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim elemanları **Doç. Dr. Gülseren Adaklı, Ar. Gör. İlkay İlkay Kara ve Ar. Gör. Vahdet Mesut Ayan** hakkında Fakülte öğretim üyeleri tarafından 3 Eylül'de yayımlanan basın ve kamuoyu duyurusu şöyle:

Mensubu olduğumuz Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden üç meslektaşımızın 1 Eylül 2016 tarihinde yayımlanan bir KHK ile kamu görevinden çıkarıldığını şaşkınlık ve üzüntüyle öğrendik. Bizler hem kurum içi hem kurum dışı pek çok faaliyette ve görevde birlikte yer aldığımız ve kişisel olarak tanıdığımız meslektaşlarımızın FETÖ ya da herhangi bir terör örgütüyle hiçbir ilişkisinin olmadığını biliyoruz. Meslektaşlarımızın bu KHK listesine dâhil edilmesinin bir hata sonucunda gerçekleştiğini düşünüyor ve bu yanlışın bir an önce düzeltilmesini talep ediyoruz.

Prof. Dr. Haluk Geray, **Prof. Dr. Ruken Öztürk**, Prof. Dr. Funda Başaran, **Prof. Dr. Nurcan Törenli**, Prof. Dr. Bedriye Poyraz, **Prof. Dr. Nejat Ulusay**, Prof. Dr. Nur Betül Çelik, **Prof. Dr. Mine Gencil Bek**, Prof. Dr. Funda Şenol Cantek, **Prof. Dr. Ulku Doğanay**, Doç. Dr. Tezcan Durna, **Doç. Dr. Özgür Yaren**, Doç. Dr. Gökhan Atılğan, **Doç. Dr. Çağla Kubilay**, Doç. Dr. Burcu Sümer, **Doç. Dr. Sevilay Çelenk**, Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan Taş, **Yrd. Doç. Dr. Tuğba Taş**, Yrd. Doç. Dr. Cenk Saraçoğlu, **Yrd. Doç. Dr. Engin Sarı**, Yrd. Doç. Dr. Halise Karaaslan Şanlı, **Yrd. Doç. Dr. Eren Yüksel**, Yrd. Doç. Dr. Gül Karagöz Kızılca, **Yrd. Doç. Dr. Sevgi Can Yağcı Aksel**, Öğr. Gör. Dr. Ali Karadoğan, **Öğr. Gör. Mehmet Sobacı**, Öğr. Gör. Gökhan Bulut, **Ar. Gör. Dr. Aylin Aydoğan**, Ar. Gör. Dr. Pınar Yıldız, **Ar. Gör. Dr. İnan Özdemir Taştan**, Ar. Gör. Dr. Hakan Yüksel, **Ar. Gör. Dr. Zafer Kıyan**

01.09.2016 tarihinde yayımlanan 672 nolu KHK ile kamu görevinden çıkarılan Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Sosyoloji Bölümü öğretim elemanı **Arş. Gör. Esra Dabağcı** hakkında Fakülte Öğretim üye ve elemanları tarafından yapılan basın duyurusu şöyle:

Mensubu olduğumuz Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Sosyoloji Bölümünden bir meslektaşımızın 1 Eylül 2016 tarihinde yayımlanan bir KHK ile kamu görevinden çıkarıldığını şaşkınlık ve üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Bizler pek çok faaliyette ve görevde birlikte yer aldığımız ve kişisel olarak tanıdığımız meslektaşlarımızın FETÖ ya da herhangi bir terör örgütüyle hiçbir ilişkisinin olmadığını biliyoruz. Meslektaşlarımızın bu KHK listesine dâhil edilmesinin büyük bir yanlış olduğunu düşünüyor ve bu yanlışın bir an önce düzeltilmesini talep ediyoruz.

Doç. Dr. Mustafa Kemal Coşkun, Doç. Dr. Levent Ünsaldı, **Arş. Gör. Güneş Gümüş**, Doç. Dr. Süreyya Karacabey, **Arş. Gör. Ercan Şen**, Arş. Gör. Elif Congur, **Arş. Gör. Şamil Yılmaz**, Prof. Dr. Banu Beliz Altan, **Arş. Gör. Haktan Ural**, Arş. Gör. Hasan Kürşat Akcan, **Arş. Gör. Cansu Okan**, Arş. Gör. Melih Yeşilbağ, **Arş. Gör. Gökmen Karsavran**, Arş. Gör. Feray Artar, **Arş. Gör. İrem Yılmaz**, Arş. Gör. Hüseyin Kırmızı, **Yrd. Doç. Dr. Kurtuluş Cengiz**, Arş. Gör. Özlem Alioğlu Türker, **Yrd. Doç. Dr. Devrim Kılıçer**, Prof. Dr. Özgür Aydın, **Prof. Dr. Hayriye Erbaş**, Prof. Dr. Nilay Çabuk Kaya, **Prof. Dr. Feryal Turan**, Prof. Dr. Erol Demir, **Prof. Dr. Nadir Engin Uzun**, Arş. Gör. Nazar Bal, **Arş. Gör. Ömer Ulusoy**

01.09.2016 tarihinde yayımlanan 672 numaralı KHK ile kamu görevinden çıkarılan Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim elemanları **Aysun Gezen, Celil Kaya, Nail Dertli, Onur Can Taştan, Ozan Değer** hakkında Fakülte öğretim üyeleri tarafından 3 Eylül'de yayımlanan basın ve kamuoyu duyurusu şöyle:

Mensubu olduğumuz Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden beş meslektaşımızın 1 Eylül 2016 tarihinde yayımlanan bir KHK ile kamu görevinden çıkarıldığını şaşkınlık ve üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Bizler hem kurum içi hem kurum dışı pek çok faaliyette ve görevde birlikte yer aldığımız ve kişisel olarak tanıdığımız meslektaşlarımızın FETÖ ya da herhangi bir terör örgütüyle hiçbir ilişkisinin olmadığını biliyoruz. Meslektaşlarımızın bu KHK listesine dâhil edilmesinin bir hata sonucunda gerçekleştiğini düşünüyor ve bu yanlışın bir an önce düzeltilmesini talep ediyoruz.

Prof. Dr. A. Gürhan Fişek, **Prof. Dr. Ahmet Alpay Dikmen**, Prof. Dr. Ahmet Haşım Köse, **Prof. Dr. Ahmet Makal**, Prof. Dr. Alev Özkazanç, **Prof. Dr. Ayhan Yalçınkaya**, Prof. Dr. Aykut Çelebi, **Prof. Dr. Aykut Namık Çoban**, Prof. Dr. Ayşegül Mengi, **Prof. Dr. Burça Kızılırmak**, Prof. Dr. Erel Tellal, **Prof. Dr. Fethi Açıkel**, Prof. Dr. Filiz Zabcı, **Prof. Dr. Funda Keskin Ata**, Prof. Dr. Gökçen Alpkaya, **Prof. Dr. Gülay Toksöz**, Prof. Dr. İlkay Savcı, **Prof. Dr. Koray Karasu**, Prof. Dr. Mehmet Ali Ağaoğulları, **Prof. Dr. Mehmet Yetiş**, Prof. Dr. Melek Fırat, **Prof. Dr. Metin Özüğurlu**, Prof. Dr. Nesrin Algan, **Prof. Dr. Serpil Sancar**, Prof. Dr. Seyhan Erdoğan, **Prof. Dr. Yalçın Karatepe**, Prof. Dr. Zeliha Etöz, **Doç. Dr. Anıl Akçağlayan**, Doç. Dr. Benan Eres, **Doç. Dr. Bülent Duru**, Doç. Dr. Emel Memiş, **Doç. Dr. Erdem Denk**, Doç. Dr. Fatma Yıldırım, **Doç. Dr. Ferda Dönmez Atbaşı**, Doç. Dr. Gaye Burcu Yıldız, **Doç. Dr. Murat Sevinç**, Doç. Dr. Nilgün Erdem, **Doç. Dr. Özlem Kaygusuz**, Doç. Dr. Seçil Kaya Bahçe, **Doç. Dr. Şennur Özdemir**, Doç. Dr. Utku Balaban, **Doç. Dr. Yiğit Karahanoğulları**, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Murat Aytaç, **Yrd. Doç. Dr. Akın Usupbeyli**, Yrd. Doç. Dr. Barış Ünlü, **Yrd. Doç. Dr. Ceyhan Gürkan**, Yrd. Doç. Dr. Elçin Aktoprak, **Yrd. Doç. Dr. Elif Tuğba Doğan**, Yrd. Doç. Dr. Esra Sarioğlu, **Yrd. Doç. Dr. Kerem Altıparmak**, Yrd. Doç. Dr. Meltem Kayıran, **Yrd. Doç. Dr. Mustafa Öziş**, Yrd. Doç. Dr. Ozan Zengin, **Yrd. Doç. Dr. Özgür Ateş**, Yrd. Doç. Dr. Özlem Albayrak, **Yrd. Doç. Dr. Pınar Ecevitoğlu**, Yrd. Doç. Dr. Şenay Sabah, **Yrd. Doç. Dr. Umut Öneş**, Öğr. Gör. Dr. Faruk Alpkaya, **Dr. Boran Mercan**, Dr. Cavidan Soykan, **Dr. Dinçer Demirkent**, Dr. Duygu Türk, **Dr. Ersin Embel**, Dr. Kemal Kızılca, **Dr. Özge Özkoç**, Dr. Özkan Agtaş, **Dr. Vedat Ulvi Aslan**, Dr. Zafer Yılmaz

Bir Ankara

Karaca Yiğit Pehlivanlı

- Siyah beyaz fotoğrafın tam ortasında,
- Sırtı dönük ve ayazın ağırlığı omuzlarında.
- Ağız bacasınının kış dumanı,
- Belki de ciddiyet sigarasınının ardında bıraktığı.
- Kaldırımında değil, kaldırımını bekleyen.
- Omuzlarındaki ağırlığı,
- Karşı kaldırıma geçerken beyaz yola silken.
- Başı dik ve bakışları yerleri,
- Yerdeki sarı yaprakları süpüren,
- -ki bu yapraklar siyah beyaza direnir her zaman-
- Yarım kalmış bir heykelsin Ankara...

Katledilen Ormanlar, Açılış Şovları ve 80. Madde

Uğur Şahin

İstanbul Boğazı'ndaki köprülerden ilki, 1973 yılında, ikincisi ise, 1988 senesinde yapıldı. Kuzey Ormanları'nı katleden, ismi ayrı, kendi ayrı bir problem 3. Köprü'nün inşaatına ise, "İstanbul'un Fethi'nin" yıldönümünde yani 29 Mayıs 2013'te başlandı. İlk iki köprü'nün açılmasının amacı, iki kıta arasındaki ulaşımı kolaylaştırmak olarak gösterilse de, sorun daha da içinden çıkılmaz hale geldi. Birinci köprü'nün açılmasının ardından boğazı geçen insan sayısı yüzde dört, araç sayısı ise yüzde 200 arttı. Aynı şekilde ikinci köprü'nün açılmasından bugüne, boğazdan geçen insan sayısı yüzde 170, araç sayısı ise yüzde bin 180 arttı. Anlayacağınız, köprüler ulaşım sorununu çözmediği gibi, yeni bir bela yarattı, güzel İstanbul'un başına.

Uzmanların, meslek örgütlerinin dillerinde tüy bitti, olsun ben yine de söyleyeyim: Köprüler trafiği azaltmaz, 'kendi trafiğini yaratır'. Köprülerin taşıdığı yolcu değil, araçtır. Tüm tepkilere rağmen, 'Yavuz Sultan Selim' isminin verildiği 3. Köprüde, uzmanlar, demokratik kitle örgütleri ve halk yok sayıldı. Avrupa'da acil korunması gereken 100 orman alanından biri olan İstanbul'un ormanlarında doğa kırım projesi olan "3. Boğaz Köprüsü ve Kuzey Marmara Otoyolu" için, Sarıyer Demirciköy, Uskumruköy, Gümüşdere, Garipçe, Kilyos arasındaki milyonlarca ağaç kesildi. Doğaya, geri dönüşü zor bir tahribat yaşatıldı. İktidarın, 'dünyanın en geniş köprüsü' diyerek övündüğü Yavuz Sultan Selim Köprüsü, İstanbul'un son orman ve su kaynaklarının bulunduğu alana inşa edildi. İnşaat ise 'tespit edilebilen' 10 iş cinayeti yaşandı. "İnşaatı hızlandırın" talimatının hemen ardından üç işçi hayatını kaybetmişti. İşte tam da burada şunu yinelemek gerekiyor: Sizin açılış şovunuzun gecikmemesi için öldü o işçiler!

>> 3. Köprü inşaatında 'tespit edilebilen' 10 iş cinayeti yaşandı. "İnşaatı hızlandırın" talimatının hemen ardından üç işçi hayatını kaybetti.

Bilim insanlarının dinlenmediği, meslek örgütlerinin yok sayıldığı 3. köprü inşaatı İstanbul'a bir şey kazandırmadığı gibi, pek çok şeyi yok etti, etmeye de devam edecek. İstanbul'da talan, rant ve yağma politikaları sonrasında bir çok doğa olayı 'afete' dönüşüyor. 3. Köprü'nün yarattığı tahribatlarla birlikte, seller yaygınlaşacak, içme suyu havzaları kirlenecek, erozyonla birlikte barajlardaki orani düşen su sorunu ağırlaşacak. Hava kirliliği artacak, yaban hayatı etkilenecek ve geçimini ormandan sağlayan çok sayıda orman köylüsü yoksullaşacak. İşte burada,

NASA'nın yayımladığı görüntülerde, 3. Köprü ve yarattığı tahribat

Kazım Koyuncu'yu bir kez daha yâd etmek gerekiyor. Koyuncu, "Siz kimsiniz ya, binlerce yılda oluşan bir şeyi siz hangi kafayla, hangi vicdanla tutup da yok edebiliyorsunuz? Heyelanlar oluyor, bu kader mi sanki? Depremler oluyor kader mi? Başka yerde aynı şiddette deprem oluyor iki kişi bayılıyor da Türkiye'de yirmi bir kişi ölüyor kader mi bu? Değil." demişti...

Doğayı katleden 3. Köprü beklendiği üzere 'cebi de yakacak'. Osmangazi Köprüsü'nden tecrübeli Türkiye halkı, Yavuz Sultan Selim Köprüsü'ne geçiş ücreti için diğer iki köprüden daha fazla ücret ödeyecek. Köprü'nün 3 Dolar+ KDV olarak açıklanan geçiş ücretine üstelik otoyol geçiş ücretini eklenmedi. Eklenseydi ücret daha da fazla olacaktı. İsimlere gelecek olursak, köprülerin isimlerinin Osmangazi, Yavuz Sultan Selim, GATA'nın isminin, Sultan Abdülhamid Eğitim ve Araştırma Hastanesi olması... AKP iktidarı, her konuda olduğu gibi bu konuda da muazzam yaratıcı...

Yazıya dönemin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'dan bir alıntıyla başlamıştım. 2 Mayıs 1995 tarihinde Erdoğan, 'üçüncü köprü'nün cinayet' olduğunu belirterek şöyle konuşmuştu: "Üçüncü köprü, toplu taşıma aleyhine gelişen bu kısır ve ters döngüyü daha da körükleyecek, özel taşımacılığı teşvik edecek ve İstanbul ulaşımının içine düştüğü çıkmazdan kurtarılmasına hiçbir katkı sağlamayacaktır. Hâlbuki üçüncü köprü için sarf edilecek parayı, İstanbul'un raylı sistemine yatırırsak özel otomobillere yeni sürat yolları yapmak yerine duraklarda bekleyen perişan yolculara hizmet götürmüş oluruz."

80. Madde Kabusu

Türkiye'de yürütülen ekoloji, doğa ve kent mücadelesi, bilen bilir, her daim zor sürdürülmüştür. Yerelerde başlarına gelen felakete ses çıkar(a)mayan köylü/kentli, mücadeleyi kazansa da sesini çıkar(a)mıyor, kazanmasa da. Fakat tam da burada önemli olan konu, yerellerdeki ciddi kazanım gerçeği. Gezi Parkı Direnişi'ni zor da olsa bir kenara bırakıp, mücadelenin 'zor' yürüdüğü gerçeğini, kabul edecek olursak, doğa

"3. Köprü olayı intihardır. Bu bir cinayettir."
Recep Tayyip Erdoğan, İBB Başkanı,
2 Mayıs 1995

>> Aslında çok şaşırılmamak gerek. Bu ülkenin 'Çevre' Bakanı Mehmet Özhasseki değil miydi, "Put yapmışız çevreyi, sermayenin önünü açacağım, gidip yapınlar" diyen?

mücadelesindeki kazanımları bitirecek bir madde var: Madde 80.

Madde 80, gündeme ilk olarak, Türkiye Varlık Fonu Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın içinde bulunan 70. Madde olarak girdi. Bu isimle Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşüldü. Bir gecede içeriğine dokunulmadan ismi 75. Madde olarak değiştirilen madde sabaha karşı meclisten geçirildi. Yaşam savunucularının, "Doğaya Darbe" yasası olarak adlandırdığı maddenin şimdiki ismi ise madde 80. Bu madde, "stratejik yatırım" olarak ifade edilen projelere sınırsız destek getiriyor. Daha önceden stratejik yatırımları 500 milyon üzerinde sınırlandırılanlar, madde 80 ile birlikte bu sınırı 50 milyon liraya çekmiştiler. Madde 80'i aslında direk şöyle özetleyebiliriz: Şirketlere, sermayeye, talanı yaratacak olan her kim ise karşısındaki yasal prosedürü yerle bir etmeyi sağlayan madde...

Yatırımcıya dur diyecek bir mekanizmanın kalmadığı gibi, proje bazlı yatırımlara diğer kanunlara göre getirilen izin; tahsis, ruhsat ve tescillerle, diğer kısıtlayıcı hükümler için, Bakanlar Kurulu kararıyla istisna getirilecek. Aslında çok şaşırılmamak gerek. Bu ülkenin 'Çevre' Bakanı Mehmet Özhasseki değil miydi, "Put yapmışız çevreyi, sermayenin önünü açacağım, gidip yapınlar" diyen?

"Bizleri biz eden Anadolu'nun su havzalarına, ormanlarına, meralarına, kıyılarına dağlarına, ekosistemin biyolojik tür ve çeşitliliğine, kısacası var oluşumuza yönelik benzeri görülmemiş ve geri dönüşsüz bir saldırıya yol açacak" diyen Karadeniz İsyandadır Platformu, 80. Madde için bir rapor hazırladı. Raporda şu ifadeler yer verildi: "Doğa alanlarında HES, RES, JES, termik ve nükleer santral, madenler ile 'altyapı yatırımı' adı altında pek çok projeyi üstlenen firmalar ücretsiz olarak hazine arazisi sahibi olabilecek. Üstlenici ve taşeron firmalar vergiden muaf tutulacak. Genişletilen teşvik yasası kapsamında, üstlenici ve taşeron firmaların işçi ücretleri, sigorta primleri gibi birçok masrafları devlet tarafından karşılanacak. Talan projeleri sürecinde, idari izin, ruhsat ve ÇED raporları gerekliliği gibi tüm hukuksal prosedür ortadan kaldırılacak. Bugün tartışma konusu olan ve pek çok yargı süreci devam eden davalar sonuçsuz kalabilecek. Bütün bunların sonucunda Cerattepe, Samistal, Akkuyu, Kamilet gibi tartışmalı pek çok proje için açılan davalar sonuçsuz kalabilecek ve bu alanlarda geri dönüşü olmayan, telafisi imkânsız yıkımlar söz konusu olabilecek."

3. Köprü'nün yarattığı tahribattan bir kare.

Artvin Kafkasör Yaylası Cerattepe ve Genya'da madenlere karşı 20 yıldır direnen yurttaşlar böyle görüntülenmişti.

672 Nolu KHK ile 10 Binler Kamu Görevinden Çıkarıldı!

Şimdi Ne Olacak?

Mehmet Onur Yılmaz

Başta Ankara tüm ülkenin üzerine çöken 15 Temmuz kabusu ardından hükümetten demokratik bir açılım bekleyenlerin aksine bu kalkışmayı atlattığımızı sevinmemize bile fırsat verilmeyeceği hükümetten ilk günlerde gelen açıklamalardan da belliydi. Zira "darbecilerle mücadele" adı altında sürdürülen operasyonlarda dümen artık çok daha belirgin şekilde özgürlükçü, demokrat kişi ve yapılara döndü. 1 Eylül 2016 akşamı Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanan 672 nolu KHK bunun en açık göstergelerinden birisi.

Sayıları 50 bini aşan kamu görevlisi tek bir kararname ile kamudaki görevlerinden çıkarıldı. Yayımlanan isim listeleri o kadar uzun ve karışık ki aradan günler geçmesine rağmen görevden çıkarılanların tam sayısında bile henüz uzlaşma yok. Oysa listede geçen her isim bir sayı olmanın ötesinde altüst olan yaşamlar, aileler, çocuklar, umutlar demek... Ne yazık ki, bir yandan KHK'larla, bir yandan süren savaş politikalarıyla toplumun tümünden lime lime edilmesine tanıklık ediyoruz.

672 nolu KHK ile kamu görevinden çıkarılanlar arasında 28 bini aşan sayı ile MEB personeli öğretmenler başı çekerken listede "bu suçta ortak olmayacağız" bildirisine imza atan akademisyenlerin de içinde yer aldığı üniversite öğretim üyeleri ve öğretim görevlileri de var.

Ankaralı Akademisyenlerden Kefalet Bildirileri!

KHK'nın duyulması ardından pek çok ilden farklı olarak Ankara'daki üniversitelerden çıkarılan öğretim üyeleri ile ilgili olarak meslektaşları arkadaşlarına kefil olduklarına dair bildirimler yayımlamaya başladılar. Kayda geçmesi açısından bugüne kadar elimize ulaşan bu bildirimlere ve bu bildirimlere cesurca imza veren akademisyenlerin isimlerine Solfasol'da yer verdik. (Bknz. s.20)

KHK'lerle Hukuki Mücadele

Binlerce insanın yaşamını bir gecede kabusa çeviren 672 nolu KHK ardından konuyla ilgili hukuki tartışmalar da yoğunlaştı. Konu ile ilgili görüş bildiren hukukçuların ortaklaştığı nokta yapılanın vahim bir hukuksal hata olduğu bu hatadan eninde sonunda dönüleceği yönünde.

"Elbette görevlerine dönecekler"

Konu ile ilgili görüş bildiren Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İdare Hukuku Bilim Dalı öğretim üyeleri Prof. Dr. Onur Karahanoğulları sonda söyleyeceğini başta söylüyor ve şöyle diyor:

"... kamu görevinden çıkarılmış bulunan Barış İçin Akademisyenler Bildirisi imzacısı akademisyenler elbette görevlerine dönecekler."

Karahanoğlu, bir kamu görevlisinin göreve atanması ve görevine son verilmesinin ancak idari işlemle olacağını, Mahkemelerin bir işlemin niteliğini, işlemin adına değil, içeriğine

bakarak denetleyeceğini belirtiyor ve "bir kamu görevlisinin görevine adını anarak Kanun Hükmünde Kararname ile son verilmesi bir idari işlemdir" diyerek sanılanın aksine

KHK ile ortaya konan bu kararların iptali yönünde idare mahkemesinde dava açılabilirliğini karar çıkana kadar da yürürlüğünün durdurulmasının talep edilebileceğini söylüyor ve bu konuda hukuka olan güvenini şöyle belirtiyor:

"Türk idari yargı sistemi bu yargılamayı yapabilecek gelişkinliktedir".

"AİHM'de binlerce ihlal kararı çıkacağına zerre kadar şüphe yok"

Konu ile ilgili görüşlerini milletlerarası hukuk çerçevesinden değerlendiren Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Kerem Altıparmak "Bir kişi adil bir usulle (due process), savunma hakkı verilmeden, kişinin rejim karşıtı eylemlerdeki rolüne bakmaksızın, süresiz bir şekilde kamu görevinden çıkarılmaz." dedi ve gerekçelerini madde madde şu şekilde sıraladı:

- Kamu görevlileri hizmetten bir daha dönmek üzere çıkarılmıştır. Oysa çıkarma işleminin, zaman bakımından olağanüstü halin gerekleri ile bağlantılı olması gerekir.
- Kararın hangi soruşturmaya dayandığı belirsizdir. Kamu görevlileri arasında bir ayırım yapılmamıştır. Öğretmeninden, basit memuruna herkes kapsam içerisinde değerlendirilmiştir. Oysa, bu şekilde toplu çıkarmalar uluslararası hukuka açıkça aykırıdır.
- Kamu görevinden çıkarılanların hiçbirine savunma hakkı verilmemiş, yarı yargısal bir süreç bile işletilmemiştir. Sürecin ceza hukuku güvenceleriyle yürütülmesi gerekip gerekmediği tartışılmalıysa da, hakikati ortaya çıkaracak bir yargılama düzeni olmaksızın böyle bir kararın verilmesinin uluslararası standartlara aykırı olduğu çok açıktır.

Sıraladığı bu nedenlerle milletlerarası hukuka açıkça aykırı olan 672 nolu KHK'nın Anayasa'nın 15. Maddesini de ihlal ettiğini ve bu haliyle OHAL KHK'sı sayılamayacağını ve iptalinin gerektiğini söyleyerek uyardı: "İptal edilmezse, AİHM'de binlerce ihlal kararı çıkacağına zerre kadar şüphe yoktur."

"OHAL'de 'hukuk devleti' ilkesi askıda değildir"

Konuya ilişkin görüşünü Anayasa'da yer alan "hukuk devleti ilkesi" ve OHAL ilişkisini değerlendirerek ortaya koyan Prof. Dr. Ersan Şen ise "OHAL ile insan hak ve hürriyetlerinin kısmen askıya alındığı, bu sebeple de kısıtlamalarda aşırılığa gidilebileceği söylene de, kısıtlamaların

keyfi olamayacağı ve hukukilik taşıması gerektiği şüphesizdir" diyor.

Şen, görüşlerine yer verdiğimiz diğer hukukçulardan farklı olarak KHK ile kamu görevinden çıkarılma işlemi yapılabileceğini söylemekle birlikte, KHK kararlarına karşı yargı yolunun açık olduğunu ve İdari yargı, Anayasa Mahkemesi ve AİHM'e başvuru yoluyla hak aranabileceğini belirtiyor.

Şen'in dikkat çektiği diğer bir konu ise kararın uygulaması ve itiraza ilişkin süreç. Meslekten ihraçlarda 668, 669, 670 ve 672 sayılı KHK'larda farklı bir metot izlendiğini belirten Şen, KHK'nın genel düzenleyici işlem olduğunu ve her ne kadar isimli ek listeler olsa da her bir şahıs bakımından çalıştığı kurumca ihraç kararı verilip bu işlemin ilgisine tebliği gerektiğini belirtti. Şen, dava açmanın ancak bu işleme karşı mümkün olduğunu ve dava açma süresinin de bu işlemin tebliğinden itibaren başlayacağını belirtiyor.

KHK'lerin OHAL ile İlgisi Kalmadı

AİHM eski yargıcı ve CHP eski milletvekili Rıza Türmen yayımladığı görüşünde OHAL kapsamında çıkarılan KHK'ların Anayasa Mahkemesi ve AİHM içtihatlarına aykırılıklar ve uyumsuzluklar içerdiğin belirterek bunları şu şekilde özetliyor ve soruyor:

- OHAL KHK'leriyle, OHAL ile ilgisi olmayan konular düzenleniyor. Örneğin, 669 sayılı KHK ile Milli Savunma Üniversitesi kuruluyor. Yeni bir üniversite kurulmasının OHAL ile ne ilgisi var?
- OHAL KHK'leriyle yasalar değiştirilmekte, kalıcı düzenlemeler getirilmekte. 668 sayılı KHK ile Askeri Mahkemeler Yargılama Usulü, Terörle Mücadele, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri, Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi kanunlarda esaslı ve kalıcı değişiklikler yapılıyor. 669 sayılı KHK ile TSK İç Hizmet, Askeri Hâkimler, MSB Görev ve Teşkilatı gibi kanunlarda değişiklikler yapılıyor.

- OHAL KHK'lerine göre terör örgütlerine üyeliği, iltisakı ya da irtibatı olduğu "değerlendirilen" kamu görevlileri, yüksek yargı üyeleri görevden çıkarılacak ve bir daha kamu hizmetinde istihdam edilemeyecekler. Bu değerlendirmeyi kim yapacak? Çalıştıkları kurumlar. Başka bir deyişle, hiçbir kanıt aranmadan, tamamen öznel bir değerlendirmeyle 76 bin kişinin görevine son verildi. Bu insanlar bir daha kamu sektöründe çalışamayacaklar. Haksız sonuçlar doğurmaya çok uygun bu düzenleme OHAL kalktıktan sonra da geçerli olacak. Bu nedenle anayasanın 121. maddesine aykırı. İşten çıkarılanlar hakkında ceza davası da açılmışsa, yargılama sonucunda FETÖ ile hiçbir ilişkileri olmadığı ortaya çıkar ve beraat ederlerse ne olacak?

FETÖ Bahane, Muhaliflerden Kurtulmak Şahane

KHK'ler Sonrası Üniversitelerde Son Durum

Alanur Çavlin

1 Eylül'ün ilk saatlerinde OHAL kapsamında yayınlanan 672 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 2346 öğretim elemanı kamu hizmetlerinden men edilerek üniversitelerden çıkarıldı. Aralarında eski rektörlerin de olduğu bu kişilerin bir bölümü bir süre önce o koltuklara aldıkları oylardan ziyade cemaat bağlantıları nedeniyle oturtulmuşlardı. Cemaatçiler üniversitelere nasıl yerleşti, (onları) kim yerleştirdi gibi yanıtının hepimizin bildiği soruları bir yana bırakalım ve yeni makbul adı ile FETÖ bağlantısı suçlaması ile görevden alınan akademisyenler arasında cemaatçi değil, sendikacı Barış İçin Akademisyenler (BAK) bildirisini imzacısı olduğunu bildiğimiz kişilerin olmasını nasıl okumalıyız ona bakalım.

BAK grubu Ocak ayından beri tehdit, hedef gösterme, soruşturma, akademik toplantılara katılımın engellenmesi, işte çıkarma, açılan davalar ve tutuklamalar ile yıpratılmaya çalışılıyor. Bazı üniversitelerde akademisyenleri korumaya yönelik yaklaşım devam etse de pek çok üniversitede BAK imzacıları yalnız bırakıldı. Üniversitelerde ihbar ve korku atmosferi kol geziyor. Kanun Hükmünde Kararname ile FETÖ'cü diye ihraç edilenlerin arasında BAK imzacısı akademisyenlerin de bulunması sadece kendilerinin değil meslektaşlarının ve kamuoyunun itirazlarına neden oldu. İhraç listesinde yer alan akademisyenlerden 19'u Kocaeli, 8'i Ankara, 4'ü Adıyaman, 4'ü Niğde, 2'si Gazi, 1'i Anadolu, 1'i Celal Bayar, 1'i Harran, 1'i İTÜ, 1'i Muş ve 1'i Tunceli Üniversitesi'nden, 1'i ise yurt dışında doktora bursiyeri olmak üzere 44'ü BAK imzacısı. Nasıl oluyor da bazısı solcu ve aktivist kimliğiyle, bazısı sendika geçmişiyle bilinen bu kişiler cemaatle ilişkilendiriliyor? Bu bilmeceyi çözmek için geçen bir buçuk aylık sürece yakından bakalım.

Görevden alınacak akademisyenlerin listeleri nasıl oluşturuldu?

Darbe girişimin hemen ardından 18 Temmuz 2016

tarihinde YÖK Başkanı tüm üniversite rektörlerini acil bir toplantıya çağırdı. Basına kapalı olarak yapılan bu toplantının ardından yapılan kamuoyu duyurusunda üniversite yönetimlerinden beklenenler şöyle özetlendi:

Bu konuda üniversitelerimize düşen görevler vardır. Devletin içindeki paralel yapılanmanın, uyuşturulmuş bu zihniyetin akademik dünyadaki uzantılarının da farklı olması beklenemez. Özgür ve bilimsel düşüncenin en büyük düşmanı olan bu yapılanmanın üniversiteleri ele geçirmesine, ülkenin bilimsel ve teknolojik gelişmesini baltalamasına aslâ müsaade edilemez.

Bu toplantının ertesinde YÖK devlet ve vakıf üniversitelerdeki tüm dekanların istifasını istedi. Ayrıca rektörlere üniversite içerisinde tüm resmi ve gayri resmi istihbarat mekanizmalarını kullanarak 5 Ağustos 2016 tarihine kadar FETÖ ile bağlantılı olduğunu düşündükleri akademik ve idari personellerin listesini YÖK'e iletme talimatı verdi. Bu arada kimin kimi niye ihbar edeceği, üniversite yönetimlerinin hazır cemaatçileri ihbar ederken üniversite içerisinde muhalif kimlikleri nedeni ile mercek altında tuttukları akademisyenlere karşı yürütecekleri tutum merak ve kaygı ile beklendi. Bu süreçte farklı kurumlardan cemaatle bağı olmadığı herkes tarafından açıkça bilinen, sol kimliği ile tanınan bazı kişilerin bu tufandan yararlanılarak kurum yöneticileri ve mesai arkadaşları tarafından ihbar edildiği basına yansıdı. Görünen o ki üniversiteler de bundan nasibini aldı ve FETÖ bahanesi ile bazı üniversiteler yazdıkları ile, sosyal paylaşımları ile ve barış isteyen imzaları ile hükümetin ve üniversitenin politikalarını eleştiren akademisyenlerinden kısa yoldan kurtulmanın yolunu buldu. Barış isteyen terörist sayıldığı bir ülkede çok da şaşırtıcı değil maalesef. Hangi kapıyı aralacak Aziz Nesin öyküsü olmaya aday bir anı çıkıyor karşımıza.

KHK'ya bağlı ihraç ile birlikte Barış İçin Akademisyenler bildirisine imza atanlar arasından 90 kişi işinden oldu. Gruba gerek Türkiye'de gerek yurt dışındaki başta akademik çevreler olmak barışı destekleyen kişi ve kurumların desteği

sürüyor. Eğitim-Sen farklı üniversitelerdeki üyelerinin cemaatle ilişkisi olmadığını ifade eden açıklamalar yaptı. Medyada akademisyenlerle yapılan röportajlara yer verildi. Ayrıca hukukçular OHAL sürecinde hukukun askıya alınmadığını, itirazların mümkün olduğunu, haksızlıklara karşı iç ve dış hukuk yollarının aranacağı (aranabileceği) konusunda bilgilendirmeye ve hukuksal desteğe devam ediyorlar. Bu cehennemden dayanışma olmadan çıkmak mümkün değil. Devamlı körüklenen korku atmosferine rağmen dayanışma sürecek. Dayanışmanın güzel örneklerinden biri Ankara Üniversitesi'nden geldi. Siyasal Bilgiler Fakültesi, İletişim Fakültesi ve Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi akademisyenlerinin bir bölümünün ihraç edilen arkadaşlarına kefil olmak üzere yapılan bu hatanın bir an önce telafisini isteyen kamuoyu ile paylaştıkları aşağıdaki yazıları:

Mensubu olduğumuz Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Sosyoloji Bölümünden bir meslektaşımızın 1 Eylül 2016 tarihinde yayımlanan bir KHK ile kamu görevinden çıkarıldığını şaşkınlık ve üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Bizler pek çok faaliyette ve görevde birlikte yer aldığımız ve kişisel olarak tanıdığımız meslektaşımızın FETÖ ya da herhangi bir terör örgütüyle hiçbir ilişkisinin olmadığını biliyoruz. Meslektaşımızın bu KHK listesine dâhil edilmesinin büyük bir yanlış olduğunu düşünüyor ve bu yanlışın bir an önce düzeltilmesini talep ediyoruz.

OHAL'in iç hukuk yollarını kapayışına sığınıp, FETÖ bahanesi ile muhaliflerden kurtulmanın yolunu arayan her türlü uygulamayı belgelemeye, duyurmaya, itiraz etmeye ve bu uygulamalarla zarar görenlerle dayanışmaya devam...

¹ Basın açıklamasının tamamı için: http://www.yok.gov.tr/documents/10279/26598581/YOK_ve_Tum_Universiteler_Tarafindan_Darbe_Girisimine_Iliskin_Hazirlanan_Ortak_Aciklama.pdf

² "Bu yeni bir Türkiye Hikayesidir" Özlem Akarsu Çelik, Gazete Duvar. <http://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2016/09/02/bu-bir-yeni-turkiye-hikayesidir/>

"Tek bir kişi haksızlığa uğruyorsa hiçbir genel yarar korunamaz"

Konuya hukuk açısından bakmayı bırakıp etik ve insan hakları açısından bakarak bitirelim. Prof. Dr. İoanna Kuçuradi, 1960'ta 27 Mayıs darbesinin ardından askeri cuntanın üniversitelerden uzaklaştırdığı öğretim üyelerinin (147'ler) başına gelenlerin ardından yazdığı, 56 yıl sonra güncelliğini hala koruyan ve Solfasol'un bu sayısının 3. sayfasında yer verdiğimiz "Kişi" adlı makalesinde şöyle diyor:

"İnsanlığa hizmet (ya da memlekete veya herhangi bir kuruma ve düşünceye hizmet)

adı altında veya hizmet etmek niyetiyle kişilere yapılan haksızlıkların karşısında; bu haksızlıkları önemsemeyen veya önemsemeye korkan ya da -en kötüsü- kendi çıkarları gerektirdiği için önemseyen insanların tutumu karşısında boğazı tıkanan, midesi bulanık kişi için tek çıkar yol, kendisini bir örnek olarak öne sürüp, insanca yaşamak, böyle bir yaşamın her yönden gelen tehlikeleri ne olursa olsun, i n s a n a -kendi kendisine- yakışırca yaşamdır. Böyle bir yaşamın temel koşulu, insanın daha doğrusu, kişinin ana değer, kayıtsız şartsız ana değer olduğunu gerçekten görebilmek,

bunu her boyutuyla kavrayabilmek ve gözden kaçırmadan davranmak, bunu göremeyenlerin çıkaracağı güçlükleri bile bile birşeyler yapmak, Don Kişotça da olsa birşeyler yapmaktır."

Ve ekliyor:

"Genel yararı korumak amacıyla kişileri harcayan; tek bir kişi haksızlığa uğruyorsa hiçbir genel yararın korunamayacağını görmek istemeyen insanların tutumuna" itiraz edilmeli!

İnadına, umuda pedallamak...

Alanur Çavlin

12 Eylül 1980 gününün çocuk gözümle, hayatımın en güzel günlerinden biri olduğunu söylesem inanır mıydınız? Daha sabah olmadan, gece üç-dört filan olmalı, bir kaç gündür misafir olduğum Balıkesir'deki teyzemin evinde, babamın Bursa'dan beni almaya geldiğini duyup sevinçle uyandım. Gün doğup kahvaltımızı yaptıktan sonra annem ve kardeşimle buluşmaya Gömeç'e gidecektik. Babam bana bir sürprizi olduğunu gece mi yoksa 12 Eylül sabahında mı söyledi tam hatırlayamıyorum ama bisikletimi, ilk kez, evin balkonuna koşup, arabanın bagajında beni beklerken görmüştüm. Çok güzel bir maviydi. Ne garip geldi yazarken... 12 Eylül sabahı misafiri olduğum bu ev, sadece birkaç ay sonra, 12 Eylül darbesi yüzünden annem ve kardeşimle göç edip, sığındığımız yeni evimiz olacaktı... Ama 12 Eylül 1980 sabahında, balkona gidip gidip henüz binmeyi deneyemediğim bisikletim duruyor mu diye kontrol ettiğimde teyzemin eviydi henüz.

Mavi bisikletim *Balkan* markaydı, babamın Bulgaristan göçmeni iş arkadaşı getirmişti. Aaa unutmadan, bir de Misha'nın broşu vardı yanında. Hatırlar mısınız 80 Moskova Olimpiyatlarının Misha'sını? Bakın yanda. Eee malum bizim eve yakındı o zamanlar Moskova, biz tanırdık kendisini! O sabah yola çıkmadan önce sürmeyi deneyemedim ama daha yakından baktım bisikletime. O kadar çok istemiştik ki o yaz bisikletimin olmasını. Birinci sınıfı bitirmiştik, 7 yaşındaydım... Babam bana bisiklete binmeyi öğretecekti. Başka bisikletlere de bakmıştık önceleri ama bu bisiklet baktıklarımızdan çok daha güzeldi. Gövdesinde ikiye katlanması için bir mandalı vardı, üstelik kontra pedal! Nasıl yeni, pırıl pırıl, hala gözümün önünde lastikleri...

Babam, o sabah uyandıığımızda ne çalan marşları fark etti, ne de sokaktaki tekinsiz sessizliği. Olanlardan, olacaklardan habersiz teyzemlerle vedalaşıp bindik arabaya. Balıkesir'in Edremit çıkışında bir asker durdurdu bizi. Babam "nasıl hala anlamamışım" diye yıllar sonra bile şaşkınlıkla hatırlardı o sabahı. Durduğumuzu, babamın sol camı çevirerek açtığını ve askerın "abi ihtilal oldu" dediğini bugün gibi hatırlıyorum. Bu kareyi takip eden birkaç saat ise belirsiz zihnimde. Hatırlayamasam da, bildiğim teyzeme döndük. Ev halkını telaşlı bulduk tabii. Biz girdiğimizde apartmandan birilerini götürüyorlardı, teyzemin yan dairesindeki 'ülkücü çocuklar' diye kalmış aklımda.

Babam beni evde bırakıp gitti, sonradan öğrendiğim

üzere araba Bursa plakalı diye bize üzerinde transit geçiş iznimiz olduğunu yazan bir kağıt vermişler. Babam beni aldı ve tekrar çıktık yola. Darbe haberini aldığımız aynı noktada durduk, izin yazımızı gösterdik ve bomboş yolda ilerlemeye devam ettik.

Yaşım küçükken yollar çok uzun gelirdi bana, şimdi yaklaşık 120 km olduğunu bildiğim bu yol ne kadar uzundu. Yolda defalarca durdurdular bizi, defalarca belgelerimiz soruldu. Ben ise bu duruşlarımızdan yararlanıp bir ön koltuğa babamın yanına, bir arka koltuğa bisikletimin yanına (araba station vagon olduğundan arka koltuktan rahat rahat seyrediliyordu bisikletim) geçiyordum. İhtilal nedir (öyle demişti bizi ilk durduran asker) diye, yollar niye boş diye konuştuğumuzu hatırlamıyorum hiç babamla. Yolculuk boyunca hatırladıklarım; sürekli izlediğim bisikletim, yolda defalarca durdurulmamız ve mola verdiğimiz bir köy kahvesinde, yanımızdaki Nazım kitabını orada tanıştığımız ben yaşlardaki bir çocuğa hediye etmemiz. Hepsi bu...

Annem, kardeşim ve annemin misafir olduğu arkadaşı karşıladı bizi Gömeç'te. Ne kadar telaşla

beklediklerini hiç fark etmedim. Tek isteğim bir an önce bisiklete binmeyi öğrenmekti. Gerçekten ilk bisiklet sürme denemelerimi Gömeç'te yaptırdı babam ama bisikleti sürmeyi becerebildiğimi söyleyemem bu denemelerde. Birkaç gün sonra döndük Bursa'ya. Çocuk gözümle herşey normaldi. Muradiye'deki parkta öğretti bisiklete binmeyi babam bana, Muradiye camii'nin önündeki o güzel parkta. İlk sürüşlerimde bir de şarkı söylemeye çalışırdım, düşerdim bol bol tabii. Babam çok gülerdi bana, "önce bir sür sonra söylersin şarkını" derdi. Darbeciler babamı benden alana kadar bisiklete binmeyi de, binerken şarkı söylemeyi de öğrendim.

Babamın bana öğrettiği pek çok güzel şeyden biri de, en az diğerleri kadar kıymetli olan, bisiklete binerken yüzüne vuran rüzgarın özgürlüğünü hissedebilmeyi öğretmesiydi. Ne demişler "bisiklete binmek gibi, unutulmaz"... Ne yaşarsak yaşayalım, bisikletimizi de çalsalar, sevdiğimizimizi elimizden alıp dünyayı başımıza da yıksalar, umut etmeyi, devam etmeyi, dostlarımıza sarılmayı, doğru bildiğimiz yolda pedallamayı, tıpkı 'bisiklete binmek gibi', bir öğrendik mi, unutmamız bir daha.

Darbelere inat, diktalara inat; unutmayalım, unutturmayalım...

Abone ol, Solfasol'un bir ucundan da sen tut!

Türkiye'nin ve dünyanın gündemi hayatımızı zorlaştırmaya devam ederken sözümüzü yazıya, çiziye çevirmek, dayanışmamızı güçlendirmek için Solfasol Gazetesini basmaya ve yaymaya devam edeceğiz. Bunun için de desteğinizi sürdürmenize ihtiyacımız var. Çünkü, Solfasol'un varlığının olmazsa olmazı destekçileri ve aboneleri...

Sizden Solfasol'un varlığı için hayati olan abonelik işlemi yapılacaklar listenizde üst sıralarda görüp abone olmanızı, abone iseniz aboneliğinizi yenilemenizi ve ödeme yaptıktan sonra, bir e-posta (abone@gazetesolfasol.com) ile bize haber vermenizi rica ediyoruz.

Yıllık Abonelik: 50 TL, Destekçi Abonelik: 120 TL

EFT ve HAVALE için Banka Hesap Bilgileri:

Türkiye İş Bankası - Küçüksat Şubesi

IBAN: TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87
(Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz - SOLFASOL)

Sorularınız ve Abonelik için:

abone@gazetesolfasol.com

Sonrası Ol(a)mayan Travma

Türk Psikologlar Derneği, Ankara Travma Afet ve Kriz Birimi

Solfasol'un Takdim Notu: "Türkiye'nin başına gelen pişmiş tavuğun başına gelmedi" dedi Hükümetin başı Başbakan. Hep birlikte Türkiye için çok üzüldük! Bir de baktık ki "pişmiş tavuk" dediği bizmişiz! Muğla duvarlarından gazete ve sosyal medya sütunlarına taşınan ünlü duvar yazısında dendiği "imkanı olan delirsin" deyip geçmek isterdik ama hepimiz birbirimize lazımsız. Geçen ayki manşetimizde dediğimiz gibi "ya hep beraber, ya hiçbirimiz". Bütün bunlar olmamış gibi de davranamayacağımıza göre biz de bir bilene soralım dedik, en iyi bilene sorduk: Türk Psikologlar Derneği'ndeki Solfasolculara başvurduk. Sağolsunlar bizi kırmadılar. Türk Psikologlar Derneği'nin Ankara Travma Afet ve Kriz Birimi, üst üste gelen katliamların, süregiden savaş ve şiddet ortamının, terör olaylarının ve en son darbe kalkışmasının psikolojimize üzerine etkileri ve baş etme metotları üzerine bu aydan itibaren Solfasol'da yazmaya başlıyor. İlk sorumuz şöyle oldu: Bütün bu olanbitenin psikolojimize, günlük yaşamımıza, toplumsal ilişkilerimize, insan ilişkilerimize yansımaları nedir? Bu etkilerin farklı ortaya çıkışları neler olabilir? Cevabı aşağıda. Aman, aklınıza mukayyet olun!

Travmatik yaşantılar; ölüm, doğal afetler, kazalar, terör eylemleri, savaş gibi, ölüm tehdidi, ciddi bir yaralanma ya da şiddete maruz kalmayı içeren durumları tanımlamaktadır. Travmatik olayların en önemli özelliği yaşamımıza ya da fiziksel bütünlüğümüze yönelik bir tehdit içeriyor olmasıdır.

Gündelik yaşamımızda da sıklıkla stres yaratan durumlara karşı karşıya kalabiliriz. Ancak bu durumlar, beklendik ve sıradan olmalarından dolayı daha rahat kontrol edilebilir. En şiddetli ve üst düzey strese sebep olan travmatik olaylar ise "normal" yaşantının/alışılmıştan dışında kalan, beklenmedik, olasılığı az ve kontrol edilebilirliği düşük durumlardır. Hepimizin yaşama ve kendimize ilişkin bazı temel inançlarımız vardır. Dünyanın genel olarak adil ve güvenli bir yer olduğuna, kötü olayların bizim başımıza gelmeyeceğine ve bir şekilde davranışlarımızla başımıza gelecekleri kontrol edebileceğimize inanırız. Ancak travmatik yaşantılar bu inançlarımızı derinden sarsar. Kendimizi adil ve güvenilir olmayan bir dünyada, tehlikelere açık ve incinebilir olarak algılamaya başlarız.

İnsan eliyle kasıtlı olarak gerçekleştirilen katliamların, terör olaylarının tüm travmatik yaşantılar içinde en ağır bireysel ve toplumsal hasar yaratan olaylar olduğu bilimsel olarak kanıtlanmış bir gerçektir. Terör olayları, olaya doğrudan maruz kalanların yanı sıra, yaşamını kaybedenlerin ve yaralananların yakınlarında, olanlara tanıklık edenlerde, yardım çalışmalarına katılanlarda ve tüm toplumda kaygı, öfke, üzüntü, keder, güven kaybı, çaresizlik, umutsuzluk, yabancılaşma ve daha pek çok baş edilmesi zor duyguya neden olmaktadır. Yaşadığımız son saldırılarda olduğu gibi, olayın insan eliyle kasıtlı olarak gerçekleştirilmesi, bu etkileri bireysel ve toplumsal düzeyde daha da arttırmaktadır. Yaşanan olaylar, giderek daha geniş kitleleri içine alarak tüm toplumu derinden etkilemektedir. Ayrıca terör olaylarının devam etmesi ve devam edeceğine dair algının güçlenmesi de yeni travmaları ortaya çıkarmaktadır.

Üst üste yaşanan olayların sonucu Türkiye'nin bir

>> Toplumsal belleğimiz, insan eliyle yaratılan travmalarla yüklü ve bunların halen devam ediyor oluşu; hakikat ve adalete olan inancımızı, dayanışma ve birlikte baş etme gücümüzü zayıflatıyor; kutuplaşma ve yabancılaşmanın artması, nefret dilini meşrulaştırıyor.

toplumsal travma yaşamasıdır. Toplumsal travma; belli bir topluluğa yönelik, insan eliyle sistematik olarak uygulanan, o topluluğun psikososyal, kültürel ve ekonomik yapıtaşlarını sarsan, geçmişini ve geleceğini tahakküm altına almayı amaçlayan müdahalelerin yol açtığı sonuçları içermektedir. Ankara'daki patlamalar, tüm yurttan meydana gelen terör olayları ve olası birikimleri güvenlik duygusunun yitimine yol açmaktadırlar. Ayrıca yaşananlar sadece maruz kalanlar ya da onların yakınları açısından değerlendirilmemelidir.

Ankara özelinde düşündüğümüzde yaşadığımız patlamalar kendini Ankaralı olarak tanımlayan ya da bir kentlilik bilinci taşıyan, şehirle bir bağı olan her insanı etkilemiştir.

Türkiye, son yüz yıldır büyük dönüşümler, darbeler, katliamlar, afetler yaşayan bir ülkedir. Travmatik olayların sürekli gerçekleştiği ve dolayısıyla "travma sonrası" duruma bir türlü ulaşamayan hali tanımlayan "kompleks travma" kavramı toplumumuzun gerçekliğini yansıtmaktadır.

Dünyada yapılan çalışmalar toplumsal travmaların kuşaklar arası aktarıldığını göstermektedir. Toplum yaralayan sebepler ortadan kalkmadıkça travma, nesilden nesile aktararak büyür. Kolektif travmalarla yüzleşmemesi, toplumdaki yaraların açık bırakılması devam ettikçe, travma daha da kronikleşir. Bununla birlikte travma ve şiddetin doğal bir olay gibi gösterilmesi ve buna sessiz kalınması da toplumu duyarsızlaştırır, terörü ve şiddeti sıradanlaştırır ve yaygınlaştırır.

Toplumsal belleğimiz, insan eliyle yaratılan travmalarla yüklüdür ve bunların halen devam ediyor oluşu; hakikat ve adalete olan inancımızı, dayanışma ve birlikte baş etme gücümüzü zayıflatmakta; kutuplaşma ve yabancılaşmanın artması, nefret dilini meşrulaştırmaktadır. Bu dilin yaygınlaşması; yaşananları toplumsal ayrışma boyutuna taşımaya başlamıştır. O halde iyileşme sürecinde toplumsal iyileşme ve bireysel iyileşmenin ile iç içe olması kaçınılmazdır. İyileşme süreçleri içinde zamanlama ve öncelik prensipleri gözetilerek risk gruplarının tespiti ve ulaşılması, baş etme yöntemlerinin bireysel ve kültürel temelde yaygınlaştırılması, toplumsal birlikteliğin artırılmasına yönelik çaba harcanması kadar; sorumluların adalet önüne getirilmesi, taraflar arasında uzlaşma sağlayıcı çalışmalar yapılması ve onarımı kurumsallaştırarak altta yatan şiddete çare bulan, kompleks travmanın sonuçlarıyla mücadele eden çok boyutlu bir çalışmaya ihtiyaç vardır.

(Devamı bir dahaki aya, "Travmayla nasıl baş ederiz")

Hilmi Yavuz Söyleşisi:

"Ben Araf'tayım"

Yılmaz Ruhi Demir

(Bu söyleşi 7 Ocak 2015 günü yapılmıştır)

Çok bilinmeyenli denklemlerden menkul bir gündelik yaşantının olmayan ve olmayacak tüm normalleştirici unsurlarını üretmek tek işimiz oldu. Teselliler ile iyi niyetten başka meşgalesi olmayan buruklukların yazarları olduk. Bir tutturmuşuz 'enseyi karartmayalım', yetti. Çoktan yetti. Ben bu röportajı, bir 'devlet ajansı' beni işten attıktan sonra tutduğum 'halkın gazetesi' için Ocak 2015 tarihinde yapmıştım. Biri 'halkın', biri 'devletin' olan bu iki mecrada, Metin Altıok'un sözleri ile 'yerleşik yabancı'lıktan fazlasını lütfetmedi. Hilmi Yavuz da kendi deyimi ile sözlerini 'Araf'tan' paylaştı ancak 'halkın gazetesi'nin yargıçlığına kurban oldu. Bu nedenle bu söyleşi bekledi. Ta ki geçtiğimiz ay, Hilmi Yavuz bu sefer de iktidarın yargıçlığına ifadeye çağırıldığı güne kadar. Günlerin ne getireceği en çok da Türkiye'de belli olmuyor. Hoca bugün 80 yaşında; ben 30. Önümüzde, hiç olmasa, ne getireceği belli olmayan 50 yıl var demektir, enseyi nasıl karartmayacağız arkadaş!

Osmanlıca meselesini ilk defa gündeme getiren elbette AKP olmadı. Tartışmayı siyaset alanı dışında, bundan 50 yıl önce ilk defa Hilmi Yavuz dile getirmiş ve tartışma 80'lere kadar edebiyat yayınlarında sürdürülmüştü. Yavuz, yıllar önce tartışmayı "Metonimi" kavramı ile felsefi düzlemde ele alıp, kavramı 'parça'nın 'bütün'ün yerini alması, onun yerine geçmesi, onun yerini tutması olarak açıklarken, Türkiye'de Batılılaşmanın 'metonimik' bir Batılılaşma olduğunu söyledi. Osmanlıcanın, bir medeniyet dili olarak öğrenilmesi gerektiğini ısrarla savunan Hilmi Yavuz, tartışmanın bugün geldiği noktada ise önemli bir konuya dikkat çekiyor: "Osmanlıca'yı bilmek için Arap harflerini öğrenmek bir ön koşul değil". Boğaziçi ve Mimar Sinan üniversitelerinde verdiği felsefe, şiir kuramı ve uygarlık tarihi derslerinin ardından, halen Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde ders vermeye devam eden, felsefeci Hilmi Yavuz ile, tartışmanın 50. yılında yaptığımız söyleşi şöyle:

Medeniyet-Kültür dili ayrımı

Benim bir tezim var; büyük imparatorluklar, geçmişte daima aidiyet ilişkisi kurdukları medeniyetin dili ile kendi entelektüel ya da bürokratik teşrifat dillerini oluşturmuşlardır. Selçuklu devleti aslında bir Türk devletidir fakat onun entelektüel, bürokratik, teşrifat dili Farsçadır. Dolayısıyla Selçuklu'da sokaktaki adam, bizim konuştuğumuz Türkçeyi, Yunus'un Türkçesini konuşurken, Mevlana ya da Selçuklu Sarayı'nda yazışma işlerini yapanlar Farsça yapıyorlardı. Aynı şeyi Osmanlı da yapabiliirdi. O da ait olduğu medeniyetin dillerinden birini alabiliirdi. O diller Arapça ve Farsçadır. Nasıl ki Batı-Hristiyan medeniyetinin, medeniyet dilleri Grekçe ve Latince ise, Doğu-İslam medeniyetinin medeniyet dilleri de Arapça ve Farsçadır. Dolayısıyla Selçuklu İmparatorluğu, Farsçayı medeniyet dili olarak kendi entelektüel dili biçiminde temellük

edinmişse (devralmışsa Y.D.), Osmanlı da sadece Farsçayı ya da Arapçayı alabiliirdi. Osmanlı, Doğu-İslam medeniyetinin iki dilini birden alıyor, hem Arapçayı hem Farsçayı. Söz dağıarı olarak onu alıyor ama kültür dili olarak da Türkçeyi kullanıyor. Ben Türkçeyi kültür dili kabul ediyorum. Çünkü bir Türk medeniyetinden, bir İngiliz ya da Fransız medeniyetinden söz edilemiyorsa ya da edilemeyecekse –edenler var gerçi ama onlar bana göre fevkalade yanlı yapıyorlar. İngilizce, Fransızca, Türkçe, Kürtçe, ya ulus ya da etnisite dilleri dediğimiz, kültür dilidir. Ama medeniyet dili değildir. Medeniyet dilleri, ısrarla vurguladığım gibi tamamen dinlerin ürettiği medeniyetlerin dilleridir. İslam'ın ürettiği de Arapça ve Farsçadır. Osmanlı da ikisini birden edindi. Ve bunu kendi kültür diliyle, Türkçenin olanaklarıyla yaptı; özellikle söz dağıarını– dil bilimin iki düzlemi vardır: Söz dağıarı ve söz dizimi. Söz dizimini doğrudan doğruya Türkçeden alıyor, kendi kültür dilinden. Buna karşılık söz dağıarını doğrudan doğruya medeniyet dilinden, yani Arapça ve Farsçadan alıyor. Son derece özgün bir medeniyet-kültür dili inşa ediyor. Dolayısıyla bu dilin bu yanı, Doğu-İslam medeniyetinin medeniyet dilleri olan o iki dilini kendi kültür dili olan Türkçe ile sentezleyerek, yeni bir dil olması, aslında dil tarihi, filoloji tarihi bakımından bana son derece enteresan ve kışkırtıcı bir fenomen gibi görünüyor. Selçuklu'nun yaptığını, diyelim ki örnekseyerek, Farsçayı alabiliirdi, Arapçayı alabiliirdi. Yani, Selçuklular Farsça'yı aldı, biz Arapçayı alalım diye düşünerek; bir anlamda Selçuklu'nun devamı Osmanlı. Osmanlı ikisini birden alıyor. Batı'da buna benzer bir örnek yoktur, ilginç bir şey. Örneğin Büyük Friedrich döneminde Prusya İmparatorluğu'nda, entelektüel dil Fransızca olmuştur. Japonya'da, Japon entelektüelleriyle konuşurken aktardım bizim durumumuzu; dediler ki –Japonya da büyük bir imparatorluktu– 19.yüz yıla gelinceye kadar Japonya'da entelektüel dil Japonca değildi, Çince'ydi. Çok ilginç. Yani ulus ya da etnisite dilleriyle, ki ben bunlara kültür dilleri diyorum, medeniyet dilleri arasında çok önemli ve radikal bir fark, sınır çizgisi var. Kürtçe de bir kültür dilidir şüphesiz. Dolayısıyla böyle bir fenomen var. Büyük imparatorluklarda avamla havasın dilleri arasında bir fark oluşmuş. Bunun nedeni de, bir

>> Ben Araf'tayım. Mutabık değilim hiç kimseyle, kendimle bile. İnsanlar mazrufa değil, zarfa bakıyorlar. Ben sözü olan bir insanım. Dolayısıyla benim bir yerlerde yazmam gerekiyor. Bu imkânı kim verirse orda yazarım. Zarfla mazrufu ayırmak lazım. 2016'da 80 yaşında olacağım ben, umurumda mı?

sosyolojik analize tabi tutmak gerekirse, doğrudan doğruya büyük imparatorlukların –Osmanlı da dahil– Eisenstadt'ın tabiriyle büyük bürokratik imparatorluklar olmalarındandır. Bürokrasi daima kendine özgü olan bir takım şeyleri inşa etmiştir. Dolayısıyla nasıl Selçuklu bürokrasisi Fars dilini kendisine entelektüel dil olarak benimsediyse, Osmanlı nasıl bunları birleştirip Türkçe ile birlikte sentezle Osmanlıca gibi enteresan bir fenomene taşıdıysa, Cumhuriyet yöneticilerinin de, aynı kaygıyla kendi bürokrasi dillerini ayrıcalıklı bir elit dil olarak oluşturma kaygısı güttükleri kanısındayım. Dolayısıyla gerek Güneş-Dil teorisi, gerek daha sonra bu teoriyi izleyen, dilde özleşme ya da öz Türkçeleşme, tamamen, bana sorarsanız Cumhuriyet bürokrasisinin, tıpkı Selçuklu, Prusya İmparatorluğu ve Osmanlı gibi, kendine mahsus bir özel elit dil inşa etme çabasına bağlıdır. Hatta 1932-33-34 yıllarında bu dilin entelektüel bir dil olması konusunda da çaba gösterilmiş. 34-35 tarihleri arasında yayınlanan gazetelere bakıldığında, ki tavsiye ederim çok ilginçtir, özellikle Cumhuriyet gazetesi ve Servet-i Fünun dergisinde görülecektir. Mesela Faruk Nafiz Çamlıbel'in, Halit Fahri Ozansoy'un, beş hececilerden bazılarının yazdıkları şiirler var, tamamen Güneş-Dil teorisi bağlamında üretilmiş sözcüklerle yazılmış şiirlerdir. Ama görülüyor ki bürokrasi dışında bu dilin herhangi bir şekilde, Osmanlı'da ya da Selçuklu'da olduğu gibi ayrı bir entelektüel müktesebat oluşturması mümkün

>> Osmanlıca Latin harfleriyle de öğrenilebilir. Osmanlıca öğrenmek için zorunlu olarak Arap alfabesinin harflerini öğrenmek şart değil, kesinlikle tek yolu değil. Ben Bilkent'te eski metinleri okutuyorum ama latin harfleriyle yapıyorum bunu.

olamamıştır. Neden? Çünkü kamuoyu diye bir şey var. Yani pekâlâ olabilirdi, eğer kamuoyu, Şerif Mardin'in "a public" dediği şey olmasaydı. Çünkü o dönemde iletişim imkânları yok. Ne Selçuklu'da ne de Osmanlı'da, hatta bir ölçüde Prusya İmparatorluğu'nda bile böyle bir kamuoyu var 19. yüzyılda. 19 yüzyıldan sonra aslında Japonya'da kültür diline, Japon ulusunun, etnisitesinin diline dönülmüş mesela. Bu da tabii iletişim imkânlarının genişlemesinden ve halk, yani kamu ile ilişkinin kurulması zorunluluğundan kaynaklanıyor. Osmanlı'da, Selçuklu'da, Japonya'da 19. yüzyıl gelene kadar böyle bir kaygı yoktu. Dolayısıyla Türkiye'de bürokrasinin özellikle Güneş-Dil teorisi bağlamında gerçekleştirmek istediği "dil devrimi" bu yaklaşımın halka sunulması ve yaygınlaştırılması gibi bir amacı öngörmüyordu. Tamamen bürokratik bir dil olarak kalsın, Osmanlıca gibi, Farsça gibi olsun, bizim dilimiz olsun, avamın, halkın dili ile bir ilgimiz olmasın. Çünkü bürokratik imparatorluklarda daima, bürokrasi kendine özgü bir takım imtiyazları önemsemiştir. "Osmanlıca saraya hapsolmuştu" eleştirisi de benzer bir görüşten geliyor tabii.

Büyük bir edebiyat, tarih inşa edilmiş. Osmanlıca ile birlikte edinilmiş olan ne varsa, bunu bütünüyle göz ardı etmek, yok saymak gibi bir anlamsızlığa düşmek benim için kabul edilebilir bir şey değildir. İki şeyi birbirinden ayırmak lazım, mutlaka eski harfleri mi öğrenmek gerekir? Osmanlıca Latin harfleriyle de öğrenilebilir. Osmanlıca öğrenmek için zorunlu olarak Arap alfabesinin harflerini öğrenmek şart değil, kesinlikle tek yolu değil. Ben Bilkent'te eski metinleri okutuyorum ama latin harfleriyle yapıyorum bunu. Yani Latin harfleriyle yola çıkarak Osmanlıca'yı öğretmek pekâlâ mümkündür. Osmanlıca'yı öğrenmek için behemehal, kaçınılmaz olarak eski harfleri öğrenme gibi bir zorunluluk söz konusu değil. Tam tersine sadece eski harfleri öğrenirsiniz Osmanlıca'yı öğrenmenize de imkan yoktur. Çünkü okuduğunuz kelimenin doğrudan doğruya sizi o kelimenin kendisine götürmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Evliya Çelebi'nin çok güzel bir hikâyesi vardır; 4. Murad döneminde İstanbul Ayazpaşa'da, yıldızları, gök cisimlerini, kuyunun ağzındaki yuvarlağın çeperleriyle sınırlı bir gök kesitini incelemek için bir rasat kuyusu yapılmış. Padişah, ulemaya bir kağıt göndermiş; "Şu rasadı yıkalım mı?" diye. Ulema, okumaya çalışmış, acaba zat-ı şahane ne yazdı diye. Şuars, şura sa. Bir türlü sökemiyorlar. O sıra bevvap, yani kapıcı, kafasını uzatmış dinliyor. Demiş ki acaba ben efendimizin fermanını öpüp başıma koysam okumaya kalksam. Ulema yok canım falan derken almış eline şakır şakır okumuş. Şimdi bunu ne için söylüyorum, aslında eski harfleri bilmek demek verili bir Osmanlıca metni okuyabilmek demek değildir. Dolayısıyla burada

tuhaf bir asimetri var. Latin harfleriyle Osmanlıca'yı öğrendikten sonra eski harfleri öğrenirsiniz, iyi olur. Ama böyle bir zorunluluk yok. Önce Osmanlıca'yı latin harfleriyle öğrenirsiniz, ondan sonra eski harfler olmasa da olur. Ama öbür türlü önce eski harfleri öğrenip, sonra eski harflerle yazılmış Osmanlıca metinleri okumaya kalkarsanız işiniz çok zordur, okuyamayabilme olasılığınız çok yüksektir.

İktidarın buna ne kadar hakim olup, ne kadarını önerdiği konusunda şüpheliyiz. Sizin söylediklerinize mutabık olmayacaklarından hareketle, bir kültür bagajı aktarımı amacı taşımadıklarını buradan görmek mümkün mü?

Hiç şüphesiz. Mesela bizim felsefecilerimiz yazarlarımız maalesef pek haberli değiller. Çizgi yayınevi var, eski harflerle yazılmış felsefi metinleri latin harflerine aktarıyor. Şimdiye kadar neredeyse 50 kadar metni aktardılar. Felsefe-i Edebiyat ve Şa'ir Celis diye bir kitap var benim de sunuş yazımı içeren. Osmanlıca felsefe yapılmamıştır, sözünün hiç bir manası yok. Bu külliyata bakıldığı zaman görülecektir ki, -mesela buradan 35 kitap yayınlanmış "Osmanlıca Felsefe Çalışmaları" başlığıyla- 2. Meşrutiyet dönemi aslında Osmanlı'nın entelektüel düzeyinin en tepe noktasıdır. O dönemde yapılmış tartışmaların düzeyine bugün erişilmiş değil. Ahmet İnam'ın "yapsınlar da görelim" lafı, yapılmış olduğunun farkında değil adam, demektir en azından.

Ahmet İnam'ın İslam'ın hincini Ressentiment olarak açıklamasına ne diyorsunuz?

"İslam, bu hınç ve intikamla kendini asla var edemez" sözü güzel. Ama Ahmet İnam hınçtan

>> Pamuk ya da Alatlı iktidara yakın duruyor diye eleştirmem. Ben onların politik kimlikleri, söylemleriyle veya demeçleriyle değil, yaptıklarıyla ve yazdıklarıyla değerlendiririm. Necip Türk matbuatı bu insanların entelektüel müktesebatlarını tartışmıyor.

hiç bir şey anlamamış. Ressentiment, en umutsuz ve hiç bir çözüm yolunun olmadığı, muhalefetin dışarıya yansıtılmadığı durumlarda, muhalefetin içe yöneltilmesidir. Hz. İsa'nın ünlü sözü "Birisi yüzüne bir tokat vurursa öbür yanağını uzat", ressentiment tam budur. Ressentiment dışa vurulmaz. Bütün muhalefet olanaklarının yokluğu bir ortamda, ressentiment insanın kendisine yönelmesidir. Ben bir şiirimde bunu "Hüzün en büyük muhalefettir şimdi" diyerek ifade etmişim. İnam'ın "Felsefi kavramlar yaşadığımız hayattan enerjilerini alırlar" sözü de doğru değil. Mesela Kant'ın "Ding an sich" kavramı; "kendinde şey". Yaşamla ne ilişkisi var bu kavramın? Ahmet İnam akademik bir filozoftur o kadar, onun dışında Türkiye hakkında söyledikleri fevkalade sıradan şeylerdir.

Dil tartışmasının siyasi bir enstrüman haline getirilmesine ne diyorsunuz?

Benim zaten başından beri gayem bu değildi. Benim gayem Osmanlıca'nın öğretilmesiydi. Latin harfleriyle yazılmış Osmanlıca bir metni,

Latinize edilmiş versiyonunu bir öğrenciye verdiğim zaman o öğrenci bunu okuyabilmeliydi. Yazılarımda ben eski harfler öğrenilsin diye bir şey söylemiyorum, Osmanlıca öğrenilsin diyorum. Ben dilden söz ediyorum. Osmanlıca'nın ne olduğu ile ilgili karmaşayı ortadan kaldırmak gerekiyor kesinlikle. Osmanlıca deyince herkes hem zorunlu olarak eski harfleri öğrenmek hem de eski harfler aracılığıyla Osmanlıca yazılmış metinleri anlamak sanıyor. Böyle bir şey yok. Eski harfleri öğrenmekle, Osmanlıca öğrenmek arasında zorunlu bir ilişki yok. Siz eski harfleri öğrendiğiniz takdirde size verilmiş, eski harflerle yazılmış bir Osmanlıca metni okuyamazsınız, bu mümkün değil. BirGün'ün eski harflerle hazırladığı "Hırsız" manşetinin "Hayırsız" diye de okunabilmesi gibi, "Oğuz" da okursunuz "Öküz" de. Konteks sorunu da var. Dolayısıyla Arap harflerini bilmek, oradan yola çıkarak o harfleri bildiğiniz için Osmanlıca'yı okuyabilmek anlamına gelmez. Latin harflerini bilirsiniz, Latin harfleriyle yazılmış bir metni okuyabilirsiniz. Ama Osmanlıca öyle değil.

Niyet de bu değil galiba?

Ben başından beri söylüyorum, 1968'de ne AKP vardı ne başka bir şey. 1976'da Melih Cevdet ile tartıştığımız gibi. Melih Cevdet "Korktum" dedi. "Yurt dışında yıllarca kalmış, batılı dilleri öğrenmiş, aydın nasıl olur da..."

Düşünün, aydınının iktidar yaklaşımları? Alev Alatlı, Orhan Pamuk...

O insanların iktidarla olan ilişkilerine söyleyecek bir şeyim yok. Pamuk ya da Alatlı iktidara yakın duruyor

>> Günlerin ne getireceği yine belli olmamış, 1 Haziran'da yapılması planlanan Metin Altıok Şiir Ödül Töreni, Gezi Direnişi sonucu 28 Eylül 2013 tarihine ertelenmişti. 'En sevgili' Zeynep Altıok ve 'şair babası' Hilmi Yavuz'la orada yollarımız bir kez daha kesişmişti.

önceki sayfanın devamı >>

diye eleştirmem. Ben onların politik kimlikleri, söylemleriyle veya demeçleriyle değil, yaptıklarıyla ve yazdıklarıyla değerlendiririm. Necip Türk matbuatı bu insanların entelektüel müktesebatlarını tartışmıyor. Alev Alatlının "Orwell ayakta alkışlardı" sözü üzerinden konuşuluyor, Pamuk'un, "Bugün iktidar iyi şeyler yapıyor" bağlamında öne sürdükleri sözleri üzerinden tartışma yapılıyor. Alatlının ya da Pamuk'un bu konuda söyledikleri, politik olarak aldıkları tavırlar beni hiç ilgilendirmiyor. Ben "muhalif olmalı, iktidar ne söylerse onun karşısında durmalı" tavrı içinde değilim. Nitekim Osmanlıca konusunda da, muhalefet olsun diye kalkıp 68'den beri söylediğim ve onca hakarete ve saireye maruz kaldığım şeyi, ben muhalif bir kimliğim, iktidar bunu savunuyor diye bunun tersini savunursam, bu benim açımdan onursuzca bir şey, aydın ahlakıyla bağdaşmayan bir şeydir.

>> Benim angajmanım yok. Olmadığı için de sürekli düşman üreten bir adamdım. Benim yandaşım yok. Türkiye'de birey olmanın yolu düşman edinmekten geçer diyorum hep. Bu anlamda, evel allah benden daha birey olan da yok.

Aydın ahlakı dediğimize dâhil midir peki Alatlının da Pamuk'un tavırları?

Ben soruyorum şimdi. Bir iktidar ne yaparsa yapсын karşısında olmak, bu bir tavidir. Anlaşılabilir bir tavidir, yazar, entelektüel, filozof ve saire muhaliftir daima. Ben bu kimlikle mi kendimi tanımlamalıyım, yoksa bu Osmanlıca meselesinde 1968'den beri yaptığım, savunduğum bir meseleyi gerçek bir aydın ahlakı bağlamında iktidara karşı olmak gerekir diye düşünerek vaz mı geçmeliyim? Hangisi aydın ahlakı bunların?

Siz savunduğunuz şeyden vazgeçmeksizin muhalefetinize devam ediyorsunuz?

Devam ediyorum ama Osmanlıca bağlamında değil. Siz hangisine göre benim aydın ahlakımı, belli bir kritere göre yargılayacaksınız? "Hilmi Yavuz her kayıt ve koşulda iktidarlara muhalif olmak durumundadır, aydın ahlakı da budur. Şimdi durmadı, Osmanlıcadan dolayı iktidarın yanında yer aldı" diye ben aydın ahaksız mı oluyorum? Benim için aydın ahlakı 1968'den beri savunduğum çizgiden devam etmektir. İktidar benim çizgime geldi, ben onun değil. 68'de ne Refah vardı ne AKP.

İktidarın çizgisine gelen yazar çizerlerin bu tutumunu sorgulamak gerekmez mi peki?

Ben bagajlarına bakarım. Alev Alatlının Cumhurbaşkanı için söylediği şeyle mi değerlendirmeliyim, hayır. Ben Alev Alatlını, daha sonra Cumhuriyet gazetesini verdiği bir demeçle değerlendiririm. "Birey ehlileştirilmelidir" diye manşete çıktı, ne demek ehlileştirmek? "Belli bir koda göre, ideal bir koda göre ehlileştirmek gerekir, ancak o zaman toplum oluruz." dedi. Çok vahim. Yani "ayağa kalkıp sizi alkışlardı"ya mı biz vurgu yapmalıyız yoksa "birey ehlileştirilmelidir"e mi? Kim ehlileştirecek bizi? Ben diyorum ki ben bir insanı yalakaılığı dolayısıyla yargılamak durumunda değilim, onu medya yargılasın. Zaten, Erdoğan'a yaptığı yalakaılığı, yağdanlığı ya da yandaşlığı her ne ise, irdeleyen bir sürü köşe yazarı var. Ama bir tane Allah'ın kulu çıkıp bu "birey ehlileştirilmelidir" meselesinde bir tek yazı yazmadı, ben yazacağım onu. Foucault'nun Cezalandırma ve Disipline etme

kitabında söylediklerinin aynısı. Yani 'Homo Docilis', uysal bireyler üretme tavrı.

Aydın ahlakı bağlamında uzlaşmazlık meselesinde memleketin durumuna bir projeksiyon tutmak adına, kendi tabirinize ne Kemalist ne İslamcı olmayanların durduğu yer?

Benim angajmanım yok. Olmadığı için de sürekli düşman üreten bir adamdım. Benim yandaşım yok. Türkiye'de birey olmanın yolu düşman edinmekten geçer diyorum hep. Bu anlamda, evel allah benden daha birey olan da yok. Önemli olan bu değil. İki şeyi birbirinden ayırmak lazım, zihnimizin analitik çalışması gerek. Alev Alatlının nerde konuşmuş, ne söylemiş? Aksaray'da yaptığı konuşma, içinde Orwell geçiyor olsa bile, hiç bir entelektüel içerik taşıyor. O "name dropping", isim düşmüş, orda öyle. Ama öbürü, çok daha önemli. Önemli olan bir entelektüel kimlik olarak Alev Alatlının "birey ehlileştirilmelidir" demesidir. Bunun üzerinde durmak lazım. Bana soruyorlar bazen Alev Alatlının ne demiş? diye. Bana ne yahu. Siz onu gidin Ahmet Turan Alkan'a, Mehmet Y. Yılmaz'a sorun, Güneri Cıvaoğlu'na, Mehmet Barlas'a, Engin Ardıç'a sorun...

Meselenin derinliğini manipüle mi ediyoruz?

Onu manipüle edenler zaten var ama bu manüpilasyon ötekini gölgede bırakıyor. Ve bizim aydınımız, entelektüelimiz Alatlının Aksaray'da yaptığı konuşma üzerinden söylem üretiyor. Senin işin o değil ki? Senin işin Alatlının birey konusunda söylediğidir. Ben ciddi bir şekilde Türk entelijensiyasının bilimsel bir dumura uğradığı kanısındayım.

Orhan Pamuk?

85'ten bu yana onun hakkında yazdıklarım ortada. Ben onun bir oryantalist olduğunu yazdım. Beni ciddiye almadılar, canları sağ olsun. İnsan yazdıklarıyla kalır, başkalarının o yazılar hakkında söyledikleriyle değil. Sonra Ian Almond diye biri çıktı, Yeni Oryantalistler diye bir kitap yazdı. Benim söylediklerimin aynısını söylüyor. "Kara Kitap, bir yabancı tarafından, yabancılar için yazılmış, İslam hakkında Türkçe bir roman". Tıpkı Alev Alatlının gibi, Orhan Pamuk'un iktidarla ilişkisi beni hiç ilgilendirmiyor. İktidarla olan ilişkisi bağlamında politik tutumunu kendi meselem haline getirmiyorum. "İktidar iyi şeyler yapıyor" denilince "yok yahu iktidar iyi işler yapmıyor" demenin alemi yok. Pamuk'un memleket meseleleriyle ilgili olarak söyledikleri üzerine düşünülebilir ama iktidarla olan ilişkisi bağlamında söyledikleri, ben oraya da ayırt edici bir sınır çizgisini çiziyorum. Bir ara da "Bu memlekette iktidar 30 bin tane Kürdü, 1 milyon da Ermeni'yi öldürdü" yazdı, böyle bir tavır da sergiledi bu adam.

Benim kafam analitik çalışır. Lenin'in güzel bir sözü var "Felsefe böler". Ben bölerim. Türk entelijensiyasının zihin yapısı bütünleştirmektir. Farklar üzerinde duralım. Bir meseleyi toplu olarak düşünmek bana her zaman çok aykırı gelmiştir. Bu meselenin kendi içinde bir takım farklılıkları var, farklar üzerinde duralım. Benzeşimler bizi çok yanıltır. Mesela bir Gördes kiliminin üzerindeki motiflerle diyelim, Sabahattin Eyüboğlu'ndan naklen söylüyorum, pre-Kolombiyalı bir Kızılderili kilimi üzerindeki motif aynısıysa eğer, buradan evrensel bir şeye mi varmalıyız? Her birinin kendi içinde bir bağlamı yok mu? Politik ajitasyon için bu tür bütünleyici yaklaşımlar çok elverişlidir.

Gezi Direnişi, sizin deyiminizle geçmiş gençlik hareketlerinin aksine bu defa kendisi için bir şey isteyenlerin kalkışmasıydı. Gezi'nin geldiği yeri nasıl görüyorsunuz?

Gezi'de farklı motivasyonlarla bir araya gelmişlik söz konusu. Kimi yeşili düşünüyordu, kimi kardeşim ben niye bira içmeyeyim, niye sevgilimle öpüşmeyeyim diye geliyordu. Benim Gezi ile ilgili kanaatim değişmedi, çünkü bu gibi şeyler süreklilik ve devamlılık kazanmak durumundadır. Fakat Gezi kazanmadı. Çünkü gençler kendileri için bir şey istemek durumunda olduklarından oradaydılar. Ben işçi haklarına ilişkin bir slogan görmedim orada, Kürt meselesine ilişkin ya da.

Korkut Boratav bu bir sınıf hareketiydi diyor?

Herbert Marcuse'ün söylediği gibi, bu küçük burjuva anarşizmdir. Hangi sınıf? 17-18 yaşında çocuklar vardı orada, hangisi emekçi onların? Korkut Boratav çok saygın bir ekonomist, büyük saygımız var kendisine. Ama burda vahim bir yanlış söz konusu bana sorarsan. Orada Marksist anlamda bir sınıf yoktu. Orda Sartre'ın "pratico-inerte" dediği bir şey vardı. Yani bir otobüse bindik, bir yere gideceğiz, bir gayemiz var. Bir otobüsteki insanlar arasındaki ilişki neyse o. Bu bir sınıf hareketi değildi. Sınıf hareketi olması, sürdürülebilir olmasının ön koşuluysa gayet tabii. Sınıf hareketleri daima belli bir gayeye yönelik hareketlerdir ve ancak o gayeye yönelik hareket, ancak gaye gerçekleştiği zaman biter. Mihail Bahtin anlamında bir karnavaldır demişim ben ona. Bu bir karnavaldı. Eğer politik bir şey söylemek gerekirse küçük burjuva anarşizmiydi o kadar. Sınıf hareketi olduğuna ilişkin hiç bir şey yoktu, hangi sınıf hareketi? İşçi haklarına ilişkin bir talepleri mi vardı o arkadaşların?

>> Lenin'in güzel bir sözü var "Felsefe böler". Ben bölerim. Türk entelijensiyasının zihin yapısı bütünleştirmektir. Farklar üzerinde duralım. Bir meseleyi toplu olarak düşünmek bana her zaman çok aykırı gelmiştir. Bu meselenin kendi içinde bir takım farklılıkları var, farklar üzerinde duralım. Benzeşimler bizi çok yanıltır.

Aynı dönemde bir yazınızda da "Tayyip Erdoğan partinin başından giderse, AKP'yi kötü zamanlar bekliyor" demiştiniz. Şimdi o günlerde miyiz?

Hayır. Öyle görünmüyorsa da, Erdoğan hala partinin başında. Hala hükümetin başı. Davutoğlu aslında Fransa'daki Başbakan konumunda. Tayyip Bey adı konulmamış bir başkandır şu anda. O günlerin gelmeyeceği anlamındadır bu da.

Cemaat-AKP çatışması?

Ben sadece Zaman gazetesinde yazıyorum. Konumum, senin de belirttiğin gibi. Ben Araf'tayım. Mutabık değilim hiç kimseyle, kendimle bile. İnsanlar mazrufa değil, zarfa bakıyorlar. Ben sözü olan bir insanım. Dolayısıyla benim bir yerlerde yazmam gerekiyor. Bu imkânı kim verirse orda yazarım. Zarfla mazrufu ayırmak lazım. 2016'da 80 yaşında olacağım ben, umurumda mı?

Editörün Notu:

"Şair-i azam Hilmi Yavuz'u tutuklama girişimi, 1 Ağustos'ta ifadesi alındıktan sonra serbest bırakılmasıyla sonuçlandı."

2 Çocuk Annesinin Ankara'sı Astral Seyahat

Yazı-İmaj: A. Özge Akar

Bir çocuk parkında, çok neşeli 6-9 yaş aralığında üç çocuk (kardeş gibi duruyorlardı) kaydırdıktan kayıyorlardı. Benim 35 ve 20 aylık oğullarım, parkta nerede hareket varsa o tarafa koştu. Birlikte kaymaya başladılar. Çocuklar bilmediğim bir dil konuşuyordu, Türkçe 'Hadi sıra sende!' gibi sözlerimi sanki tam olarak anlamıyorlardı. Park oldukça kalabalıktı ama o yoğunluğa rağmen kaydırdıktan sadece 5 çocuk vardı. Bir süre sonra bizimkiler salıncaklara yöneldi.

O tatlı çocukların, parktan gittiklerini fark etmemi sağlayan cümlesi kulağıma geldi; "Hadi gittiler, artık kayabilirsin!" Bunu bir anne çocuğuna söylüyordu. Başka bir anne de 'off, sürü gibi her yerde bu Suriyeliler' dedi. Çok şaşkın bir şekilde o kadına baktım. Benden onay bekler gibi o da bana baktı.

Ama ben çoktan astral bir seyahate çıkmıştım bile. Aklıma, bir ay kadar önce gördüğüm bir paylaşım

geldi. Vsauce isimli Youtube kanalında, dünyanın toplam nüfusunu bir tepelik gibi üst üste koysak nasıl olur diye bir görsel beliriyordu; Amerika Kıtasında yer alan Büyük Kanyon'un ancak küçük bir kısmını doldurabiliyordu; tüm insanlık.

Enerji kaynaklarımız tükeniyor korkusu, 'savaş olmadan ilerleme olmaz' saçmalığı, bize çok fena yutturulan vücudumuzdan utanma hissiyatı, güç kavgaları, ırkçılık, ayrımcılık, öldürülen her çocuk, kötü ne varsa dünyadaki hayatımızı berbat eden tüm bunların hepsi; olmadan yaşayabilirdik. Dünya çok daha yaşanılır, daha sevgi dolu, savaş kelimesinin karşılığı olmayan bir yer olabilirdi.

O kadına dönüp şöyle demek istedim; "490 milyon küp insandan belki 50 tanesi o da 3,5 metre küp, savaştan sorumlu olabilir ama o üç küçük çocuk değil. Savaştan çıkar grupları sorumlu olabilir ama senin vicdansızlığın belki de senin seçimin!"

7.2 milyar insan nüfusu üst üste bir yığın olarak atılırsa; kenarları 788 metre olan bir küp büyüklüğünü alır. Küpün Mogan Gölü üzerindeki temsili görüntüsü.

İyi bir adamdı memurum...

Ali Hikmet Eren

Bugün ikinci günüm. Nezarethanedeyim hala. Tanımadığım pek çok kişi var burada. Kimse kimseyi de tanımak istemiyor aslında; hepsi de bir suçunun olmadığını söyleyip, homurdanıp duruyor... Hiçbiriyle konuşmuyorum.

Kim bilir ne yaptılar, durduk yere getirirler mi adamı buraya?

Savcı anladı neyse ki beni; suçsuz olduğumu, örgütle hiçbir bağımın olmadığını hemen anladı... Kaçın kurası bunlar! Kimler gelip geçiyor kim bilir ellerinden; adamın suratına şöyle bir baktılar mı, azıcık konuştular mı, anlayıveriyorlar ne mal olduklarını...

Esasen, savcının hangi örgütten söz ettiğini, savunmamı yaparken, hangi örgütü kast ederek 'hiçbir bağımın olmadığını' söylediğimi de bilmiyordum. Kendi halinde bir adamım sonuçta ben; işten eve, evden işe... 'Örgüt' ne demektir, onu bile bilmiyorum...

Bir yanlış anlama olmalı, dedi savcı; oluyor bazen böyle, sahte ihbarlar oluyor, hepsini değerlendirmek zorundayız. 'Doğru' geç de olsa anlaşılıyor ama, adalet yerini buluyor. Size inanıyorum ben; akıllı bir adama benziyorsunuz. Yeniden ailenizin yanında olursunuz yakında; şu formaliteleri bir tamamlayalım da.

Tamamladık bütün formaliteleri. Nihayetinde, hepsi formalite; akli evvel birinin şikâyeti işte, ne derdi varsa benimle... Kimseye bir kötülüğüm olmamıştır bu yaşıma kadar, herhangi birinin bana kin beslemesi için de hiçbir neden göremiyorum doğrusu.

Savcıya da söyledim bunları; şikâyetçi değilim, dedim. Belki istemeden, farkında olmadan kırdımsa birilerini... Yine de, böyle bir intikam şeklini çok anlamlı bulmadığımı da söyledim savcıya.

Haklısınız, insanlar işte, dedi... Bizi de

uğraştırıyorlar bu yoğunlukta, gereksiz dosyalarla...

Adımı sesleniyor bir memur. Kapıyı, demirin verdiği ağırlığın gürültüsüyle açıp, çıkarıyor beni nezarethanenin insana daralmış odasından. Aynı gürültüyle kapatıp, tekrar kilitliyor kapıyı, ötekilerin üstüne.

Allah sizi de kurtarsın, diyorum geride kalanlara; bir yanlışlık varsa, er geç anlaşılıyor işte!

Memur, ellerimi arkamda birleştirmemi söyleyip, cırt cırt kelepçelerden birini takıyor bileklerime; formalite olsa gerek. Geride kalanların psikolojileri bozulmasın, durumlarına üzülmesinler diye alınan tedbirlerden biri sanırım.

Dar bir koridordan geçiyoruz sonra memurumla. Kolumu hiç bırakmıyor. Yorgun olduğumu, iki gündür uyumadığımı biliyor olacak ki, destek oluyor bana yürürken; sendelememden, düşmemden korkuyor.

Kalabalık bir odaya getiriyor beni; bir sürü memurun hararetle çalıştığı bir odaya. Duvar kenarında duran metal bir banka oturtuyor beni; evraklar hazır olunca gidecekmişiz.

Tahliye evraklarımın hazır olması, neredeyse yarım saati buluyor. Bir ara yorgunluktan kafamın düştüğünü, uyuyakaldığımı hatırlıyorum. Memurumun, 'uyuma!' diye omzumu silkelemesiyle uyanıyor, kendime geliyorum tekrar.

Böyle bir anda uyunur mu hem? Tamamen benim hatam... Yorgunluktan işte; iki gündür uyuyamamaktan kaynaklanan bir durum! Birazdan özgür kalacağım. Eve gidince, üç gün deliksiz uyuyacağıma dair bahse bile girerim... Çocukları, sessiz kalmaları, gürültü yapmamaları konusunda uyarmalıyım elbette.

Elinde, kaşeler basılmış, mühürlenmiş ve altında kocaman bir imza olan bir evrakla yanıma geliyor

memurum; kalk, gidiyoruz, diyor.

Siz de mi geliyorsunuz benimle? Zahmet etmeyin efendim siz, rica ederim, işiniz gücünüz vardır sizin, ben giderim kendim... Zaten şuracıta evim; bir dolmuşluk mesafede. Evimin tam önünden geçiyor hem dolmuş hattı. Uyuyakalmazsam hiçbir sıkıntı olmaz. Dolmuş şoförüne de tembihlerim olmadı, ineyeğim yeri söylerim önceden; o da unutmazsa hiçbir sıkıntı olmaz benim için...

Hem unutsa ne olur ki, uyumuş, dinlenmiş olurum; yarım saat uyusam yeter bana, kendime gelirim; önünde sonunda giderim evime.

Kolumdan tutarak, başka bir koridora, oradan da bir alt kata, nemli ve küf kokan, karanlık, depo gibi bir yere götürüyor beni memurum. Eski, gıcırdayan bir sandalyeye oturtuyor bu sefer de.

Birkaç kişi daha var içerde, arkamda kalıyorlar, anlamadığım bir dilde konuşuyor onlar da.

Bir süre misafirimiz olacaksınız burada. Memnun kalırsın inşallah. Birazdan ilgilenen arkadaşlar seninle, rahatına bak sen, diyor memurum... Gidiyor sonra; alışmıştımsa ona.

Ne alırsınız beyefendi; çay, kahve... Türkçe konuşuyor... Teşekkür ederim, almayayım; uykumu açıyorlar sonra...

O zaman bir viski ikram edelim size, ne dersiniz? Madem buraya kadar gelmişsiniz zahmet edip, bir şey ikram edelim size...

Tam 'alkol kullanmıyorum' deyip, teşekkür edecektim ki, benimle konuşan adamın gür sesi patlıyor kulağımın dibinde;

'Viski getirin arkadaş, biraz da kuruyemiş, kabuksuzlarından; kirlenmeyelim ortalığı!..'

Loş bir ışık süzülüyor memurumun uzaklaştığı koridordan...

Bir Eski Öykü

M. İhsan Doğan

Dakikalardır elimdeki kâğıda bakıyordum. Eski bir bavulun dibinde bulmuştum onu. Yılların gerisinden çıkıp geliveren bir eski tanıdık gibi. İlk satırlardan gözlerimi alamıyordum:

Ayakkabılarımın burnunu görüyorum, öyleyse önüme bakıyorum.

Ne kadar beğenmiş, nasıl hoşuma gitmişti bu başlangıç. Daldım, gittim o günlere. Taşradan gelmişim 60'ların Ankara'sına. Sonra dalıvermişim o zamana kadar hiç tanımadığım bilmediğim bir hayata. Ders yerine sinemalar, klasik müzik konserleri, tiyatro, opera, derken olan olmuş, okuldan ayrılmak zorunda kalmışım. İşte o günlerin bıraktığı tortulardan biriydi elimdeki kâğıt.

Altmışların sonlarıydı. Öğrenci yurdunda, bir yerlerden bir daktilo bulmuş, ders notlarını çoğaltıyorduk. Yazmaya ara verdiğimiz bir sıra, daktiloya bir kâğıt takmış, yukarıdaki satırları yazmışım.

Sarı renkli pelür kâğıda yazılı satırları okumayı sürdürdüm:

Dudaklarının arasında galiz bir küfür savurdu sessizce. "Yine o lanet olası felsefe takıntılarından biri." dedi, bir sigara yaktı.

- Bir sigara verir misin?

Seş, kalabalıkla arasında ördüğü duvarı yıkıp geçmişti. İrkildi, gözlerinde korkuyla, öfke arası bir bakış, başını kaldırdı. Uzun, siyah saçlı, kot pantolonlu bir kız duruyordu karşısında. "Kalabalık içinde yalnızlık" duvarını yıkan bu ufak, tefek kızdı.

- Bir sigara verir misin? dedi kız yeniden.

Mekanik, istem dışı bir hareketle uzattığı paketi alan kız bir sigara çıkardı, dudaklarının arasına koydu, bekledi.

- Yakar mısın?

Acemi hareketlerle çakmakla boğuştu bir süre. Sonunda sigarayı yakmayı becerdi.

- Neden öyle şaşırdın?

Bir şey söyleyecekmiş gibi dudakları oynadı ama...

- Hiç sigara isteyen insan görmedin mi?

- Sigara isteyen insan gördüm de hepsi erkekti onların. Üstelik hepsi de arkadaşım.

Konuşabildiğine, üstelik düzgün cümle kurabildiğine çok şaşırdı. Caddenin kalabalığı, "kalabalık içinde yalnızlık" duvarının parçaları üstüne basarak, tüm gürültücülüğü, tüm umursamazlığı, tüm acımasızlığı ile sağından solundan geçiyordu.

- Ne olmuş yani, kız olduysam, canım hiç sigara çekmeyecek mi? Canım sigara çekince illa bir paket sigara mı almalıyım? Kadınların, erkeklerden sigara istemeye hakkı yok mu?

"Hah, bulduk işte kaybetmezsek." Aklından geçen düşünce gülümsetti İhsan'ı.

- Ne gülüyorsun, komik mi yani?

- Felsefe mi okuyorsun?

- Hayır Coğrafya. Neden sordun?

- Hiiç, öyle işte...

- Yok, yok söyle bakalım neden?

Şaşkınlığı yerini öfkeye bırakmaya başlamıştı. Ne güzel kendi kendine yürüyüp gidiyordu. Gelmiş, o özene bezene kurduğu duvarı yıkmış, tutup çekivermişti kalabalığın içine.

- Neden yıktın duvarımı?

Şaşkın, biraz da ürkmüş sordu:

- Ne duvarı yaa, dalga mı geçiyorsun?

- Sigaranı aldın, yaktım da. Bırak yakamı da git işine.

Geri dönüp yürüdü.

- Ne duvarı diye sordum. Cevap ver.

Kız arkasından yetişmiş, kolundan tutmuş, çekeliyordu.

- Üstelik, neden "Felsefe mi okuyorsun?" diye sorduğunu da söylemedin.

- Bunlar öyle ayaküstü, kalabalığın ortasında konuşulacak, anlatılacak konular değil.

Zaten, anlatsam da anlamazsın...

- Nedenmiş o, çok mu aptal görünüyorsun? Yoksa sen çok mu zekisin?

Alçak sesle saymaya başladı:

- Bir, iki, üç, dört...

- Kırka kadar mı sayacaksın, yüze kadar mı? Az mı kızdın, çok mu kızdın?

- Madem o kadar merak ettin, gel bakalım...

Kolunu kurtardı, kızın elinden tuttu, yürümeye başladı. Kız da yanında yürüyordu. Kaçamak bir göz attı. Çok güzel değildi ama fena da değildi. "Üstelik akıllı da."

Birden fark etti, ilk defa bir kızla el eleydi; bir daha baktı, göz göze geldiler, utandı başını çevirdi...

Evin kapısını açtı, kenara çekildi, kız içeri girdi. Ürkekçe hemen girişte durdu. İhsan kapıyı kapattı.

- Geç, otur. Böyle kapı önünde mi dinleyeceksin beni?

- Evde kimse yok mu?

- Var da, senden utandıkları için saklanıyorlar.

- Espri mi yani şimdi bu?

Sinan geldi aklına, gülümsedi:

- Espri Fransızca bir sözcüktür, 40 küsur anlamı

vardır. Sen hangi anlamda kullandın?

- Anlamadım?

- Espri dilimize Fransızcadan girmiş bir sözcüktür. 40 küsur anlamı vardır. Hani sen, "Espri mi yani şimdi bu?" diye sordun ya, ben de hangi anlamda kullandığımı merak ettim.

- Yani, şey anlamında...

- Öyle kapının önünde mi duracaksın?

Kız, biraz mahçup, geçip oturdu koltuklardan birine.

- Ee, önce hoş geldin. Benim adım Korkut.

- Benimki de Mine, hoş bulduk.

- Sondan mı başlayalım, baştan mı?

- Anlamadım?

- Yani diyorum; son sorunun yanıtından mı, ilk sorunun yanıtından mı başlayayım?

- İlk soru neydi ki?

İlk yazdığım öykünün bundan sonrası yoktu. Bir tek sayfaydı tüm yazabildiğim. Sürdürememişim öykünün örgüsünü, cesaret edip kimseye de göster... Yoo, Cihan görmüştü. Görmüştü de tamamlamam için cesaretlendirmişti beni. Hatta o tamamlanmış haliyle gazetede bile yayımlanmıştı. Nasıl da gururlanmışım o zaman. Gençlik işte.

Bavula uzandım, bir türlü atmaya kıyamadığım, neden atmaya kıyamadığımı da bilemediğim, iyice sararmış gazete kesiklerini, üçüncü hamur kâğıda yazılmış ders notlarını karıştırdım, öykünün yıllar sonra yazılan kısmını buldum aralarından. Silinmeye başlamıştı yazılar, ama okunuyordu yine de:

- İlk soru "Bir sigara verir misin?" di.

- Yine espr... Yine alay ediyorsun değil mi?

- Yoo, çok ciddiylim.

- Hayır o değildi ilk soru.

- Sen söyle o zaman, neydi ilk soru?

- "Neden yıktın duvarımı?" diye sormuştun.

Dudaklarını ısırıp, önüne baktı, sonra yeniden kıza baktı, bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açtı, dudakları oynadı, ama bir türlü söze başlayamadı.

- Ee?

Ağzından anlamsız bir iki ses çıktı. Nasıl anlatacağını bilemiyordu. Önce tavana, sonra pencereden dışarıya baktı. Derin bir nefes aldı, konuşmaya başladı:

- Bak şimdi, benim bir arkadaşım var Sinan. Onunla oturur konuşuruz geceler boyu. Bazı

akşamlar çıkarız evden, yürürüz saatlerce. Hem konuşur, hem yürürüz. Çok aptalca, çok çocukça konuları da konuşuruz, çok ciddi, çok yaşamsal konuları da. İşte o gecelerden birinde ortaya çıkıverdi bu duvar olayı. İkimiz de kalabalığın bizi ne kadar rahatsız ettiğinden söz ediyorduk. Uzun uzun tartıştık, sonunda çözümü bulduk. Kalabalıkla aramıza düşünceden oluşan bir duvar örecektik. Bir iki denemeden sonra başardık da. Artık, kimse bizi rahatsız edemiyordu. Ta ki, sen gelip o soruyu soruncaya kadar.

- Hangi soruyu?

- "Bir sigara verir misin?" diye sordun ya bana.

- Ee?

- O sırada ben kendime küfür ediyordum.

- Kendine küfür mü ediyordun, ama neden?

- Çünkü yine felsefe yapmaya başlamıştım.

- Felsefe yapmaya mı?

- Evet, sigara yakmadan az önce, "Ayakkabılarımın burnunu görüyorum, öyleyse önüme bakıyorum." diye düşünmüştüm de o yüzden kendime kızmış, küfür ediyordum.

Hayretle sordu Mine:

- Nesi var ki bu lafın?

Doğruldu, dikkatle baktı kıza. "Olamaz, bu da bizim kafadan."

- Hay şansımın içine...

Küfür dudaklarından çıkmadan tutabildi kendi.

-Efendim?

- Yok bir şey.

- Var, var.

- Yok bir şey dedim ya...

- Niye kızdın? Hoş bir akıl yürütme işte.

Kız birden gülümsedi:

- Ha, sen onun için bana "Felsefe mi okuyorsun?" diye sordun.

Elini cebine attı, sigara paketini aradı. Birden hatırladı, o hayhuy arasında sigara kıza kalmıştı.

- Bir sigara verir misin?

Birden durdu, gülmeye başladı. Mine, şaşkın, biraz da ürkmüş bakıyordu. Sonra soruyu hatırladı, o da gülmeye başladı.

Gülme krizi yaklaşık on beş dakika sürdü. Sonra sakinleştiler, birer koltuğa oturdular. Korkut yerinden doğruldu.

- Ben bir çay koyayım.

- Zahmet olmasın.

İhsan gülümseyen bir yüzle baktı. Mine de güldü. Sözleri ona da saçma gelmişti. Korkut mutfağa yöneldi...

Çayın şekeri erimişti ama Korkut hâlâ karıştırıyordu.

- "Felsefe mi okuyorsun?" diye niye sordun?

Korkut'tan hiç ses çıkmadı, çayı karıştırmayı

sürdü. Soruyu duymamıştı anlaşılan. Mine uzandı, eline dokundu.

- Burada mısın?

- Hı, ne, kim?

- Yine duvar mı?

- Yok, dalmışım öyle. Ne oldu?

- Hani, "Felsefe mi okuyorsun?" diye sormuştun ya.

- Eee?

- Niye sordun?

Güldü, gözünün ucuyla kıza baktı. Gözlerini dikmiş, sorusuna cevap bekliyordu. Sesini kaşdı. Sıkılınca hep böyle yapardı.

- Şimdi...

Sustu, kelimeler kafasının içinde dönüp duruyordu da, bir türlü düzgün cümle halinde dizilemiyorlardı. Ağızını açtı, kapattı. Konuşmayı denedi, başaramadı. Kafasını toplayamıyordu bir türlü. Hiç böyle olmamıştı. Yine gözünün ucuyla kıza baktı. Meraklı gözlerle bekliyordu söyleyeceklerini.

- Hani sen sigara istemiştin de, ben salaklaşmıştım. Sonra da sen bir güzel azarlamıştın beni; yok kadınlar sigara isteyemez miymiş, yok kadının canı sigara isteyince illa paket mi almalıymış. Hatırladın mı?

- Evet, ne olmuş?

- Hah, o söylediklerin bana biraz felsefi gelmişti de ondan sormuştum.

- Ee?

- Ne "ee"si, başka bir şey yok işte.

- Bu kadar mı?

- Bu kadar.

- Bunda anlaşılacak bir şey yok ki. Yani öyle ayaküstü de anlatılabilmiş. Öyle ukala bir tavırla, "Ayaküstü anlatılmaz, anlatsam da anlamazsın" falan lafları etmeye de gerek yokmuş.

- Ne yani, sırf seni meraklandırıp, eve atmak için mi söyledim sanıyorsun o sözleri?

- Ben söylemedim, sen söyledin.

- Ne söyledim?

- Beni eve atmak için...

Korkut, oturduğu yerde doğruldu, yüzü öfkeden kıpkırmızı oldu.

- Bak kızım, kapı orada, kilitli de değil, al pılını pirtini, git nereye gideceksen. Eve atmamış...

- Ne kıızıyorsun, yani olabilir diye...

- Seninle tartışmayacağım. Ne düşünürsen, nasıl düşünürsen düşün umurumda değil. Sorularının yanıtını öğrendin, çayını da içtin, hadi evine.

- Evim yok benim, yurttan kalıyorum.

- O zaman yurduna, hadi.

- Yurdun parasını ödeyemedim...

Öfkesi sabun köpüğü gibi söndü Korkut'un. Yurttan kalırken, aynı şey onun da başına

gelmişti. Az köşe kapmaca oynamamıştı yurt müdürü ile.

- Ee, ne yapacaksın şimdi?

- Bilmem, bir arkadaşım var Dikmen'de onun yanına giderim belki ya da ne bileyim Bekir ağabeyden bir iki gece idare etmesini isterim.

- Şimdi burada kal desem yine yanlış anlarsın.

Hemen diklendi Mine:

- Olmaz öyle şey, aklımdan bile geçirme.

- İyi, git o zaman o arkadaşına. Dikmen'de oturuyor demiştin değil mi? Ya da yalvar yakar Bekir ağabeyine.

- Yanlış anladın.

- Neyi yanlış anladım?

- Öyle demek istemedim.

- Nasıl demek istedin?

- Offf!!!

İkisi de sustu. Sessizliği ilk bozan Korkut oldu:

- Enver Marmaris'e gitti. Odası boş, kapısı da kilitleniyor. Sinan da turnede bir hafta yok, onun kapısında da kilit var. Kalırsın o odalardan birinde.

- Bir şey demesinler.

- Kimler? Sinan'la Enver mi?

- Evet, yani... Sorun olsun istemem.

- Ne sorun olacak? Sinan da, Enver de nişanlı. Nesrin'le Nahide canları sıkıldığında çat kapı gelirler. Bizde sorun olmaz böyle şeyler.

- Ama eşyalarım yurttan...

- Tamam, bir şeyler uydururuz şimdi.

Birden karnının acıktığını fark etti. Kızın da karnı açtı büyük olasılıkla.

- Karnın aç mı?

- Evet.

Gözlerini önce mutfağa, sonra kıza çevirdi,

- Makarna mı, yumurta mı?

- Makarna.

- Salçalıdan başka şansın yok ama.

- Yoğurt varsa.

- Şansını zorlama.

- Eh, ne yapalım...

Öykünün bundan sonrası hiç hoşuma gitmemişti. Zorla bitirdiğimden midir, nedir, bir türlü ısınmamıştım devamına. Şimdi de aynı soğukluk yansıyor o soluk kâğıtlardan. Kucağımdaki kâğıt tomarını bavula koyarken Nazım'ın "Meşin Kaplı Kitap" şiirinden iki satır geçti aklımdan: "..... Varsın gömülsün diye bir ebedi uykuya / Attım kör bir kuyuya."

İşte böyle, tıpkı "Bitmemiş Senfoni" gibi, yazarının bir türlü tamamlayamadığı onlarca yapıt gibi, bu öykü denemesi de "kör bir kuyuya" değilse bile eski bir valizin içine atıldı gitti.

“Her zaman hayatımın son konserini çalıyormuş gibi çalmaya çalışırım”

Zihnimizi Temizleyen Müziği ile Janusz Szprot

Söyleşi: Zeynep Ömür Yılmaz

Janusz Szprot'la Bilkent'teki evinde buluşuyoruz. Evinin girişinde onsekiz yaşındaki güzel gri kedisi karşılıyor beni, salona kadar eşlik ediyor bana, yanımdan ayrılmıyor. Szprot'un hazırladığı ikramlardan tattıktan sonra, kayıt düğmesine basıyorum. Onu anlatmak kolay olmayacak. Türkiye'de caz müziği için çok önemli bir isim... Yıllardır Ankara'da yaşıyor, öğretiyor, orkestralar kuruyor, yönetiyor, çalıyor, düzenlemeler, besteler yapıyor. Kısacası arı gibi çalışıyor.

Müziyen ve koro şefi bir babanın oğlu... Altı-yedi yaşlarındayken piyano ve akordeon çalmaya başlamış. Profesyonel müzik kariyeri ise üniversite eğitimini bitirir bitirmez başlamış. Üniversitede caz değil, Müzikoloji okumuş. Oslo Üniversitesi'nde bitirdiği eğitiminin büyük kısmı müzik teorisi, felsefe, estetik ve müzik tarihinden oluşuyormuş. Okurken kendi oluşturduğu grubun dışında, caz grupları ile çalışıyormuş. Genelde kendi memleketi olan Polonya'da çalmış o yıllarda. Ama çaldığı gruplardan biri ile turnelere de gitmişler. Bu dönem ona sadece piyanist olmayı değil, aynı zamanda nasıl bir aranjör ve besteci olunacağını da öğretmiş. Hepsinin yanı sıra eğitim kısmında, özellikle de caz eğitimi koordinatörü olarak **Poland Jazz Society**'de yer almaya başlamış. 1946'de başlamış olan **Uluslararası Pulawy Caz Atölyesi**'ne 1970 yılında katılımcı olarak başlamış. Sonraki yıllarda eğitmen ve vokal atölyesi koçu olarak devam etmiş ve sonunda da yaklaşık 15 yıldır atölyenin koordinatörlüğünü yaparak bu yıla kadar getirmiş. Toplamda 38 yıldır, benim de bir yıl katılmaktan çok keyif aldığım, bu atölyenin içinde mutlaka bir şekilde yer alıyor Szprot.

Caz Bölümünün Heyecanlı Başlayan Hikâyesi

Ankara'daki hikâyesi nasıl başlamış peki?

“1988'de festivalde çalmam için Polonya Büyükelçiliği tarafından Ankara'ya davet edildim. Konserden sonra **İhsan Doğramacı** tarafından Bilkent Üniversitesi'ne davet edildim. Konservatuara gittiğimizde fakültenin dekanı **Prof. Ersin Onay** ile tanıştım. Dekan, konuşmalarında Türk müzisyenlerin caza olan ilgilerinden ama ülke çapında caz eğitimi olmamasından bahsetti. Ben de ona müzisyenler için bir caz atölyesi organize edebileceğini söyledim. Polonya'dan gelen önemli müzisyenlerle birlikte bir atölye organize ettik ve çok ilgi gördü. Gelenler arasında **Sibel Köse, Yahya Dai, Sarp Maden, Çağlayan Yıldız, Cengiz Baysal** da vardı. Bu ilk atölyeden sonra bir tane daha ve bir tane daha yapmamızı istediler ve aynı ilgiyi yine gördü. Toplam üç atölyeden sonra öğrenciler fakülteye bir caz bölümü açılması için istekte bulundu. Bunun üzerine Bilkent Konservatuarı bünyesinde bir caz bölümü açılmasına karar verildi ve benden de bu oluşumu organize etmem istendi”.

Szprot, Kasım 1990'da gelmiş ve yaklaşık 100 tane öğrencinin başvurduğu ve **Tuna Ötenel**'in de piyanoda olduğu giriş sınavları ile bahar sömestrinde caz bölümü açılmış. Tüm programı A'dan Z'ye Szprot tasarlamış. “Sadece bir yıllık bir kontratla geldim ama 26 yıldır Türkiye'deyim.” diyor Szprot.

Ancak maalesef bu bölümün hikâyesi Szprot'un beklediği gibi olmamış. Atölyelere katılan öğrencilerin hepsi bölüme de büyük bir istekle gelmişler; ancak maalesef biriyil... İşte hikâyede burada başlıyor. Bölüm

Fotoğraf: Rajmund Radomski

>> “Sadece bir yıllık bir kontratla geldim ama 26 yıldır Türkiye'deyim.”

açılırken çok büyük bir heyecan dalgası ile, şaşaa ile tüm enstrümanlardan oluşan 35 tane öğrenci ile yola başlamış. Bir bigband kurulmuş. Szprot, Prof. Ersin Onay'a sadece kendisinin eğitimliğiyle bu işin yürümeyeceğini, başka caz eğitimcileri de olması gerektiğini belirtmiş ve eğitimcilerin alınacağı ile ilgili söz almış. Bunun gerçekleşmesi için bir yıl beklemiş ama hiçbir şey yapılmamış. Bunun üzerine bir gelişme olmayacağını anlayan birçok öğrenci bölümden ayrılmışlar. Bir yılın sonunda sadece on öğrenci kalmış. “Muhtemelen bunun böyle olmasının ana nedeni İhsan Doğramacı'ydı. Bilkent Senfoni Orkestrası'nı desteklemeye karar vermişlerdi. Bunu yapabilmek için de Sovyetler Birliği, Azerbaycan, Kazakistan, Rusya gibi ülkelerden seksen müzisyeni üniversiteye davet ettiler ve işe aldılar. Caz bölümüne sadece dört tane eğitimci almak yerine Bilkent Senfoni Orkestrası'na seksen müzisyen almayı tercih etmişlerdi.”

Sonuç olarak kalan on öğrenciden altı tanesi bölümü tamamlamayı başarmış. Bunun üzerine Ankara'da kalmak Szprot için anlamsız hale gelmiş. Ama Doğramacı ailesi onun Türkiye'de kalmasını ve onlar için çalışmaya devam etmesini çok istemişler. Çünkü Bilkent Üniversitesi bünyesinde olmasına rağmen aslında direkt olarak İhsan Doğramacı için çalışıyormuş. Ailenin neredeyse tüm projelerinde öncü olarak görev almış. Bir de ilginç dip not ekliyor Janusz. “Önce caz diye başladıkları bölüme 'Ritmik Müzik Bölümü' demişler.” Nedenini sorduğumda Türk insanının “caz” kelimesinden korktuğunu söylüyor.

Ankara'dan Erzurum'a Uzanan Bilkentli Yıllar

“İhsan Doğramacı her zaman yeni projelere başlamaya açık bir insandı. Bir sonraki projesi Bilkent Koleji'ydı. Anaokulundan liseye kadar tüm okullar Amerikan sistemi ile geliştirilmişti. Başta müziği çok önemsediler. Müzik sınavından geçemeyenleri okula bile almıyorlardı. Bana yarı zamanlı olarak müzikle ilgili yeni çalışmalara öncülük etmem, yeni dersler hazırlamam, piyano dersi vermem için

teklifte bulundular. Aynı zamanlarda üniversitede de (konservatuar dışındaki bölümlerde) seçmeli olan “Music Theory and History” (Müzik teorisi ve tarihi) dersi dışında “Music Appreciation” (Müziğe saygı) adlı bir ders açıldı. Bu ders, müziğin nasıl dinlenmesi gerektiği ile ilgili bir dersti. Bana bu dersi tasarlamam için geldiler. Bu dersi 14 yıl verdim ve öğrenciler çok sevdiler bu dersi. Amacım öğrencilerin dinledikleri müzikle ilgili daha fazla bilgiye sahip olmalarını, dinledikleri müzikte neler olduğunun farkında olmalarını, ona saygı duymalarını sağlamaktı.”

Sadece caz müziği ya da sadece klasik müzik değildi. Tüm müzikleri kattığı bir ders tasarlamıştı.

“Çünkü her müziğin bir değeri vardır. Örneğin bazı ödevlerde konsere gitmelerini, ardından konserle ilgili yazı yazmalarını istiyordum. Müzikle ilgili nasıl konuşacaklarını, nasıl yazacaklarını öğrenmiş oldular.”

Ama kendini sürükleniyormuş gibi hissediyormuş Bilkent'te. Aslında oğlunun Türkiye'de başlayan (Bilkent Koleji'nde) eğitimini tamamlaması için buradan gitmek istememiş. Burada aldığı eğitim kalitesinde bir okul Polonya'da yokmuş. Oğlundan laf açılınca müzisyen olup olmadığını soruyorum. “Neden müzisyen olsun? Neden? Şu günlerde müzisyen olmak delilik...” diyor gülerek.

2008'de **İhsan Doğramacı**, muhtemelen son projesini, Erzurum'da, Erbil'de -ki doğduğu yerdir- ve iki başka yerde daha başlatmış.

“O sıralarda Bilkent'te rektör değişmişti ve caz bölümü artık yoktu ve sadece *Music Appreciation* seçmeli dersini veriyordum. **Ali** ve **İhsan Doğramacı** benimle görüşmek istediler ve bana Erzurum'a gidip bir müzik programı hazırlamamı, ama özellikle bir orkestra oluşturmamı teklif ettiler. Ya Polonya'ya dönecektim, ya da Erzurum'a gidecektim.”

Sonuçta Erzurum'a gitmiş ve iki yılını orada geçirmiş. Tamamen sıfırdan bir orkestra oluşturmuş ve çok da başarılı olmuş. İki yıldan sonra Bilkent'in bünyesindeki okullardan birine geçmiş ve yine orada da bir orkestra oluşturmuş. İki yıldan fazla bir süre orada çalıştıktan sonra 2014 yılında Bilkent Janusz Szprot'la kontratını sona erdirmiş. İhsan Doğramacı'nın vefatı da bunda etkili olmuştur diye düşünüyorum.

Szprot'un Kimlikleri

Başta da söylediğim gibi hala arı gibi çalışıyor Janusz Szprot. Eğitimci kimliği yanında yürüttüğü performans kariyerine, tüm müzik aletleri ve vokaller için verdiği özel derslere devam ediyor. Yazdığı ve yazmaya devam ettiği birçok bestesi var. Bütün bu uğraşlarından hangisini yapmayı daha çok sevdiğini soruyorum. Cevabı hazır:

“Hiçbirini... Bana göre, müziğe ilk adım attığım günden şu ana kadar ki hayatımın tamamı belli bir noktaya ulaşmak için bir yol, bir rota... Kendimi ilk olarak caz piyanisti ya da eğitmen olarak değil, piyanoda caz çalan bir müzisyen, eğitmenlik yapan bir müzisyen ya da müzikolog olan bir müzisyen olarak görüyorum. Her müzisyen eninde sonunda belli bir sanat kademesine gelebilmeli. Öncelikle müzisyen müzik yazabilme yeteneğine sahip olmak zorunda. İkinci olarak müziği sahnede sergileyebilme yeteneğine sahip olmalı. Üçüncü olarak müzisyenin müzik teorisine hakim olması ve eğer eğitmense bunları öğrenciye aktarabilme ve diğer müzikleri kritik etme yeteneğine sahip olması lazım. Dördüncü olarak da müzisyen kesinlikle çok iyi bir müzik dinleyicisi olabilmeli... Benim müzik kariyerimde bu dört yetenek arasında doğru bir uyum var. Bazı

müzisyenler sadece biri üzerine daha çok durabilirler ki bu normaldir, kişiden kişiye değişebilir, ancak ben bu dördünde de aktif olmak istiyorum."

Toplamda on beş tane albümü bulunuyor Szprot'un. Üç yıl önce son albümünü Macaristan'da canlı konser kaydı olarak kaydetmiş. Ama ondan önceki albümü, içinde Sibel Köse'nin de yer aldığı Polonezköy albümü. O albüm için "belgesel bir albüm" tanımlamasını kullanıyor. Başka albüm projesi olup olmadığını sorduğumda ise... "Ben bu kayıt işlerinin içinde olmak istemiyorum. Çünkü bu işlere girdiğiniz zaman normal olarak satışları düşünmeye başlıyorsunuz. Bu bana göre değil."

Caz Eğitimi Üzerine

Türkiye'de şu anda caz müziği eğitimi ile ilgili görüşlerini soruyorum Szprot'a.

"Bana göre caz eğitimi ile klasik müzik eğitimi arasında önemli bir fark var. İyi bir klasik müzik sanatçısı olmak için mutlaka okula gitmek zorundasınız. Ancak caz eğitimi için tamam, öncelikle okula gidebilirsiniz ama önemli olan sokaktaki okullar: Atölyelere, *jamsessionlara*² katılmak, özel dersler almak, müziği icra etmek... Türkiye'de caz eğitiminin başarılı olduğunu düşünmüyorum."

Neden başarılı olmadığını sorduğumdaysa;

"Bilkent örneğini anlattım size zaten. Bir sonraki Bilgi Üniversitesi idi. Önce caz müziği olarak başladı, sonra tamamen kimliğini değiştirdi. Hacettepe Üniversitesi'nde ise yeterli sayıda caz eğitmeni bulunmuyor. Yaşar Üniversitesi'nde ise sadece Emre Kartarivar eğitmen olarak. Gerçek bir caz bölümü açabilmek için deli olmak lazım Türkiye'de. Bunu yapabilmek için Türkiye'deki klasik müzik eğitimi otoritelerine karşı gelecek bir şeyler yapmanız lazım. Bu yüzden ben bir kez daha bunu yapabilmek için çalışacağım. Alanya Üniversitesi direktörü Profesör Erol Şahin caz bölümü açmaya karar verdi ve ben de bölüm başkanı olacağım. Şu an çalışmalara başladım ve böyle bir oluşumun gerçekleşmesini umuyorum."

Janusz Szprot, Bilkent Üniversitesi'nden ayrıldıktan sonra; Alanya'dan gelen ancak o zaman Bilkent'te çalıştığı için kabul edemediği telifi değerlendirmiş ve kabul etmeye karar vermiş. Yakın zamanda açılması düşünülen Alanya HEP Üniversitesi Caz Bölümü'nde bölüm başkanı olarak çalışmalarına devam edecek.

"Oraya gitsem bile sahnede caz çalmaya devam edeceğim, nerede olursa olsun. Bu benim yaşamamı sağlayan şey... Her zaman hayatımın son konserini çalıyor gibi çalmaya çalışırım. Bu benim için etik bir durum. Her zaman çok ciddiye alırım yaptığım işi. Bu yüzden bazen müzisyenlerle çalışırken hatalarını duyup hemen tepki verdiğim için, beni çok sevmezler. Ama gerçekten yanlış giden bir şeyler duyduğum zaman bu benim fiziksel olarak acı çekmemeye neden oluyor."

>> Gerçek bir caz bölümü açabilmek için deli olmak lazım Türkiye'de. Bunu yapabilmek için Türkiye'deki klasik müzik eğitimi otoritelerine karşı gelecek bir şeyler yapmanız lazım.

Bunu söylerken karnını tuttuğunu belirtmem lazım. Duyduğu şeyler, konsantrasyonunu kaybetmesine neden oluyormuş. Bu benim de bazı zamanlar Szprot'u sahnede dinlerken tanık olduğum bir durum gerçekten.

Şimdiye kadar yaptığı çok sayıda projenin birkaçından bahsetmek gerekirse: 1993'te **Polish-Turkish Jazz Connection**'ı kurmuş. Sekiz tanesi Türkiye'den, sekiz tanesi Polonya'dan olan müzisyenler ile İstanbul, Ankara ve Bursa'daki 3 festivalde çalmışlar. Türkiye'den **Tuna Ötenel, Neşet Ruacan, Okay Temiz, İmer Demirer, Sibel Köse, Ali Perret, Ergüven Başaran, Meriç Ötenel** gibi önemli müzisyenler varmış. Bunun dışında:

"Türkiye'den neredeyse tüm önemli caz müzisyenleri ile çalıştım. **Tuna Ötenel**'le televizyon programı yaptık, o saksofon ve piyano çalıyordu, ben melodika çalıyordum. Bir yıl Pamukkale Festivali bünyesinde yapılan şarkı yarışması için **Figen Çakmak**'ın koordinatörlüğünde **Melih Kibar, Onno Tunç, Fahir Atakoğlu** gibi isimlerin de olduğu bir jürinin içinde bulundum. Yine bir yıl da Eurovision Şarkı Yarışması jürisinde yer aldım."

Bunlara ek olarak bir süredir zaman zaman birlikte çaldıkları **Young@Heart** grubu projesi var. Yıllarca onlarla birlikte çalmak uzun vade planları arasında...

İki yıldır Ankara'da birlikte çalıştığı ve tüm düzenlemelerini yazdığı **DolceVokal Jazz Trio** ile de keyifli vakit geçirdiğini söylüyor:

"Bu benim için hobi gibi. Düzenleme yapmayı öğrendiğim sıralarda üç dört tane koronun müzik direktörlüğünü yapıyordum. Korolar için düzenleme yazmayı çok seviyorum."

Bu sevgisi de koro şefi olan babasından geliyor muhtemelen. Bu arada lafı geçmişken eklemek isterim, **Dolce Vokal JazzTrio**'ya rastlarsanız mutlaka dinleyin.

Ve tabii sonbahardan yaza kadar süren, her Cuma gecesi farklı bir caz solisti ile çaldıkları **Samm's Bistro**'da **Janusz Szprot, Murat Ulus** (bas) ve **Serkan Alagök** (davul) ile *houseband*³ olarak tabiri caizse Ankara'ya caz müziği getiriyorlar.

Müzik Eczanesi

Bu kadar yıl Türkiye'de yaşadıkdan sonra, buranın insanları ile ilgili düşüncelerini merak ediyorum...

"Hayatım boyunca birçok ulustan insanlarla çalışma fırsatım oldu. Benim en iyi ve en yakın arkadaşlarım Türkiye'den. Devlet dairelerinde zorlandığım zamanlar oluyor ama genel olarak size karşı iyiler, dürüstler, açıklar, saygılılar ve bunu doğal olarak yapıyorlar. Bazı yönlerden Polonya insanına da benziyorlar. Sadece turistik yerlere gitmeyi sevmiyorum, orada çok az Türkçemle konuşmaya çalışıyorum, çünkü turist gibi davranılmasından hoşlanmıyorum."

Son olarak, benim çok hoşuma giden ve hepimizin işine yarayabilecek bir yöntemden bahsediyor Szprot:

"Müziğin birçok fonksiyonu var: Eğlenmek için olabilir, film müziği olabilir, dini amaçlı olabilir, enerji verici olabilir, ama aynı zamanda iyileştirici bir tarafı da vardır. Benim kendi müzik eczanem var örneğin. Sokakta bazen kötü müziklere maruz kalmak durumunda kalıyorum ve bu yüzden hasta hissediyorum kendimi. Çünkü hiçbir zaman müzikleri sadece duymuyorum; dinliyorum, elimde olmadan. Kötü görüntülerden korunmak için gözlerinizi kapatabilirsiniz, ama duymak zorunda kaldığınız müzikler için bir şey yapmanız mümkün değil. Bu müzikleri duyduktan sonra eve geldiğimde, müzik eczaneme gidiyorum ve tüm o duyduklarımı silecek başka müzikler dinliyorum ve zihnimi temizliyorum."

Zihnimizi temizleyecek müzikler yapıyor **Janusz Szprot**. Kasım 1990'dan beri bunu Ankara'da ve Türkiye'nin birçok şehrinde yapmaya devam ediyor. Uzun yıllar ülkemizde kalıp çalışmalarına devam etmesini umuyorum. Çünkü bu topraklara katacağı çok şey var daha... Bana ve Solfasol Gazetesi'ne vakit ayırdığı için kendisine çok teşekkür ediyorum.

¹<http://www.jazz-jamboree.pl/workshops>

²Müzisyenlerin provasız ve doğaçlama yaparak birlikte çaldıkları müzik olayı.

³Müzik çalınan mekanda her akşam değişmeden çalan orkestra.

Korkunun Resimleri

Önder Şenyapılı

Ulusal Marşımız "Korkma" salığı (tavsiyesi) ile başlar.

Yaygın bilinen iki atasözümüz var. Biri, "Korkunun ecele faydası yok"; öteki, "Korku dağları bekler". İkincinin bir öteki sürümü, "Korku dağları aşırır".

İlkinin karamsar bir söz olduğunu değil, korkarak savaştan geri durmamak gerektiğini dokunduran bir söz olduğunu düşünürüm ben. Korkmak, bir tehlike, bir kötü sonla karşılaşma olasılığı karşısında duyulan kaygı. Ölümünden daha kötü bir son var mı? Yok. Ölmediğine göre, korkup sinmek herhangi bir tehlikeden korumaz bizi. Karşı karşıya kalınan tehlikeden korunmanın yolu o tehlike her neyse onu ortadan kaldıracak yürekliliği (cesareti) göstermek, o tehlikeyi savacak yol ve yöntemi bulmak. Tehlike karşısında tırsamak değil, yüreklilikle savaşmak. İşte bu noktada ikinci atasözü devreye giriyor.

Korkan kişi korktuğundan kaçsa da korkusundan kurtulamaz. Atasözünün kökeni hakkında bir öykücük:

"Dağların eşkıya kaynadığı Bolu'ya bir zabitle üç beş asker yollamış devlet...

Eşkıya gülmüş:

"Bizi bu tıfillarla mı korkutacaklar? Üç buçuk asker, koca Bolu Dağlarını nasıl bekleyecek?"

Zabit cevaplamış:

"Ben beklemeyeceğim o dağları... Ama öyle bir korku salacağım ki, dağları o korku bekleyecek."

"Korku dağları bekliyor" sözünün, o devirden kaldığı söylenir."

Alıntı, **Can Dündar**'ın "Korku Dağları Bekliyor"¹ başlıklı yazısından.

Korkunun dağları aşırmasına gelince:

Dağlar aşılması zor engeller. Korkuya kapılan insan zor da olsa her türlü engeli aşacak, dağı tepeyi umursamayacak, korkusundan kaçacak, kaçacak, kaçacak...

Ne var, "Korkunun ecele faydası yok".

Korku kavramı üstüne bir de Amerikan atasözü var:

"Pek çok kimse, kaçmaktan korktuğu için cesur zannedilmiştir".

"Korku"nun karşıtı "cesaret", "korkak"ın karşıtı "cesur". Gelgelelim Amerikan atasözü söz konusu karşıtlığı ortadan kaldırırsa bile, yumuşatıyor. Karşıt kavramların birbirleriyle ilişkisini, ilişkili olduklarını sergiliyor.

İrk ayrımcılığına karşı çıktığı için yıllarca hapis yattıktan sonra göreve getirilen Güney Afrika'nın ilk siyahî Başkanı(1994-1999) **Nelson Mandela** (1918-2013) söze konu karşıt kavramlar ilişkisini açıklar:

"En cesur insanların bile korkuları vardır. Cesur insan korku nedir bilen insandır, kendi korkularının farkında olan ve onlara galip gelen insandır.

Cesur insan korku nedir bilmeyen değil, korkuya galip gelendir."

Elbette türlü türlü korku olduğunu da belirtmeli. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğünde yer verilmiş korku türlerinden kimileri şöyle: Alan korkusu, ışık korkusu, kapalı yer korkusu, meydan korkusu, konuşma korkusu, su korkusu, yenilik

korkusu, yükseklik korkusu...ve doruktaki korku: Ölüm korkusu.

Sözlükte sayılan korkuların uluslararası adlandırmaları şöyle: alan korkusu ve meydan korkusu: *agoraphobia*/agorafobi; kapalı yer korkusu: *claustrophobia*/klostrofobi; konuşma korkusu: *lallophobia*/lalofobi; su korkusu: *hydrophobia*/hidrofobi; yeni korkusu: *neophobia*; yükseklik korkusu: *acrofobia*/akrofobi; ölüm korkusu: *thanatophobia*/tanatofobi.

Türkçeye fobi olarak geçen *fobia* sözcüğünün korku anlamına geldiği yukarıdaki açıklamalarla ortaya

konulmuş oluyor. Ne var ki, fobi/korku türleri sıralananlarla sınırlı değil. İnternetteki bir "fobiler dizelgesi"nde 231 korku türü saydım.

231 tür arasında son yıllarda ağızlara sakız olan İslamofobinin yanı sıra, negrofobi, Turcofobi, vb. elbette yer alıyor. Bu sınıf korkuların genel başlığı ise *xenophobia* (zenofobi), yani yabancı korkusu ya da düşmanlığı. Evet, düşmanlık... Çünkü örneğin, negrofobi, derisi renkli olanlardan korkuyu değil, zenci düşmanlığını; Turcofobi, türk düşmanlığını anlatıyor.

İtiraf etmeliyim ki, filofobi, yani âşık >>

Çıkartmak

Barkın Sinan

Öğretmen

Devletin "artık bir işin" var kurası sonucu ile buralara yerleşeli tam 6 yıl oldu. Koca 6 yıl... Ki doğuda 6 yılı tane tane gün sayarak, yaşayarak anlatamazsın. Zaman bir bütündür. Kalıp gibidir burada. Büyük bir kısmı da ihtiyaçlarını gidermekten ibarettir. Yemek, içmek, arkadaşlarla öğretmenevi, parkta çay, akşam internet çekerse maç, hafta sonu memleketi yakın olanların çanta hazırlaması, kalanların kendi özel telefonlarından, bilgisayarlarından vakit geçirme rutinleri doldurur zamanı. Sen yazlar kışlar geçirirsin de "nasıl gidiyor?" diye bir soran olsa cevap bulamaz, sonbahar gibi kalırsın. Geriye okulun cari işleri, öğrenci problemleri, velilerle diyalog kurma gibi dertler kalır. Bölgeyi, kaldığın yere yakın yerleri gezmen tozdan ilk tayinden sonra birkaç hafta içinde çarçabuk biter. Memleketin bölgeye yakın bir yerdeyse yabancılaşma, adaptasyon gibi sıkıntılar çekmezsin; uzaktaysa, hem bu sıkıntılar hem de zaman senin için büyük bir problemdir. Arkadaşlarınla olan muhabbetin koyuluğu kaldığın yeri, alışkın olmadığın civar insanını, senden önce zaten var olan mevcut ıstırapları unutturabilir, şanslıysan. Değilsen, ne çocuk öğrencilerin davranışları çocuk görünür gözüne; ne velilerinden külhanbeyi olanları 'normal'; ne imkânları olup da okulun kara taş zeminine beyaz karo döşemeyi, duvarlarına bir badana attırmayı kendine zül addeden okul müdürü; ne de lastik ayakkabılarıyla tezekli yollardan sınıfa gelen öğrencilerin gün boyunca o kokuyla burunları şenlendirmesi kolay gelir.

Doğuda doğdum, büyüdüm, okudum. Şimdi doğunun da doğusundayım. Puan topluyorum. Topladığım puanlar beni denizli, ormanlı taraflara götürsün diye. Çalıştığım okuldan, okuldaki sınıflarımdan memnun sayılıyorum. Tek sınıfın öğretmeni olurum sandığım okul üç sınıftan sorumlu tuttu beni. Az öğretmen var okulda. Kalanların da gitmeyeceği şüpheli... Öğretmen arkadaşlar tek ayaklarıyla buradalar sanki o yüzden yürümeleri tam değil. Her an gidebilirlermiş gibi. Buraya gelirken her iki ayağımı yanımda getirsem de doğunun taşına, toprağına, insanına, köyüne, bulguruna, suyuna, tarlasına doydum. Yeşil ve mavi... Bunları istiyorum biraz. Işıklı caddelerde yürümek, sahilde keyifle dolaşmak, bir kafede oturup çay müzik dans eğlence ortamında hoşbeş vakit geçirmek istiyorum.

Bazen diğer öğretmen arkadaşların öncülüğünde öğrencilerle sınıf dışında etkinlikler düzenliyoruz, ama çoğunlukla sınıf içerisinde çocuklara hikâye kitaplarını açtırıp, onları kaldıkları yerden devam ettirirken, ben de kaldığım yerden devam ediyorum: Masamın üzerindeki telefonuma, pencerenin yanına gidip çorak sıradağlara aşacakmışım gibi bakmaya, ama sonrasında gizli bir tespih gibi çektiğim zamanın "buradasın abicim, şu anda buradasın" deyip dışına çıkmaya devam ediyorum. Velhasılıkelam, çıkmak istiyorum buradan. Kükürt kokulu önlüğümü üzerimden, koyun kokusunu burnumdan, kendimi de buradan çıkartmak istiyorum.

"Mustafaa!"

"Efendim öğretmenim."

"Bu taraftayım Mustafa, bu taraftayım. Senin gözlükler nerede oğlum, niye çıkardın?"

Mustafa

"Mustafaa!" diye adım nidalanınca, arka tarafa çevrilmiş başımı birden önüme aldım. Bir şey oldu sandım korkudan. Öğretmenin nerede olduğuna, sesin nereden geldiğine bakındım, bulamadım. Benim gözlükler olmayınca pek seçemiyorum kimseyi. Dedemden aldığım gözlerime, dedemden kalmış mercek bir gözlük takıyorum. Gözüme biraz büyük ama araya lastik tutturunca daha iyi oldu. Sınıftaki arkadaşlarımdan, kavanoz dibinden bakınca nasıl göründüklerini merak edip gözlüğünü denemeyen kalmadı.

"Evde kaldı öğretmenim." dedim. Aklımda öğretmenin bana doğru yürümesinden ziyade arka sıradaki oturan Evin'in beni görüp görmediği; görüp de ne düşündüğü vardı aslında. Evin'i görmemeyi göze aldığım yerde etraf da görünmedi bana. Gerçi etraf neydi ki: Yaşlı babamın iki elinin arasına alıp uzun uzun düşüncelere daldığı başını da görmüyordum, annemin evin önünde çalı çırpı toplarken abimi hatırlayıp gözünden aşağı süzülenleri de. Yön alışkanlığı, el yordamı, ses aşinalığıyla buluyorum dört gündür okulu, okuldan dönüşü, sınıftaki sıramı, çantamdaki defteri, tuvaletin kapısını. Topraklı yolun kenarında birbirinin çantasını tekmeleyip şakalaşan arkadaşların halini net göremediğim, görüp de gülemediğim için üzüntülüymüm biraz. Ama Evin'e görüldüğüm için sevinçli.

"İyi değiliz gözlük bak durmadan kırmaya çalışıyorlar bizi hiç iyi değiliz iki gözüm, bende can, sende cam"

Haydar Ergülen-Gözlüklü Şiir

Öğretmen

Az sonra yanına gidip bir daha gözlüksüz derse gelmemesini dördüncü sefer söyleyeceğim bu Optik Mustafa, geçenlerde sen derste otur, arka sıradaki Evin'e mektup yaz. De ki: "Sen çok güzelsin, iyi birisin, gülüşün güzel, güzel konuşuyorsun..." Dönmüş vermiş Evin'e mektubu. Evin de Mustafa'ya demiş ki: "Ama senin gözlüklerin var." Optik Mustafa da, sen o günden sonra gözlükleri çıkar öyle derse gel iyi mi. Akıllı tahtaya bir şey yazarken Mustafa'ya bir şey soracağım, Mustafa sesimden beni arıyor neredeyim diye. Elimi kolumu sallıyorum yerimi belli etmek için. Dedim "Bak Mustafa, çıkarıp gelme gözlüklerini, takip edemezsin dersi, geri kalırsın." Dört gün geçti aradan.

Evin

Ailemle, düştüğü şehri çıkartsak da hayatımızdan; kulağımda çıkartılmayan bir bombanın sesi var. Sesleri duyuyorum, ama bütün seslerin içerisinde bir uğultu var sanki: "Evin vuuv, elimi vuuv bırakma vuuv kızım vuuv" Kafilerle birlikte yürüdüğümüz o uzun yollarda başparmağım sürekli kulağımın içinde gezdim, bir elim babamın elinde diğer elim kulağımda, ettim ki çıkarayım. Aradım durdum girdiği yeri, dedim bulurum belki, bulamadım. Alıştım sonra. Dedim herhâlde benim bu. Görmediğim ağaçların altında uyurken gördüğüm garip rüyalar nasıl benimse, tadı değişik pınar başlarında serinlerken bilmediğim bir taraflara gidiyor olmanın şaşkınlığı nasıl benimse, bu ses de benim artık. Sonra... Sonra sabahları babamın kara gamzesine gözlerimizi açtık. Annemin ortak tenceresine parmak daldırdık. Numaralı bez evimizin dibindeki leğende çimdik çocuklarla. Tel örgülere parmaklarımızı geçirip karşı taraftan gelen kafiler içinde akrabalarımızın olup olmadığına bakındık. Tanıdıklarımıza kavuşunca entarilerine, kunduralarına sarıldık. Vardık bir yere. Vardık dediğim bu civara yerleştik. Eğitimim yarıda kalmasın diye babam izin aldı, bu okula yazdırdı. Söylenenleri anlamakta çok zorlandım başlarda, zamanla alışmaya başladım. Evimize benzer diyebileceğim bir ev bulduk. Odası var, mutfağı, tuvaleti. Babamın endişesi daha az, annemin yemekleri bir çeşit daha fazla. Pencere var. Bizim Afrin'deki zeytinler kadar lezzetli olmasa da zeytin yiyoruz sabahları. Zeytin dalı güzeldir. O kadar yabancı gözlerle bakıldı ki bize, Mustafa'nın gözlerini merak ettim.

>> olma korkusunu bilmiyordum. Belki de âşık olmaktan korkmadığım için!..

Korkudan korkmayı anlatan tamlama ise, fobofobi. Tanrı fobofobiklerin yardımcısı olsun. ABD'li yazar, filozof, şair, tarihçi **Henry David Thoreau** (1817-1862) demiş ki: "Hiçbir şey, korkudan daha korkunç değildir."

Haziran (2016) ayında Ankara'daki Soyut Sanat Galerisi **Parvin Ghorbanzadeh Dizaji**'nin resimlerini sanat izleyicileri ile buluşturdu. Sergisine "Gizem" başlığını koymuştu **Dizaji**. İnsanın "gizemli ruh yapısı"nda barındırdığı olumlu olumsuz tüm duygularını kadın bedenlerinde somutlaştırarak göstermeyi amaçlamıştı. Biçimi bozulmuş beden betimlemeleriyle yalnızlık, öfke, ezilmişlik, şiddet görmüştük, acı ve korku benzeri duygularısimgellemek istemişti.

Michelangelo, "Ruhun gizemi beden hareketleri ile açığa çıkar" demiş. Biliyoruz ki, konuşamayanlar

(örneğin, ilk insanlar, dilsizler), konuşmayı henüz öğrenememiş olanlar (örneğin, bebekler), birbirinin dilinden anlamayanlar (örneğin, yabancı gezginler) isteklerini, gereksinimlerini, duygularını beden diliyle anlatmışlardır/anlatırlar. Birinin üzüldüğünü, sevindiğini, acı çektiğini, korktuğunu, öfkeli olduğunu, ilgi duyduğunu, sıkıldığını, ilgisizliğini, nefretini, yorgunluğunu, uykusuzluğunu, gerginliğini, kırgınlığını, vb. beden dili ele verir vermesine de, canlı bedenlerin, hareket edebilen bedenlerin dilinden söz edildiğinedikkat etmeli.

Dizaji, hareketsiz bedenlerin diliyle ruhun gizemini açığa çıkarma çabası göstermiş ve başarmış da... (Resimlerine koyduğu adlardan çıkışla) koruma, özgürlük, günah, annelik, ceza, sevgisizlik, ruhsal daralmışlık, vb. duyguları hareketsiz bedenler diliyle simgelerken, bir sanatçı olarak kendine özgü bir resim dili yaratmış. "Korku" adını taşıyan biri tek, öteki çift tuvalden oluşan 2 resme odaklandım. Belki de korkulardan korku beğendiğimiz günler geçirdiğimiz için. Terör saldırısı korkusu; savaş

korkusu; kim vurduya gitme korkusu; kalabalıklara karışma korkusu; eşini, dostunu, yakınlarını bir anda yitirme korkusu; sokağa çıkma korkusu; kötü haber alma korkusu; trafik canavarı/trafik magandası korkusu; kent eşkıyalarının acımasızlığına kurban gitme korkusu; "Vay! bana yan baktın" gerekçesiyle kurşunlanma korkusu; imzasız bir ihbara dayalı olarak gözaltına alınıp tutuklanma korkusu ve benzeri daha nice korkuyla yaşadığımız için. Can korkusuyla uyanıp, can korkusuyla uyuduğumuz için.

Dizaji, üç tuvalden oluşan 2 resmiyle korkunun korkunçluğunu görsel olarak dillendirmişti.

Bana göre, korkununusta işi dışavurumlarıydı.

¹ Can Dündar: "Korku Dağları Bekliyor", Milliyet, 18 Şubat 2011

56 Yıl Önce ve Bugün İnsanca Yaşamamanın Temel Koşulları

Mehmet Onur Yılmaz

İoanna Kuçuradi'nin Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları'na basılan "Çağın Olayları Arasında"1 kitabının hemen başında "Kişi" başlıklı iki sayfalık bir yazısı vardır. Bu yazı 27 Mayıs 1960 tarihli askeri darbe ardından askeri cuntanın üniversitelerden uzaklaştırdığı öğretim görevlilerinin (147'ler) başına gelenler üzerine 1960'ta yazılmıştır. Metin kısacıktır ama Kuçuradi Etiğinin çerçevesini çizen, çok güçlü, temel bir metindir ve dün yazılmış kadar da günceldir. (Evet evet biliyoruz, değerli felsefe metinleri kolay kolay eskimezler. Ama "56 yılda hiçbir şey mi değişmez" dedirtiyor okuyunca.). 56 yıl sonra, 15 Temmuz askeri kalkışması ardından OHAL koşullarında, KHK'larla yönetilen Türkiye'nin bugününde yeniden ve hala çok anlamlı bu metin. Üzerine ahkâm kesmek yerine metni doğrudan paylaşıyoruz. Zira bizim üzerine fazladan söyleyecek tek bir sözcüğümüz yok.

Kişi

Bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de, gerek toplumsal yaşamın geniş çerçevesi gerekse günlük ilişkilerin dar çerçevesi içinde olup biten birçok olayın en dikkat çeken belirtisi, çatışan anlayışların, çatışan çıkarların arasında kişilerin harcanmasıdır.

Her düşünen insan için bir sorun olan ya da olması gereken bu olgu, kendi kendini çeşitli bildirilerle bağlamış, bu bildirilerle de kendine çeşitli sorumluluklar yüklemiş olan zamanımızın insanı için çok özel bir anlam taşımaktadır.

İnsanlığa hizmet (ya da memlekete veya herhangi bir kuruma ve düşünceye hizmet) adı altında veya hizmet etmek niyetiyle kişilere yapılan haksızlıkların karşısında; bu haksızlıkları önemsemeyen veya önemsemeye korkan ya da –en kötüsü- kendi çıkarları gerektirdiği için önemseyen insanların tutumu karşısında boğazı tıkanan, midesi bulanık kişi için tek çıkar yol, kendisini bir örnek olarak öne sürüp, insanca yaşamak, böyle bir yaşamın her yönden gelen tehlikeleri ne olursa olsun, i n s a n a -kendi kendisine- yakışırca yaşamaktır. Böyle bir yaşamın temel koşulu, insanın daha doğrusu, kişinin ana değer, kayıtsız şartsız ana değer olduğunu gerçekten görebilmek, bunu her boyutuyla kavrayabilmek ve gözden kaçırmadan davranmak, bunu göremeyenlerin çıkaracağı güçlükleri bile bile birşeyler yapmak, Don Kişotça da olsa birşeyler yapmaktır.

Çürümüş birkaç geleneği korumak için onlara kör bir inatla yapışıp, açık ve temiz pek çok doğruyu tepen insanlara;

- en temel haklarından herhangi birini elde etmeye ya da korumaya çabalayan insanlara kulak vermeyenlere;

- genel yararı korumak amacıyla kişileri harcayan; tek bir kişi haksızlığa uğruyorsa hiçbir genel yararın korunamayacağını görmek istemeyen insanların tutumuna;

- erdemden söz eden, ama sıra erdemli bir eyleme geldiğinde duraksayan insanların tutumuna;

- herhangi bir alanda bir değişiklik yapmanın gerekliliğini gören, ama böyle bir düşünceyi ortaya atmakla yerleştikleri koltuğu yitireceklerinden korkan ve birçok değerli şeyin yok olması pahasına bile olsa, renksiz durumlarını korumayı daha uygun bulan insanların tutumuna;

- görünüşte yasaya uygun, ama hak duyusuna aykırı işler yapmayı "mubah" sayanlara;

- kendi aleyhine bile olsa, kişiden bağımsızlığını –etik anlamdaki bağımsızlığını–, suç işlemedikçe

esirgemeye hakkımız olmadığını göremeyen insanlara;

- toplumda sivrilebilmek için her kalıba girmekten ya da suçsuz insanları ezmekten çekinmeyen insanların tutumuna;

- haksız, yasadışı işler yapmak istemeyenleri kovmak isteyenlere;

- her doğan insanı yaşatmak ve eğitmek, herhangi bir karşılık istemeden yaşatmak ve eğitmek zorunda olduğumuzu göremeyenlere;

- "Gemisini kurtana kaptan", "Bana dokunmayan yılan binlerce yıl yaşasın" anlayışı içinde, kendilerine saygı göstermeyi unutanlara;

- bugüne kadar kişinin ana değer olduğunu, günde binlerce defa unutup yapılan hareketlere, ayarlanan tutumlara, olup bitenlere;

- bundan sonra, bu doğru unutulacak yapılacak tüm hareketlere, biçimlenecek tutumlara, olup bitecek şeylere, itiraz etmek –ama yine de bunlara anlayış göstermek- insanca yaşamamanın temel koşullarındandır.

* Kuçuradi İoanna, Çağın Olayları Arasında, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, 2009 (üçüncü baskı), Ankara

İstanbul Kitap Fuarı'nın Bu Yıl "Onur Yazarı": Prof. Dr. İoanna Kuçuradi

Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı, otuz beşinci yaşını 12-20 Kasım 2016 tarihleri arasında TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi - Büyükçekmece'de kutlayacak. Fuarın buyülki teması Felsefe ve İnsan, "Onur Yazarı" ise Prof. Dr. İoanna Kuçuradi

Kitap Fuarı Danışma Kurulu tarafından alınan kararla filozof-akademisyen Sayın Prof. Dr. İoanna Kuçuradi 35. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı "Onur Yazarı" olarak belirlendi. Fuar sekreteryasından yapılan duyuruda Fuar süresince Kuçuradi'nin yaşamı ve eserleri üzerine, kendisinin de katılımıyla çeşitli paneller ve etkinlikler düzenleneceği belirtildi. Fuarın teması ise "Felsefe ve İnsan" olarak kararlaştırıldı. Tema kapsamında İstanbul Kitap Fuarı yurt içinden ve yurt dışından pek çok yazarı konuk etmeye hazırlanıyor. Fuar, tema kapsamında Prof. Dr. İoanna Kuçuradi'nin ve birbirinden değerli yazarların katılımıyla çeşitli kültür etkinliklerine ev sahipliği yapacak.

TÜYAP tarafından düzenlenen 35. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı, 26. İstanbul Sanat Fuarı-ARTİST 2016 ile eş zamanlı gerçekleştirilecektir. Girişin öğrenci, öğretmen, emekli ve engellilere ücretsiz olduğu fuar, hafta içi 10.00-19.00, hafta sonu ise 10.00-20.00 saatleri arasında ziyaret edilebilecek; fuarın son günü olan 20 Kasım Pazar akşamı ise 19.00'da sona erecektir.

Henüz Basılmamış Bir Ankara Kitabı Hakkında Söyleşi

"Biz iyi çocuklarız"

Söyleşi: Hazan Yılmaz

Doruk Erdal, Mert Odabaşı ve Gökhan Tahincioğlu tarafından yazılan Ankara konulu bir kitap olduğunu öğrendiğimde içimde bir çocuk merakı peyda oldu. Sevgili Doruk Erdal sayesinde kitabı okuma şansına eriştim ve içeriğindeki çeşitliliğe hayran kaldım. Bu röportajı gerçekleştirme kararıysa, baskı için henüz hiçbir yayınevinin olumlu cevap vermediğini öğrenmemle oluştu. Torun, Siyah Beyaz, Galeri Nev, Gar Lokantası, Düttürü Dünya, Köylüm Pavyon, Kıtır, Minibar, Azeri Turşu, Çiğerci Naci gibi şehrin her kesiminden mekân ve konu başlıklarının yer aldığı kitap umuyorum en yakın zamanda kendine sahip çıkan bir yayınevi bulur.

Hazan Yılmaz: Kitabın doğuş ve oluşum sürecinden bahsedermisin?

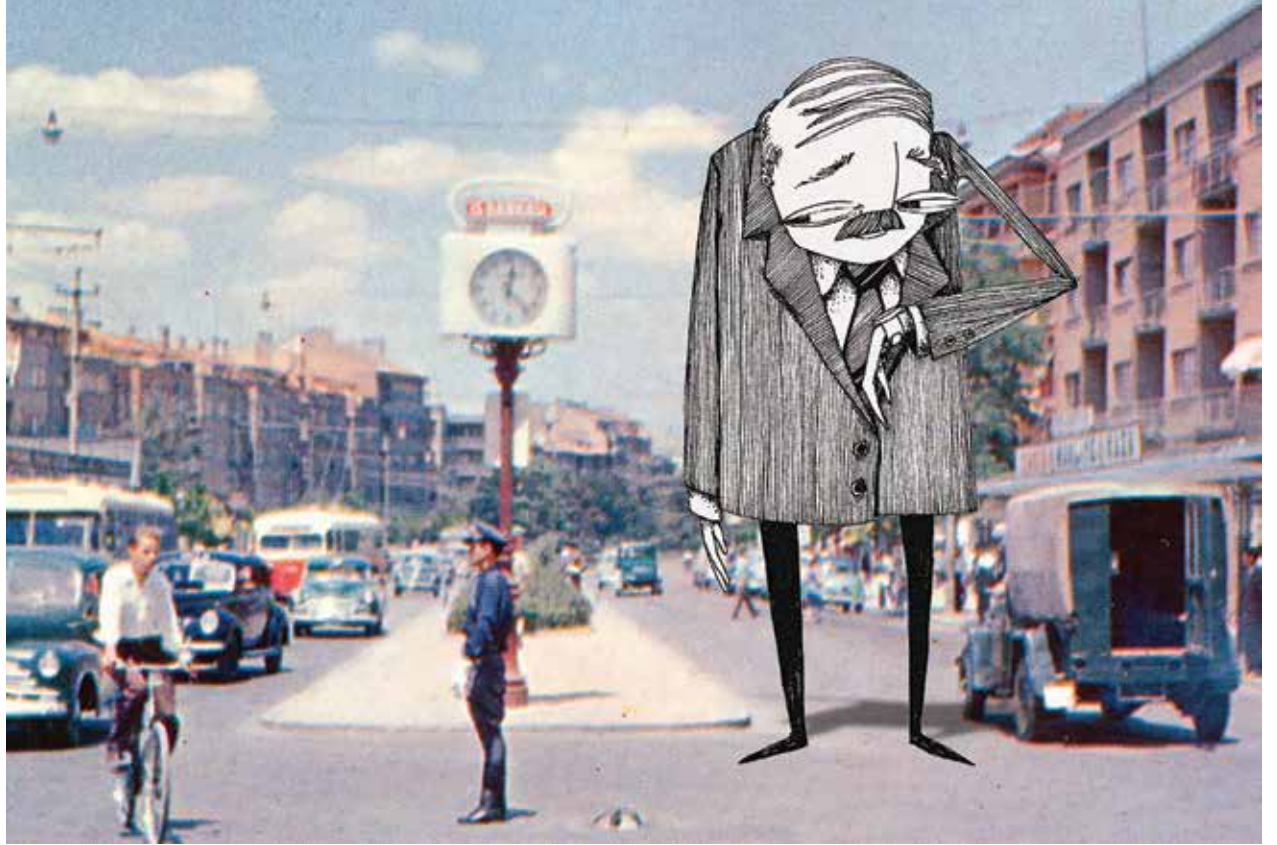
Doruk Erdal: Mert Odabaşı İstanbul'da yaşıyor onu ziyarete gittiğim bir gün evde oturur ve pineklerken Ankara ile ilgili bir şeyler yapsak nasıl olur dedi. Ve kendi kafasında kurguladığı ihtimallerden bahsetti. Ankara'ya döndükten sonra düşünmeye başladım ve bu şehre dair doğru düzgün bir rehberin eksikliğini fark ettim. Anıtkabir, Atakule, Kuşulu Park gibi şehre addedilen simgesel yapıların dışında, aslında yaşadığımız kentin belleğine dair ulaşılabilir bir kaynağın ihtiyacını temel alarak çalışmaya başladık. Ankaralının daha çok kapalı mekânlarda yaşadığını düşünerek yola 120-150'ye yakın mekânın dâhil olduğu bir liste hazırlamakla başladık. Zamanla listeyi 64 mekâna kadar indirdik. Tabi bu süreçte tanıdıklar vasıtasıyla sponsor bulma şansını yakaladık. Sponsorun verdiği maddi katkıyla ekipmanları kiraladık ve kitaba başladık.

H.Y.: Peki, üçünüz de Ankara ile kuvvetli bağlara sahip insanlarsınız ancak fikrin İstanbul'da ortaya çıkması ne tür bir motivasyon ihtiyacından doğdu?

D.E.: Gittiğimde Mert'le şunu fark ettik. İstanbullular Ankaralıların muhabbetlerini dinliyor ve durumu çözmeye çalışıyorlar. Zaten farkına vardığın zaman sahnedeymişsin gibi hissediyorsun. Motivasyonumuz ise hayal kurmanın bedava olduğu ama gerçekleştirmek için paraya ihtiyaç duyulan bir süreçte hızlıca bir sponsor bulmuş olmamız. İşlerimizi bıraktık ve 1 sene boyunca koşuşturacağımız bir temponun içine girdik. Başladıktan sonra insanlardan aldığımız pozitif geri dönüşlerse itekleyici gücümüzü oluşturdu.

H.Y.: Kitapta genel olarak mekânlar üzerinden geçmişi ve geleceğiyle bir Ankara tasviri yaratmaya çalışmışsınız bu yöntemi neden seçtiniz?

D.E.: Coğrafi olarak kaçabileceğimiz alanlar çok kısıtlı ve Ankaralının insandan başka sarılabileceği çok az şey var. Ulus'ta insanların son seçenek olarak mekânlara kaçtıklarını ve girdikten sonra da orada ev ortamı oluşturmaya çalıştıklarını görmek, o mekânları ve içindeki insanların hikâyelerini anlatmamız gerektiğini bize tekrar hatırlattı. Tam o dönemde Torun'la ilgili bölüm için Bahadır B. Yaşar'ın Hareket Alanı sergi açılışına gittik. Dışarısoğuktan kırılırken içeride çimlerin üzerine yayılarak gece 2'ye kadar sohbet ettik. Bahadır dışarıyı içeriye taşımış ve aslında az önce anlatmaya çalıştığım Ankaralı refleksini bizi içine alarak göstermişti.

Coğrafi olarak kaçabileceğimiz alanlar çok kısıtlı ve Ankaralının insandan başka sarılabileceği çok az şey var. Ulus'ta insanların son seçenek olarak mekânlara kaçtıklarını ve girdikten sonra da orada ev ortamı oluşturmaya çalıştıklarını görmek, o mekânları ve içindeki insanların hikâyelerini anlatmamız gerektiğini bize tekrar hatırlattı

H.Y.: Yazarlar arasında önemli akademisyenlerin yanı sıra bir o kadar da sokakta tanıştığımız veya tanışabileceğimiz insanların seslerine de yer vermişsiniz. Biraz da bundan bahsedelim.

D.E.: Üçümüzde portre meraklısı insanlarız ve Ankara'nın genel olarak portrelerini nasıl buluruz diye düşünüp yazarları öyle belirledik. Şansımıza VEKAM'a ziyarete gittiğimizde bizi bir mail grubuna dâhil ettiler ve konu başlıklarını sıraladıkça birden röportaj, radyo yayını, gazete haberi ve benzeri mecralarda çeşitli yazarlar ile kendimizi ifade etme şansımız oldu. Bu sırada akademisyenlerden yetkin oldukları konularla ilgili yazılar istedik ama önceliğimiz kitabın üslubunun akademik bir çerçevede ilerlememesiydi. Eline aldığımda herkesin aynı kolaylıkta ve akıcılıkta okumasını istedik. "Düttürü Dünya" Ankara'da geçen bir film, onu nasıl anlatsak diye düşünürken, senaristi olan Umur Bugay'a yine tanıdıklar vasıtasıyla ulaşım yazı istedik. Ankara Kabadayıları, Ankaragücü gibi eril başlıkları bir kadının yazmasını özellikle istedik mesela. İlk sendikacı kadınlardan Yaşar Seyman'ı bulduk kendisi Altındağlı ve babasının muhtar olmasından dolayı evlerine zamanında çok sayıda kabadayı girip çıkmış, dolayısıyla bu bölüm onun gözlemleriyle var oldu.

H.Y.: Ankara'nın ruhuyla paralel ilerleyen ve doğallıkla oluşan kolektif bir bilinç hâsıl olmuş. Birileri harekete geçtiği zaman herkes destek vermek istiyor zaten mesele harekete geçecek gücü ve kararlığı bulmakta...

D.E.: Potansiyelimiz var, tesisimiz yok. Tesisi de mekânlar kuruyor kısaca özetlemek gerekirse. Ve en çok Ankara dayak yiyor, bu da protokol ve

bürokrasinin şehre yerleşmesinden kaynaklanıyor.

H.Y.: Kitabı ne zaman bitirdiniz ve yayınevi arama süreci nasıl geçiyor?

D.E.: Kitap elimizdeki son haline geleli altı ay kadar oldu, 330 sayfa bunun 150 sayfası görsel içerikli ve renkli bir kitap olduğundan maalesef baskı alıp yanımızda dolaştıramıyor pdf ile yetinmek zorunda kalıyoruz. Kendi yazılarımızın redaksiyonunu biz yaptık, yazı aldığımız insanların metinlerini ise redaksiyonunu yapmayı haddimiz olarak görmediğimiz için, yayınevi kabul ettiği zaman profesyonel redaktörlere yaptırmayı düşünüyoruz. Sadece bu bölüm kaldı, onun dışında tasarım, görseller, dizin vs. hepsi bitmiş durumda. Yayınevi tamam diyene kadar zenginleştirebiliriz içeriği çünkü şehir çok hızlı değişiyor. Bu süreçte canımızı sıkın gelişmeler de yaşandı Tavukçu Lokantası'nın Kızılay şubesi kapandı, Gar Lokantası'nda içki yasaklandı ve kitap yavaşça arşiv niteliği kazandı.

H.Y.: Kitap aynı zamanda interaktif yapıya da sahip, bu özellikten kısaca bahsedebilir misin?

D.E.: Tüm bölümlerde Qr kodları yer alıyor ve bunları okutduğunuzda video röportajları da izleyebiliyorsunuz. İki terabayta yakın video kaydı ile görsel bir bellek de oluşturduk. Konur'daki Dost Kitabevi kapanmadan röportajı orada yapmıştık, yine Yüksel Caddesinde bulunan oturan kadın heykelini kayda aldıktan bir süre sonra ortadan kayboldu. Gar Lokantası'nı en son içki satılırken belki de biz çektiğimiz Tavukçu Lokantası'nı da. Keşke bu mekânlar kapanmasa veya değişime uğramasaydı da videoları çekmekteki amaçlarımızın üzerine farklı anlamlar yüklemek zorunda kalmayıydık.

ÇAĞDAŞ SİNEMA KUŞAĞINDAN: Costa Gavras'tan "Ölümcül Çözüm"

Günseli Bilgen - pisinefil@gmail.com - pisinefil.blogspot.com.tr

"Siz polissiniz,
işsiz kalmazsınız"

"Bir zamanlar iki tane arabamız vardı, komşularımızı tanımazdım bile şimdi karımı ve oğlumu yolumun üstü diyerek işe bırakan komşuyu kıskanan zavallı işsiz bir adamım."

İyi bir baba, iyi bir koca, iyi bir çalışan. Büyük bir şirkette oldukça iyi bir maaşla çalışan iyi eğitilmiş ve nitelikli bir adam, 20 yılın sonunda, kırklı yaşlarında işten kovuluyor. İşine son veren yöneticisi;

"O kadar iyi bir çalışansın ki senin yeni bir iş bulamaman söz konusu bile olamaz. Biz sadece yeni bir yapılanmaya gidip, küçülmek istiyoruz." dediğinde kendine biraz dinlenme fırsatı çıktığını düşünüp içten içe biraz rahatlamıştır bile.

Ancak aradan iki kocaman yıl geçmesine rağmen hala işsizdir, sınırları bozulmuş ve evdeki hayatta artık o kadar yolunda gitmiyordu. Orta sınıfın küçük burjuva kültüründe çalışmayan işsiz bir adamın hiçbir şeye hakkı yoktur. Böyle bir durumda; Ona ait olduğuna inandığı her şey elinden birer birer alınır. Önce harcamalarında ufak ufak tasarruf etmeye çalışır sonra sırasıyla arabası, evi, karısı, çocukları, arkadaşları, saygınlığı ve herkese en tepelerden baktığı büyük tanrısal egosu. Bu kaybetme durumu son derece dramatik sonuçlara da yol açabilir.

Keyif, bağımlılık ve gereksiz harcamalar üzerine kurgulanmış Batı ekonomilerinde çalışma hayatı sizin bütün vaktinizi alıyor gibi gözükür. Aslında bütün ofis çalışanları bilir ki sıkı bir çalışma temposu ile 3-4 saatte işler bitirilebilir. Ancak şu soruyu sesli olarak asla telaffuz etmezler. Verimli olmadıkları anlaşılırsa işlerinden olacakları korkusu ile herkes bu gizli işsizliğini birbirinden özenle saklar.

O zaman neden bizi 8 saat boyunca kapalı bir yerde hapsediyorlar? Sahi neden?

Cyril Northcote Parkinson'a ait olan Parkinson Yasası bu zaman yönetimi işini basitçe şöyle açıklar; Bir işi bitirmek için ne kadar zaman verilirse o işi yapmak o kadar sürer. Eğer bitirmek için sadece bir saatiniz varsa çıkardığınız işe kendiniz de inanamazsınız ama süre bir hafta ise haftanın en son günü son dakika da ancak bitirirsiniz.

Çoğunluk paraya da böyle yaklaşır ne kadar varsa o kadar da harcar. Özellikle profesyonel hayatın içinde iyi bir maaşla çalışıyorsanız kazandığınız kadarını hatta biraz da fazlasını tüketirsiniz.

Sekiz saatlik çalışma hayatı insanın kişisel isteklerine ayıracağı zamanı azaltır ve kişi de çalışmak benim bütün vaktimi alıyor, ölüp gideceğim hayatı yaşamadan psikolojisi yaratır içten içe. Bu

duyguyla baş etmek isteyen sistemin insanları bütün sorunlarının çözümünün satın almaktan geçtiğine inanarak yoğun bir tatminsizlik duygusu ile boğuşarak ayakta kalmaya çalışır.

Gelişmiş ülke bilim insanları bu duyguyu insanlarda yoğunlaştırmak için gece gündüz demeden çalışırlar. Biz satın alırız, ekonomi kazanır. Onlar söyler, biz yaparız. Kitleler böylece nereye koyarsan orada dururlar, bağırılar, kızarlar öfkelenirler ve elbette keyiflenirler de.

Lakin boşa adam beslemenin de fazla geldiği durumlar vardır. Nüfus artarken, teknoloji de gelişmekte bu nedenle çalıştırılması gereken insan sayısı da çoğalmaktadır. Gençler çalışmaya ilk başladıklarında, deneyimsiz olmanın getirdiği bir

çekingenlikle hem koşulları çok sorgulamaz, hem de ücret maliyeti düşüktür. O nedenle personel azaltma ihtiyacı varsa önce kıdemli olan orta yaşlılardan başlanır.

Ve Bruno Davert'e bu piyango çıkmıştır. 2 yıldır işsizdir. Sürekli özgeçmiş hazırlar, postaya verir, görüşmelere gider, bekler, bekler. Gergindir. Evde televizyon seyredirken çalıştığı sektörün en büyüklerinden birinin genel müdürünü reklamlarda

izler ve o işin kendisine ait olduğuna düşünür, buna içtenlikle inanır. Bir plan yapmaya başlar.

Sistemin kuralları için de kalarak sorununu çözemeyeceği belli olmuştur o nedenle kuralların dışına çıkarak bir çözüm yaratmaya çalışır. O pozisyon ile arasına giren, bir şekilde ondan daha iyi olduğunu düşündüğü, bir iş başvurusunda ona göre daha öncelikli olarak tercih edilecek insanları ortadan kaldırmaya karar verir. Bu insanları avlamak için kendi özelliklerinde en iyi profesyonelleri bulmasına yarayacak bir iş ilanı verir. Hedefi bu insanları ortadan kaldırmaktır. Doğru anladınız bu kişileri sistemden değil, dünyadan gönderecektir.

Costa Gavras sistemi eleştirirken, suç olarak nitelendirilen öldürme eylemini son çıkış yolu olarak göstermiştir kahramanına. Yönetmen sistemi eleştirirken ustalığı ile aynı zamanda başarılı bir gerilim filmi de yaratmıştır. Donald Westlake'in "The Ax" adlı romanından uyarlanan filmin başrolünde Jose Garcia oynamaktadır. Fransız yapımı film Cesar ödülleriyle 2006 yılı en iyi aktör ve en iyi senaryo ödülleri almıştır.

Tüketme üzerine kurulmuş bir ilişkiler bütününde işsizliğin artması her şeyi çıkmaza sokmaktadır. Zira parasal tabana indirgenmiş aile içi ilişkiler çatışmanın en yüksek olduğu yerlerdir. Film bir yandan Bruno'yu oradan oraya dolaştırırken, bu sahnelerin arasında lüks tüketime ait güzel kadın/adamların reklam panolarını da gözümüze sokmaktadır.

Oğlunun da bilgisayar oyunlarını çalarak suça bulaştığını öğrendiğinde tepkisi suç delillerini ortadan kaldırıp çocuğun ceza almamasını sağlamak olur. O sırada işsiz olduğunu söylediği Polis memuru ile olan diyalogu;

- Siz polissiniz, işsiz kalmazsınız

- Doğru ne de olsa büyüyen tek endüstri suç.

Aslında sistem kullan-at üstüne çalışmaktadır. Elbette buna insan da dâhildir. İşe yararken sistem sizi yine kendi bildiği yöntemlerle mutlu eder. Hatta başka bir mutluluk biçimi olduğunu dahi unutmanızı sağlar. Sistem dışına atıldığınızda ne yaşadığınızın önemi yoktur.

Evet o sizin sorunuzdur ve nasıl başa çıkacağınız ise size kalmıştır.

Farklılıklar Üzerine Çocuk Kitapları

Hatice Kapusuz

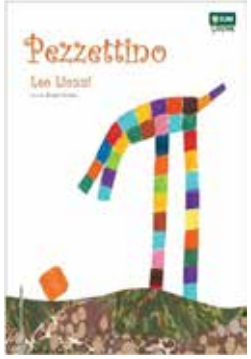
"Sınıfınızda mülteci var mı" sorusuna bir öğrenci "Hayır, bizim sınıfta herkes çocuk cevabını" verdi. Öte yandan dünyada her yerde yabancı düşmanlığı ve ırkçılık yeniden yükseliyor. Ayırıcılık, tekipleştirme, farklılıkların dışlanması; içinde yetiştiğimiz toplumda öğrendiğimiz davranış biçimleri de... Oysa tersine bir dünyayı anlatan farklı çocuk kitapları mevcut.

Farklılık, dışlanma, ayırıcılık gibi konuları çocuklarla konuşmaya olanak sağlayacak kitaplardan bir kaçını derledik.

Mantova'nın Cüceleri: Mantova'nın Cüceleri bir zamanlar sarayda kral ve ailesini eğlendirmek için yaşayan cücelerin başkaldırış hikayesini anlatıyor. Günün birinde cüceler cüce oldukları için gördükleri muameleden çok sıkılırlar. Cücelikten kurtulmak için de cüce evlerinden çıkar ve istedikleri işleri yapmaya başlarlar ve fark ederler ki cüce evlerinden çıktuktan sonra daha az cücedirler ve daha güçlüdürler.

Montava'nın Cüceleri bir güçlenme kalıbı ve rolleri yıkma masalı.
Yazar: Gianni Rodari, **Yayınevi:** YKY

Pezzettino: Pezzettino, İtalyanca zerrecik anlamında kullanılıyor. Hikayede ise herkesin çok önemli ve büyük iş yaptığı dünyada küçük Pezzettino'nun ait olduğu bütünü bulma çabasını ve aslında kendi bütünlüğünü keşfedişi anlatılıyor.

Kitap çocuklara yönelik ayırıcılık, çocukların kendi potansiyellerinin görülmesi konularında kullanılabilecek oldukça iyi bir felsefi metin niteliğinde.

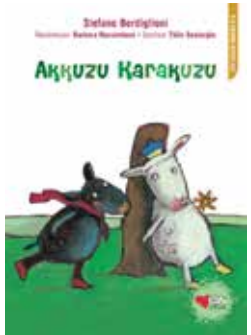
Yazar: Leo Lionni, **Yayınevi:** Elma Çocuk

Kısa Kulaklı Tavşancık: Tavşanlar uzun kulaklarıyla bilinirler oysa bizim tavşancığın kulakları kısacık. Tavşancığın arzusu herkes gibi uzun kulaklı olmak. Bunun için de elinden geleni yapıyor. Denemeleri ise oldukça radikal ve eğlenceli.

Kitap farklılıklar üstüne konuşmak için keyifli bir kaynak.

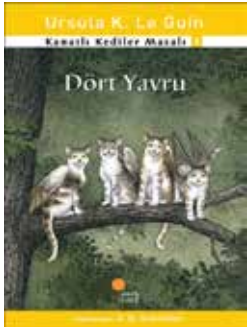
Yazar: Julia Liu, **Yayınevi:** YKY

Akkuzu Karakuzu: Tüm koyunların ak olduğu bir sürüde doğmuş kara bir kuzu ve tüm koyunların kara olduğu bir sürüde doğmuş ak bir kuzu. İkisi de sürülerinden farklı oldukları için dışlandılar ve kendilerine benzerleri bulmak için yola çıktılar. Sonunda herkesin birbirine benzediği değil kimsenin birbirine benzemediği bir sürü buldular. Buldukları sürü ise gökkuşağı renginde.

Kitap farklılıklarla bir arada yaşamak ve toplum nasıl olmalı gibi sorular eşliğinde okunabilir.

Yazar: Stefano Bordiglioni, **Yayınevi:** Can

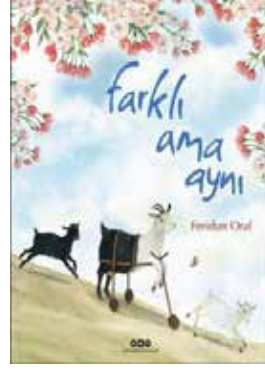

Kanatlı Kediler Masalı: Günün birinde bir sokak kedisi 4 yavru dünyaya getirdi ancak yavrular ne kendisine ne de diğer yavrulara benzemiyordu. Yavruların kanatları vardı. Onlar uçabilen yavruları ancak farklılıklarıyla şehirde yaşamaları mümkün değildi. Bu yüzden yavrular kirlere, insanların onları rahatsız etmeyeceği yerlere yolculuk etmek zorunda kaldılar. Seride yer alan kitaplar yavruların yolculuklarını, insanlarla ve

diğer canlılarla kurdukları ilişkileri ve şehre geri dönüşlerini anlatıyor.

Dört kitaptan oluşan seri farklı olmak, kentsel dönüşüm, sahiplenmek ve özgürlük gibi bir çok kavramı ele alıyor.

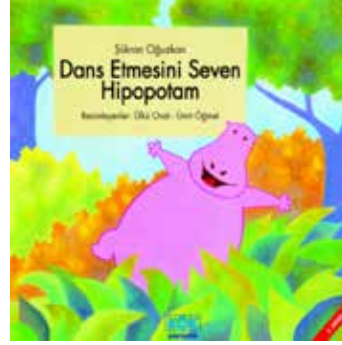
Yazar: Ursula K. Leguin, **Yayınevi:** Günışığı

Farklı Ama Aynı: Keçi sürüsünde dünyaya gelen küçük oğlağın ön ayakları çok güçsüzdü bu yüzden yürüyemiyor ve diğer oğlakların oyunlarına dahil olamıyordu. Çoban ise bu soruna bir çözüm bularak oğlağın koşup oynaması için bir araç geliştirdi. Böylece oğlak arkadaşlarına gönlünce dahil olabildi.

Farklı ama Aynı, engellilik ve engellilere yönelik ayırıcılık konusunu konuşmak için oldukça uygun.

Yazar: Feridun Oral, **Yayınevi:** YKY

Dans Etmesini Seven Hipopotam: Hipopotam dans etmesini çok seviyor ancak arkadaşları onunla "bir hipopotam dans etmez" diye dalga geçiyordu. Bizim hipopotam da gizli gizli dans ediyordu.

Kitap kalıplar ve roller üstüne eğlenceli ve dansli!
Yazar: Şükran Oğuzkan, **Yayınevi:** Kök

Suyu Sevmeyen Krokodil: Krokodil kardeşler Margo, Marlon, Mörvin, Marvin, Mörfi suyu çok seviyordu ama kardeşleri Arnıld sudan nefret ediyordu. Onun farklı zevkleri, istekleri vardı. Onu suya sokmak için çok uğraştılar ama günün sonunda Arnıld'ın farklı olduğunu kabul ettiler.

Suyu Sevmeyen Krokodil, kalıpların dışında olmak ve farklı bir yaşamı tercih etmek üstüne.

Yazar: Gemma Merino, **Yayınevi:** Pearson

Sadece Mor Rengi Seven Kral: Ülkelerin birinde sadece mor rengi seven ve mor renk dışında ne bir duvarın boyanmasına ne de bir çiçeğin yetişmesine izin vermeyen bir kral yaşamış. Ama doğaya baskı yapmak ne mümkün, rüzgarla gelen birkaç tohum, kralın keyfini kaçırarak güzel renkler katarmış bahçelere.

Sadece Mor Rengi Seven Kral, zor kullanmak ve tekipleştirmek ve buna karşı mücadeleyi anlatıyor.

Yazar: İsmail Kaya, **Yayınevi:** Kök

Sakız Cinleri: Sakız Cinleri büyümlü bir zamandan sesleniyor. Hem de tüm çocukların rengarenk bisikletlerinin olduğu bir dönemden. Demirkazık adlı bu köyde büyük bir sakız ağacı varmış ve tüm çocuklar bisikletlerini buraya bırakır sakız cinleri bisikletlere bakar pırıldamalarını sağlarmış. Günün birinde bu yere Burcu ve annesi gelmiş. Burcu'nun bir bisikleti yokmuş. Bisikleti olmadığı için bir türlü oyunlara dahil olamamış, hırpalanmış ve hastalanmış. Sakız ağacının cinleri hem küçük kıza bir bisiklet yapmış hem de onu hastalanması aynı zamanda büyümlü de

iyi etmişler. Ancak kızın hastalanması aynı zamanda büyümlü de sonu olmuş.

Sakız Cinleri, dışlamanın bozduğu büyümlü üstüne tılsımlı bir öykü sunuyor.

Yazar: Alkım Yaka, **Yayınevi:** KÖK

SOLFASOL
Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Eylül 2016
65. Sayı
Ayda bir yayımlanır.

Editörler
Mehmet Onur Yılmaz,
Tanju Gündüzalp

Fotoğraf Editörleri
Can Mengilibörü, Elif Koca, Erhan Muratoğlu,
Engin Aygün, Fahri Aksirt, Özlem Mengilibörü

Redaksiyon
Alanur Çavlin, Ali Hikmet Eren, Ayşe Gültekinçil,
Barkın Sinan, Betül Mahmure Onaran,
Fatma Rana, Zeynep Alica

Haber Editörleri
Aydın Bodur, Gülistan Aydoğdu

Kültür-Sanat Editörleri
Emel Demir, Gülşah Aykaç, Hazan Yılmaz

Dijital Solfasol Editörleri
Berivan Eliş, Erhan Muratoğlu,
Mehmet Atakan Foça, Onur Mat

Yayıma Hazırlayanlar
A. Özge Akar, Ahu Özveri, Akın Atauz,
Aydan Çelik, Aydan Özkil, Ayhan Çelik,
Barkın Sinan, Besim Can Zırh, Birol Özdemir,
Buse Kaynarkaya, Deniz Enli,
Elif E. Akşit, Emine Onaran İncirlioğlu,
Emrah Kırmısoy, Emre Baturay Altınok,
Enver Arcak, Ezgi Keskin, Ezgi Koman,
Gözdem Üner Tubay, Günseli Bilgen,
Hatice Kapusuz, İpek Benek,
Karaca Yiğit Pehlivanlı, Mert S. Renkmen,
Murat Dirican, Nefin Pera, Nermin Atılkan,
Orhun Bora Çetin, Önder Şenyapılı,
Özge Altınyayla, Serdar Aydın,
Serdar Koç, Sibel Durak, Tuğba Dirican,
Tuğçe Şahin, Tuna Kalaycı, Uğur Şahin,
Ufuk Tolga Savaş, Vedat Gün,
Yılmaz Ruhi Demir, Zeynep Ö. Yılmaz

Katkı Verenler
A. Hikmet Eren, Ali Akın Akyol, Ahmet Çiçici,
Ahmet Say, Ali Koçer, Antonin Artaud,
Arif Şentek, Aydan Balamir,
Aydın Akın, Aydın Şimşek, Aynur Demirdirek,
Ayşegül Çelik, Başak Altın, Beliz Güçbilmez,
Burcu Ballıkaş, Burcu Cura, Bülent Atamer,
Cemre Kutluay, Ceren Ergenç, Ceyhan Temürçü,
Demet Gülçiçek, Deniz Gümmüşel, Deniz Kaşık,
Deniz Kırmısoy, Derya Güçlü, Dilem Koçak,
Duygu Cihanger, Ebru Baysal, Erhan Akça,
Faruk Şahin, Fatma Soylu, Ferdan Ergut,
Funda Şenol Cantek, Füsün Çiçekoğlu,
Gamze Güzen, Gizem Güner, Gökçer Tahincioğlu,
Hilal Kara, Hüsnü Öndül, İlden Dirini,
Kemal Özdil, Kübra Ceviz, M. Ali Çetinkaya,
M. İhsan Doğan, M. Mahzun Doğan,
Mahir Ünsal Eriş, Mehmet Öz, Melike Kuş,
Mesut Demir, Mithat Sancar,
Muharem Kılıç, Murat Meriç,
Murat Sevinç, Neşet Kocabıykoğlu,
Nihal Poyraz Temürçü, Nur Yılmazlar, Nuran Talu,
Olcay Koşan, Özge Çağlar,
Özgür Ceren Can, Özgür Cengiz,
Özgür Yalçın, Özsel Bebeli,
Rabia Ç. Çavdar, Rana Arıbaş, Remzi Altunpolat,
Rengin Konuk, Ruşen Ö. Özcan, Selcan Kula,
Selda Bancı, Selda Tuncer,
Serdar Gülsöken, Serhat Şatır, Sevinç Başköy,
Sinan Yusufuğlu, Sümeyra Ertürk, Sine Çelik,
T. Tolga Özçelik, Ufuk Altınay, Umut Güner,
Umut Koşan, Umut Şumnu,
Yusuf Arslantaş, Zerrin Yatağan

Teşekkürler
Dinçer Demirkent, Doruk Erdal, Hilmi Yavuz,
Ioanna Kuçuradi, Jan Mlynarczyk, Janusz Szprot,
Rajmund Radomskii, Türk Psikologlar Derneği,
Ankara Travma Afet ve Kriz Birimi,

Logo Tasarım: Aydan Çelik
Konsept Tasarım: Gülrü Höyük
Grafik Uygulama:
Mehmet Onur Yılmaz, Zeynep Yağmur,
Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Onur Yılmaz

Yayın İdare Merkezi
Büklüm Sokak, No: 44/4,
06680 - Kavaklıdere / ANKARA
Tel - Faks: 0 312 437 76 41
bilgi@gazetesolfasol.com
Abonelik: abone@gazetesolfasol.com
0 536 956 64 26 - 0 533 653 32 75

Basım Yeri
Şen Matbaa
Özveren Sok. 25/B Demirtepe/Ankara
Tel: 0 312 229 64 54 - **Fax:** 229 64 54
E-Mail: senmatbaa@gmail.com
WEB: www.senmatbaa.com
Basım Tarihi: 8.9.2016

ISSN: 1301-8655
Yerel Süreli Yayın
4.000 adet basılmıştır.

Ben gördüm, yapılanların hepsini gördüm!

Dr. Dinçer Demirkent

Meslektaşlarımı, arkadaşlarımı, sekiz Eğitim Sen üyesini işlerinden attınız. Üçü yeni doktor olmuşlardı, nasıl çalıştıklarını ben biliyorum, siz bilemezsiniz, tezlerini okudum. Meslektaşlık bunu gerektirir. Birinin hocalığını gördüm, derslerine nasıl hazırlandığını ben biliyorum, siz bilemezsiniz. Hiçbiri özel bürolarda idari görevlerine rağmen adını danışman olarak yazdırmadılar. Hiçbiri akademik çalışmalarını ve öğrencilerini başka işlerinin ardına ötelemediler. Hiçbiri hiçbir cemaatin abisi, ablası; hiçbir tarikatın talibi olmadı. Hiçbirinin yasa dışı bir faaliyetini bulamazsınız. Onları ihraç listelerine yazanlar nasıl insanlar olabilir? Onları da gördüm.

Ben gördüm, polisin kampüste hiçbir olağandışlık yokken vahşice fakültelerimize saldırdığını gördüm. Mesleklerinden ihraç edilen arkadaşlarımdan beşini, beş Eğitim Sen üyesini darp ederek gözaltına aldıklarını gördüm. Çünkü fotoğraf çeken İletişim Fakültesi öğrencileri sadece fotoğraf çektikleri için göz altına alınıyordu ve onlar akdemisyendi. Haksızlığa karşı ses çıkardılar. Kamu Denetçiliği'ne başvurduk, bir umut, bir kurum bir adaletsizliği görür diye. Onlar da gördüler, kolluğun gerçekleştirdiği bütün ihlalleri yazdılar. Sonunda ne oldu, çalışanlarının haklarını koruması gerekenler, çalışanlarına soruşturmalar bindirdiler, hem de kamu denetçiliğinin raporuna rağmen. Onların nasıl insanlar olduklarını gördüm.

Ben gördüm, bir perşembe günü, 31 Mart 2016'da Fakültelerimize girip küfür eden polisler gördüm. Şeriatçı sloganlar atarak kesici aletler taşıyan ne olduğu belirsiz kişilerin kolluğun arkasından giderek nasıl saldırdıklarını gördüm. Polisten Fakülte'de huzursuzluk yaratılmamasını isteyen Dekan'a SBF Dekanı'na gaz fişeği atıldığını gördüm. 5 cd halinde sendikamızda var. Bir rapor ve bir suç duyurusu

hazırlığı da var, isterseniz siz de görebilirsiniz. Sadece orada bulunan ve yapılan haksızlıklara tanık oldukları için soruşturma açılan ve cezalandırılan meslektaşlarımı gördüm. Onlara ceza verenleri de.

Nasıl insanlar olduklarını artık biliyorum.

Bizleri sadece fikirlerimizi beyan ettiğimiz için üniversiteden atmak isteyen üniversite mensuplarını, öğretim üyelerini koca koca Profesörleri gördüm. Gazetelerde hedef gösterilen meslektaşlarımı, hocalarımı gördüm. Türlü iftiralarla dilekçeler verenleri gördüm. Fikrimizden dönersek işlerin başka türlü yürüyeceğini söyleyerek tehdit savuranları. İzinlerimizi, görevlendirmelerimizi hiçbir hukuki dayanağı olmadan vermeyenleri gördüm. Haksızlığın, hukuksuzluğun ne demek olduğunu artık daha iyi biliyorum. Bunun karşısında sinmemek gerektiğini de.

Kampüsümüzün bir insanı, bir meslektaşımız olduğu için hastalığını duyduğumuzda bugün işlerinden atılmış olan iki arkadaşımızla ziyaretine gittiğimiz bir üniversite yöneticisinin onu ziyarete geldiğimizi idrak

edemeyecek kadar bizi kendisine düşmanlaştırmış olduğunu gördüm.

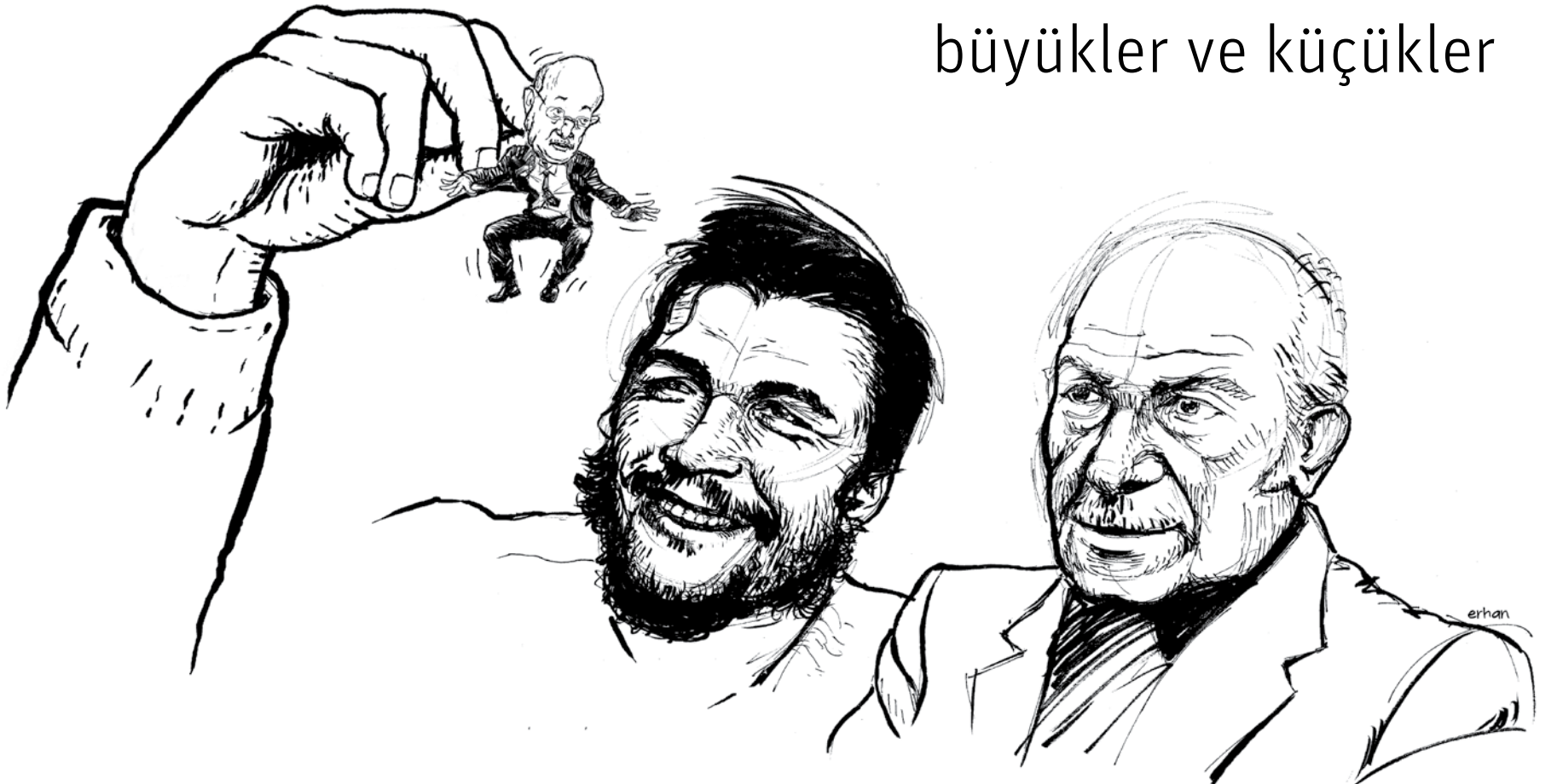
Belki Muhyiddin Abdal gibi değil ama 'insan insan derler idi, insan nedir şimdi bildim.'

Arkadaşlarımızı, meslektaşlarımızı işlerinden attınız. Öğrencilerinden kopardınız. Bunun hiçbir gerekçesi olamayacağını adım gibi biliyorum. Onların çalışmaları devam edecek, onlar haklılar ve bunu biliyorlar. Onlar öğrencilerine, derslerine dönecekler.

Bu yazı yüzünden başıma bir şey mi gelir? Hakikati gördüm, yalan söyleyecek ve susacak değilim. Gördüklerimi unutmuyacağım. Gördüklerim tanıklığımdır, bundan sonra göreceklerime hangi zaviyeden bakacağımı ancak onlar belirleyebilir.

(Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim elemanı olan Demirkent'in kaleme aldığı bu metin; ilk olarak Ankara Üniversitesi e-posta listesine gönderilmiştir.)

Çizgi: Erhan Muratoğlu

büyükler ve küçükler

28 Ağustos 2016: TBMM Başkanı İsmail Kahraman Erzurum!'da yaptığı konuşmada Ernesto "Che" Guavara hakkında "katil, eşkiya" dedi.

29 Ağustos 2016: Vedat Türkali'yi kaybettik.